

بولتن اقتصادی

و احصائیوی

ربع دوم سال ۲۰۱۹ (۲۱ مارچ ۲۰۱۹ الی ۲۰ جون ۲۰۱۹)
بولتن اقتصادی و احصائیوی د افغانستان بانک

بولتن اقتصادی

و احصائیوی

ربع دوم سال ۲۰۱۹ (۲۱ مارچ ۲۰۱۹ الی ۲۰ جون ۲۰۱۹)
بولتن اقتصادی و احصائیوی د افغانستان بانک

آمریت عمومی سیاست پولی

ابن سینا وات

کابل - افغانستان

شماره تماس: ۲۱۰۴۱۴۶-۲۰-۹۳+

وبسایت: www.dab.gov.af

ایمیل آدرس: info@dab.gov.af

حق چاپ محفوظ است

حق چاپ مطالب منتشره این بولتن محفوظ بوده، اما نقل قول و چاپ مجدد آن صورت گرفته می‌تواند. برای چاپ مجدد تصدیق نامه و کاپی بولتن یک امر ضروری پنداشته می‌شود.

یادداشت:

سال مالی افغانستان از سال ۱۳۹۱ (۲۰۱۲) بدینسو تغییر یافته است. سال مالی جدید در هر سال از ۲۱ دسمبر که برابر میشود با اول ماه جدی، آغاز می‌گردد. این بولتن تغییرات اقتصادی و احصائیوی ربع دوم سال مالی ۲۰۱۹ (۲۱ مارچ ۲۰۱۹ الی ۲۰ جون ۲۰۱۹) افغانستان، منطقه و جهان را مورد بحث و ارزیابی قرار میدهد.

فهرست مطالب

۱	.....	خلاص موضوع
۵	.....	۱. وضعیت اقتصادی جهان
۵	.....	۱.۱ اقتصادهای توسعه یافته
۵	.....	۱.۱.۱ اقتصاد ایالات متحده آمریکا
۶	.....	۲.۱.۱ اقتصاد بریتانیا
۷	.....	۳.۱.۱ اقتصاد آلمان
۷	.....	۴.۱.۱ اقتصاد جاپان
۸	.....	۱.۲ اقتصادهای در حال توسعه
۸	.....	۱.۲.۱ اقتصاد چین
۹	.....	۲.۲.۱ اقتصاد ترکیه
۹	.....	۳.۲.۱ اقتصاد هند
۱۳	.....	۲. چگونگی تغییرات در بازار پول و سرمایه
۱۳	.....	۱.۲ برنامه پولی
۱۴	.....	۲.۲ حجم نقدینگی
۱۷	.....	۳.۲ ذخایر خالص بین المللی
۱۷	.....	۴.۲ بازار مبادله ارز
۱۸	.....	۵.۲ عملیات بازار آزاد و شرایط نقدینگی
۱۸	.....	۱.۵.۲ لیلام اوراق سرمایه‌ی
۲۰	.....	۲.۵.۲ ذخایر اجباری و اضافی
۲۳	.....	۳. روند و دورنمای تورم
۲۴	.....	۱.۳ قیم مصرفی در افغانستان
۲۵	.....	۲.۳ تغییرات انفلاسیون عمومی ملی
۲۸	.....	۳.۳ تغییرات انفلاسیون عمومی کابل
۳۳	.....	۴. چگونگی تغییرات سکتور خارجی
۳۳	.....	۱.۴ بیلانس تادیات
۳۳	.....	۱.۱.۴ بیلانس حساب جاری
۳۴	.....	۲.۱.۴ حساب سرمایه

۳۴	..... حساب مالی
۳۴	..... مال التجاره
۳۵	..... طرف تجاری
۳۷	..... ترکیب تجاری
۳۷	..... ترکیب واردات
۳۸	..... ترکیب صادرات
۳۸	..... بدهی های خارجی
۳۹	..... ذخایر خالص بین المللی

۵. چگونگی تغییرات در سکتور مالی

۴۵	..... نرخ اجرای بودجه
۴۶	..... بودجه اصلی (کسر و مازاد)
۴۷	..... جمع آوری عواید
۴۸	..... عواید داخلی
۴۸	..... عواید غیر مالیاتی
۴۹	..... کمک های مالی
۵۰	..... مصارف

۶. چگونگی عملکرد نظام بانکی

۵۳	..... دارایی های نظام بانکی
۵۴	..... قروض ناخالص
۵۵	..... طلبات بین البانکی
۵۹	..... بدهی ها
۶۱	..... امانات
۶۲	..... قرضه گیری ها
۶۲	..... نقدینگی (سیالیت)
۶۳	..... نسبت نقدینگی (اندازه گیری به پیمانۀ وسیع)
۶۳	..... سرمایه
۶۳	..... فایده نظام بانکی
۶۶	..... خطر مبادله ارز

۶۶	.....	۷.۶ خطر نرخ تکتانه
۶۶	.....	۸.۶ کار کرد سکتور بانکداری اسلامی از ماه جون سال ۲۰۱۹ / ماه جوزا سال ۱۳۹۸
۶۷	.....	۱۸.۶ مجموع دارائی ها
۷۲	.....	۲۸.۶ مجموع امانات
۷۳	.....	۳۸.۶ نقدینگی
۷۴	.....	۴۸.۶ سرمایه
۷۴	.....	۵۸.۶ نافعیت

گراف ها

- گراف ۱.۱: رشد اقتصادی جهان، اقتصادهای توسعه یافته و رو به ظهور ۵
- گراف ۲.۱: رشد تولیدات ناخالص داخلی ایالات متحده آمریکا (فیصدی تغییرات نسبت به ربع قبلی). ۶
- گراف ۳.۱: نرخ انفلاسیون ایالات متحده آمریکا (شاخص قیم مصرفی). ۶
- گراف ۴.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی بریتانیا (فیصدی تغییرات نسبت به ربع قبلی). ۶
- گراف ۵.۱: نرخ انفلاسیون شاخص قیم مصرفی بریتانیا، فیصدی تغییرات طی ۱۲ ماه ۷
- گراف ۶.۱: فیصدی تغییرات در تولیدات ناخالص داخلی از ربع قبلی ۸
- گراف ۷.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی آلمان (فیصدی تغییرات نسبت به ربع قبلی). ۸
- گراف ۸.۱: میزان رشد تولیدات ناخالص داخلی جاپان ۹
- گراف ۹.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی چین (فیصدی تغییرات نسبت به ربع قبلی). ۹
- گراف ۱.۲: سقف و مقدار حقیقی پایه پولی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۱۴
- گراف ۲.۲: پول در دوران، سال ۲۰۱۹ (۲۲ مارچ الی ۲۱ جون). ۱۴
- گراف ۳.۲: دارائی های خالص خارجی، دارائی های خالص داخلی و پول به مفهوم وسیع ۱۵
- گراف ۴.۲: پول در دوران، امانات جاری و شبه پول به حیث سهم پول به مفهوم وسیع (فیصدی). ۱۵
- گراف ۵.۲: ذخایر خالص بین المللی؛ میزان حقیقی و تعیین شده طی ربع دوم سال ۱۳۹۸-۲۰۱۹ ..... ۱۷
- گراف ۶.۲: اوسط نرخ مبادله روزمره افغانی در برابر دالر امریکائی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۱۷
- گراف ۷.۲: اوسط نرخ مبادله روزمره افغانی در برابر پاوند و یورو، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۱۷
- گراف ۸.۲: اوسط نرخ مبادله روزمره افغانی در برابر روپیه هندی و روپیه پاکستانی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۱۸
- گراف ۹.۲: اوسط نرخ مبادله روزمره افغانی در برابر تومان ایرانی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۱۸
- گراف ۱۰.۲: مبلغ اعطا و مورد تقاضا دالر امریکائی، ربع دوم سال ۲۰۱۹ ..... ۱۸
- گراف ۱۱.۲: سهم تصفیه ناشده اوراق بهادار، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۱۹
- گراف ۱۲.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایوی ۷ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹ ..... ۱۹
- گراف ۱۳.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایوی ۲۸ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹ ..... ۱۹
- گراف ۱۴.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایوی ۹۱ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹ ..... ۱۹
- گراف ۱۵.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایوی ۱۸۲ روزه، ربع دوم ۱۹
- گراف ۱.۳: انفلاسیون عمومی ملی سالانه، سال ۱۳۹۸ (سال به سال). ۲۶
- گراف ۲.۳: اوسط انفلاسیون ملی ربعوار، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۲۶
- گراف ۳.۳: اوسط یابی ربعوار انفلاسیون ملی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۲۷

- گراف ۴.۳: انفلاسیون عمومی سالانه کابل، جون ۲۰۱۸ الی جون ۲۰۱۹ ..... ۲۸
- گراف ۵.۳: انفلاسیون عمومی ربعوار کابل، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۲۹
- گراف ۶.۳: اوسط انفلاسیون ربعوار کابل، سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۰
- گراف ۱.۴: بیلانس حساب جاری ۳۳
- گراف ۲.۴: حساب سرمایه‌ی و مالی (به میلیون دالر امریکائی) ۳۴
- گراف ۳.۴: جریان داخلی سرمایه گذاری مستقیم خارجی، ربع دوم ۲۰۱۹ (۱۳۹۸) ۳۴
- گراف ۴.۴: کارکرد و بیلانس تجاری، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۵
- گراف ۵.۴: طرف صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۶
- گراف ۶.۴: طرف صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸) ۳۶
- گراف ۷.۴: طرف واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۶
- گراف ۸.۴: طرف واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸) ۳۷
- گراف ۹.۴: ترکیب واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸) ۳۷
- گراف ۱۰.۴: ترکیب واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۷
- گراف ۱۱.۴: ترکیب صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۹) ۳۸
- گراف ۱۲.۴: ترکیب صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۸
- گراف ۱۳.۴: مقایسه بدهی خارجی در ربع دوم سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ ..... ۳۹
- گراف ۱۴.۴: ذخایر خالص بین المللی از ربع اول ۲۰۱۸ الی ربع دوم ۴۰
- گراف ۱.۵: مقایسه مجموع عواید به شمول کمک های مالی، مجموع مصارف، و مجموع کمک ها، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۶
- گراف ۲.۵: مقایسه مجموع بودجه، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ و ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۴۶
- گراف ۳.۵: مقایسه نرخ های اجرای بودجه عملیاتی و بودجه انکشافی، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۶
- گراف ۴.۵: کسر و مازاد بودجه عمومی (به شمول، و بدون کمک ها)، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۷
- گراف ۵.۵: مقایسه عواید ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۷
- گراف ۶.۵: سهم مجموع عواید ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۴۷
- گراف ۷.۵: مقایسه عواید داخلی، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۸
- گراف ۸.۵: اجزای عمده عواید داخلی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۴۸
- گراف ۹.۵: مقایسه اجزای عمده عواید غیر مالیاتی، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۹
- گراف ۱۰.۵: تحلیل کمک ها، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۴۹
- گراف ۱۱.۵: اجزای کمک های دونران، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۴۹
- گراف ۱۲.۵: مقایسه سهم کمک های مالی، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۵۰
- گراف ۱۳.۵: مقایسه مجموع مصارف، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ..... ۵۰

- گراف ۱.۶: سهم سکتور بانکی (مجموع دارایی ها) در مجموعه بانک ها طی ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۵۴
- گراف ۲.۶: سهم پورتفولیوی قروض ناخالص در میان مجموعه بانک ها، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۵۵
- گراف ۳.۶: سهم قروض خرد، کوچک و متوسط در مجموع قروض ناخالص، ربع اول و دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۵۸
- گراف ۴.۶: کیفیت پورتفولیوی قروض در پایان ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۵۸
- گراف ۵.۶: سهم طلبات بین بانکی در میان مجموعه بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۶۰
- گراف ۶.۶: سهم بدهی ها میان گروه های بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۶۰
- گراف ۷.۶: امانات افغانی طی ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۶۱
- گراف ۸.۶: ترکیب اسعاری امانات، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۶۱
- گراف ۹.۶: امانات در میان مجموعه بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۶۱
- گراف ۱۰.۶: تفکیک امانات، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۶۲
- گراف ۱۱.۶: نافعیت سکتور بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۶۴
- گراف ۱۲.۶: بازده دارایی ها و بازده سهم سهامداران ۶۵
- گراف ۱۳.۶: سطح تکتانه خالص ۶۵
- گراف ۱۴.۶: روند دارایی های بانکداری اسلامی ۶۸
- گراف ۱۵.۶: سرمایه گذاری و تمویل مالی سکتور بانکداری اسلامی بر اساس محصول: مقایسه بین ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۱
- گراف ۱۶.۶: فیصدی سرمایه گذاری و تمویل مالی بر اساس محصول، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۱
- گراف ۱۷.۶: طلبات بین بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۲
- گراف ۱۸.۶: تفکیک امانات، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۳
- گراف ۱۹.۶: روند سرمایه بانک های اسلامی در سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۴
- گراف ۲۰.۶: مفاد بر اساس انواع عمده محصولات سازگار با شریعت؛ ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۶

جداول

- جدول ۱.۲: حجم نقدینگی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ ..... ۱۶
- جدول ۱.۳: انفلاسیون عمومی ملی، سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۲۷
- جدول ۲.۳: انفلاسیون عمومی کابل، سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۳۰
- جدول ۱.۴: بیلبانس تادیات افغانستان (ارقام به میلیون دالر امریکائی) ۴۰
- جدول ۲.۴: مال التجاره، (به میلیون دالر امریکائی) ۴۱
- جدول ۳.۴: طرف تجارت خارجی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (ارقام به میلیون دالر امریکائی) ۴۱
- جدول ۴.۴: مال التجاره (ارقام به میلیون دالر امریکائی) ۴۲
- جدول ۵.۴: بدهی خارجی در ربع دوم سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ (ارقام به میلیون دالر امریکائی) ۴۲
- جدول ۶.۴: ذخایر خالص بین المللی، ربع اول ۱۳۹۷ الی ربع دوم ۱۳۹۸ (ارقام به میلیون دالر امریکائی) ۴۲
- جدول ۱.۶: اندازه دارایی های سکتور بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۵۴
- جدول ۲.۶: توزیع کردیت بر اساس سکتور از سال مالی ۱۳۹۳ الی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۵۷
- جدول ۳.۶: مقایسه نسبت های نقدینگی در فیصدی از سال ۱۳۹۳ الی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ..... ۶۳
- جدول ۴.۶: جدول فایده و ضرر، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۶۵
- جدول ۵.۶: دارایی های بانک اسلامی طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۶۸
- جدول ۶.۶: مجموع دارایی ها و قروض سکتور بانکداری اسلامی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۶۹
- جدول ۷.۶: سرمایه گذاری و تمویل مالی سکتور بانکداری اسلامی بر اساس محصول، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۰
- جدول ۸.۶: شاخص های کلیدی سلامت سکتور بانکداری اسلامی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۳
- جدول ۹.۶: جدول نفع و ضرر سکتور بانکداری اسلامی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۵
- جدول ۱۰.۶: فایده بر اساس انواع عمده محصولات سازگار با شریعت، ربع های اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۶
- جدول ۱۱.۶: تعداد مجموعی کارکنان، قرضه گیرندگان، سپرده گذاران سکتور بانکداری اسلامی الی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) ۷۶

پیام سرپرست ریاست گُل د افغانستان بانک

حمایت از آسیب پذیرترین قشر جامعه، هدف سیاست ها و عملکردهای د افغانستان بانک است. این امر از طریق تطبیق مؤثر و سالم سیاست پولی صورت می گیرد، سیاستی که بر هدف اصلی بانک (ثبات قیم) متمرکز است.

خلص موضوع

افغانستان قرار است برنامه سه ساله سهولت کريدت تمدیدی (ECF) صندوق بين المللی پول را مؤفقانه به پايان برساند. به اساس این برنامه، برای افغانستان دو هدف مقداری (ذخایر خالص بين المللی و پایه پولی) تعیین گردیده است. د افغانستان بانک در امر حصول هر دو هدف مقداری مؤفقانه عمل نموده که هدف پایه پولی ۱۲ درصد (با افزایش سالانه) و هدف ذخایر خالص بين المللی صفر (بدون هیچ تغییر در پايان سال) بوده است.

د افغانستان بانک از رژیم هدف گذاری حجم نقدینگی استفاده می کند که به اساس آن پایه پولی به عنوان هدف عملیاتی و پول در دوران (CiC) به عنوان هدف ضمنی نقدینگی تعیین گردیده اند. د افغانستان بانک به منظور حصول اهداف عملیاتی (هدف پایه پولی) خویش از عملیات بازار آزاد برای کنترول و مدیریت نقدینگی در بازار استفاده می کند.

افغانستان در امر مهار نمودن حد مطلوب انفلاسیون، مؤفقانه عمل نموده است، هر چند انفلاسیون در مقایسه به ربع قبلی سال ۲۰۱۹ افزایش ۳.۴ درصدی و نسبت به ربع دوم سال قبل (۲۰۱۸) افزایش ۵.۳ درصدی را تجربه نموده است. شاخص قیم مصرفی، نرخ انفلاسیون را طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور اوسط ۴.۲ درصد نشان داده، در حالی که در ربع دوم سال ۲۰۱۸ این رقم منفی ۱.۱ درصد بوده است. این تغییرات همگام با افزایش قیم کالاهای تجاری در بازارهای جهانی صورت گرفته است.

از آغاز سال مالی ۲۰۱۹ الی پايان ربع دوم این سال، د افغانستان بانک بطور مجموع ۱,۲۰۶.۹۴ میلیون دالر امریکائی را لیلان نموده و در طول ربع تحت بررسی مبلغ ۶۶۵ میلیون دالر امریکائی به منظور جذب سیالیت بیش از حد بازار و هم چنان کاهش نوسانات نرخ مبادله افغانی و دالر امریکائی، لیلان گردیده است. مجموع مبلغ حصول ناشده اوراق بهادار در پايان ربع دوم به ۲۷.۰۲ میلیارد افغانی می رسد. قابل یادآور است که نرخ افغانی در ربع دوم و اول سال

۲۰۱۹ به ترتیب ۶.۶۱ درصد و ۷.۲۳ درصد کاهش یافته است.

سکتور خارجی اقتصاد افغانستان طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ بهبود یافته است. کسر تجاری به نسبت واردات کمتر، افزایش حصولی های حساب خدمات و وجوه ارسالی کارگران بیرون مرزی به اندازه ۶.۷ درصد کاهش یافته است. حساب جاری در ربع دوم سال ۲۰۱۹ کسر ۶۰۴.۷۴ میلیون دالر امریکائی داشته است. ورود سرمایه به اندازه ۳۲ درصد افزایش یافته، در حالی که خروج سرمایه از رهگذر سرمایه گذاری مستقیم خارجی به اندازه ۸۷ درصد کاهش یافته، این در حالیست که جریان بیرونی نقدی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به اندازه ۸۱ درصد افزایش یافته است. بطور کل، بیلاتنس تادیات (BOP) در ربع تحت بررسی کسر ۵۱۷.۱۲ میلیون دالر امریکائی را به ثبت رسانیده است.

در سکتور دولتی، افغانستان در ربع دوم سال ۲۰۱۹ کسر بودجوی (به استثنای کمک ها) به ارزش ۶۹ میلیارد افغانی داشته، اما افزودن کمک ها در مجموع عواید سبب مازاد بودجوی به ارزش ۲.۶۹ میلیارد افغانی گردیده است. عواید داخلی در ربع دوم به نسبت افزایش عواید مالیاتی و گمرکی و عاید سهمیه د افغانستان بانک، بلند رفته است.

شاخص های عمومی سکتور بانکی که ۲۱.۵۱ درصد تولیدات ناخالص داخلی کشور را می سازد، نشان دهنده افزایش مجموع دارائی ها، قروض ناخالص، امانات، سرمایه صاحبان سهم و فایده می باشد.

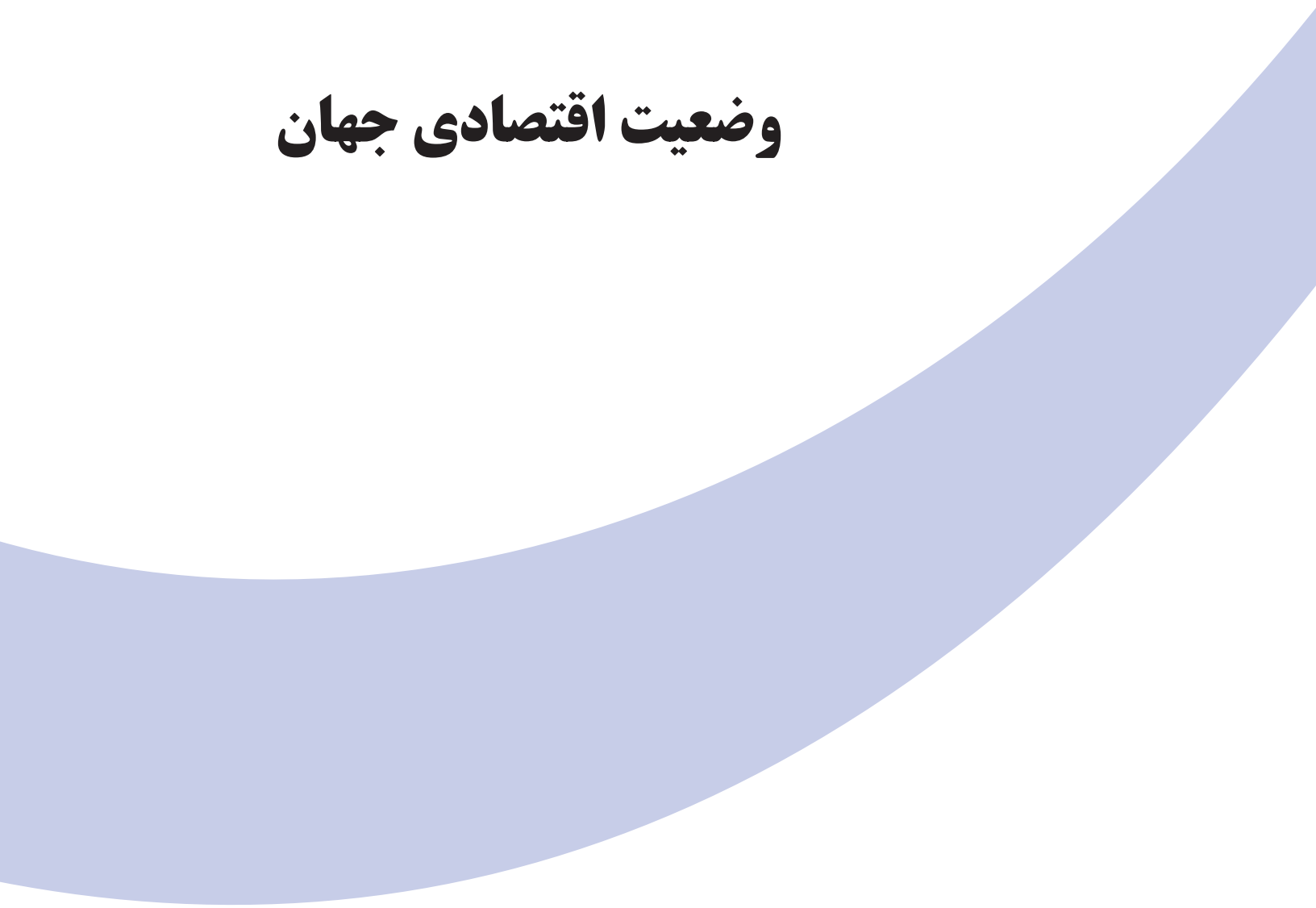
هر چند، نقدینگی به اندازه کافی موجود می باشد، اما کیفیت قروض هنوز پائین است. امانات که منبع اساسی تمویل سکتور بانکی می باشد، شامل امانات بین البانکی و امانات مشتری می گردد. سکتور بانکداری اسلامی که شامل یک بانک اسلامی و شش درجه بانکداری اسلامی می گردد، در مجموع دارائی ها ۱۰.۶۸ درصد سهم، در مجموع قروض ناخالص ۲۷.۹۲ درصد سهم و در مجموع امانات نظام بانکی ۱۰.۳۰ درصد سهم دارد.

وضعیت اقتصادی جهان

وضعیت اقتصادی جهان

در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۲.۱ درصد رشد نموده، در حالی که وضعیت اقتصادی بریتانیا و آلمان به ترتیب ۰.۲ درصد و ۰.۱ درصد کاهش داشته است. از جمله اقتصادهای رو به ظهور، اقتصاد چین به ۶.۲ درصد کاهش یافته، به همین ترتیب اقتصاد هند به اندازه ۵ درصد رشد نموده و ترکیه شاهد کاهش ۱.۵ درصدی رشد اقتصادی بوده است.

۱.۱ اقتصادهای توسعه یافته

۱.۱.۱ اقتصاد ایالات متحده آمریکا

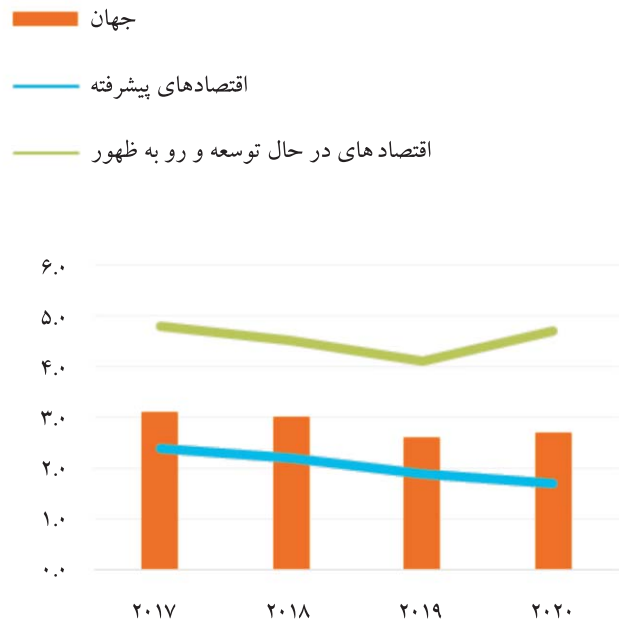
به اساس معلومات وزارت تجارت این کشور، رشد اقتصادی طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ کاهش یافته است. تولیدات ناخالص داخلی نسبت به رشد ۳.۱ درصدی ربع اول سال ۲۰۱۹ در ربع تحت بررسی به اندازه ۲.۱ درصد افزایش یافته که از آغاز ریاست جمهوری داندل ترامپ پائین ترین میزان رشد را نشان می دهد.

مصارف دولت و مصرف کنندگان در رشد اقتصادی این کشور سهم مثبت ایفا نموده، در حالی که سرمایه گذاری تجاری رشد اقتصادی را اندکی کاهش داده است. مصارف شخصی به ۴.۳ درصد افزایش یافته، مصارف دولت و سرمایه گذاری ناخالص ۵ درصد افزایش یافته که از ربع دوم سال ۲۰۰۹ به اینسو سریع ترین رقم را نشان می دهد. از سوی دیگر، سرمایه گذاری ناخالص خصوصی ۵.۵ درصد پائین آمده است.

مصرف روی زیرساخت ها به اندازه ۱۰.۶ درصد کاهش یافته است. بی اعتمادی ها ناشی از تنش های تجاری، عامل عمده تعیین کننده تمایلات تجاری درین مدت بوده است.

رشد اقتصادی جهان در ربع دوم سال ۲۰۱۹ پائین بود. تنش های تجاری، سرمایه گذاری کم رنگ در اقتصادهای رو به ظهور، رشد محدود در تعداد زیاد کشورهای توسعه یافته، افزایش بدهی ها و تشنج برخاسته از بریکست از عوامل مهمی اند که اقتصاد جهان را به چالش کشیده است. صندوق بین المللی پول در گزارشی از دورنمای اقتصاد جهان میزان رشد ۱.۹ درصدی در سال ۲۰۱۹ و ۱.۷ درصدی در سال ۲۰۲۰ را برای اقتصادهای توسعه یافته؛ میزان رشد ۱.۳ درصدی در سال ۲۰۱۹ و ۱.۶ درصدی در سال ۲۰۲۰ برای منطقه یورو و به همین ترتیب نرخ رشد ۴.۱ درصدی در سال ۲۰۱۹ و ۴.۷ درصدی در سال ۲۰۲۰ را برای بازارهای روبه ظهور و اقتصادهای در حال توسعه، پیش بینی نموده است.

گراف ۱.۱: رشد اقتصادی جهان، اقتصادهای پیشرفته و اقتصادهای در حال توسعه

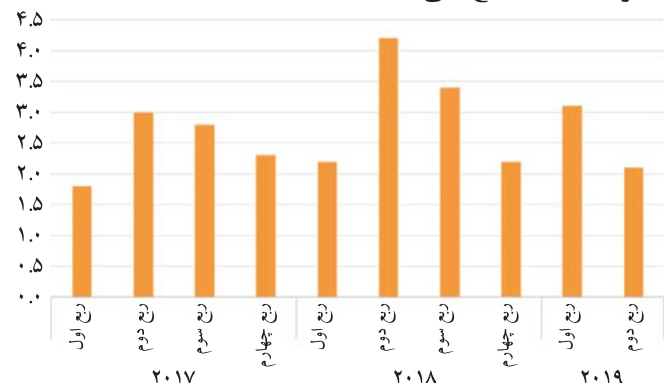
منبع: دورنمای اقتصادی جهان (WEO)، صندوق بین المللی پول

در میان اقتصادهای توسعه یافته، اقتصاد ایالات متحده آمریکا

گراف ۲.۱: رشد تولیدات ناخالص داخلی ایالات متحده آمریکا (فیصدي)
تغييرات نسبت به ربع قبلي)

(از اپریل الی جون) ۱.۲ درصد رشد نموده، در حالیکه در دوره جنوری الی مارچ ۲۰۱۹ به اندازه ۱.۸ درصد رشد نموده است. افزون بر این، تولیدات ناخالص داخلی اسمی نسبت به افزایش ۰.۹ درصد ربع اول سال ۲۰۱۹ در ربع دوم به اندازه ۰.۴ درصد افزایش یافته است.

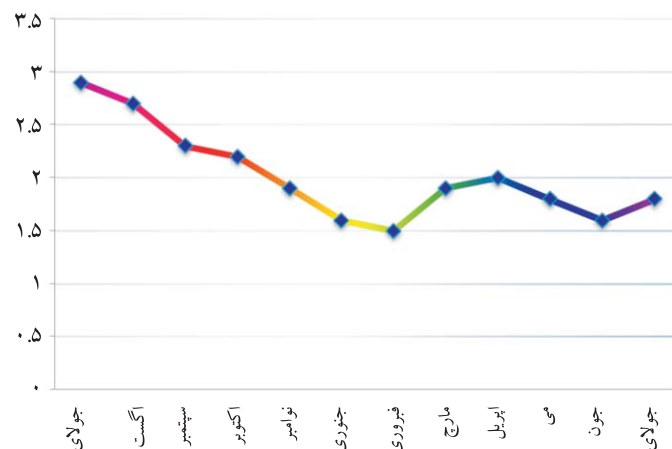
گراف ۲.۱: رشد تولیدات ناخالص داخلی ایالات متحده آمریکا (فیصدي)
تغييرات نسبت به ربع قبلي)

منبع: اداره تحلیل اقتصادی ایالات متحده آمریکا

طوری که در جدول ذیل نشان داده شده، اوسط انفلاسیون شاخص قیم مصرفی طی ربع دوم به ۱.۷۳ درصد می رسد. با آنکه مقامات بانکهای مرکزی از نرخهای بلند نگران اند، مفاد سهامی ثابت ساخته که این نرخها نسبت به توقع، انعطاف پذیر اند و تحلیلگران به این باورند که اقتصاد با وجودی کندی آن، هنوز قابلیت آنرا دارد که از عواید موجود حمایت کند.

گراف ۳.۱: نرخ انفلاسیون ایالات متحده آمریکا (شاخص قیم مصرفی)

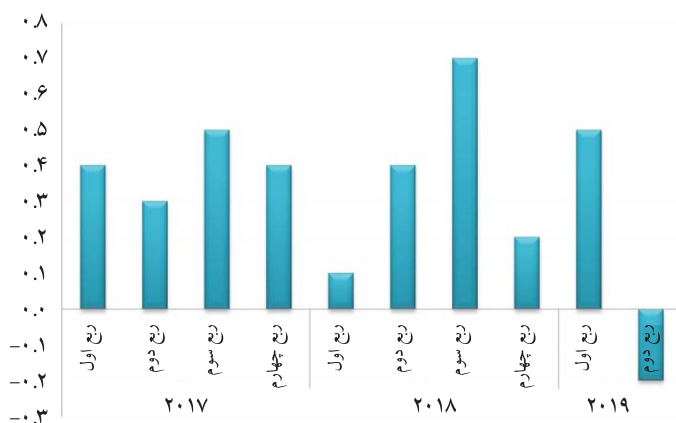

منبع: اداره احصائیه کار ایالات متحده آمریکا

۲.۱.۱ اقتصاد بریتانیا

پس از رشد ۰.۵ درصدی در ربع اول سال ۲۰۱۹، تولیدات ناخالص داخلی بریتانیا در ربع دوم به اندازه ۰.۲ درصد کاهش یافت. تولیدات ناخالص داخلی به اساس سنجش سال به سال

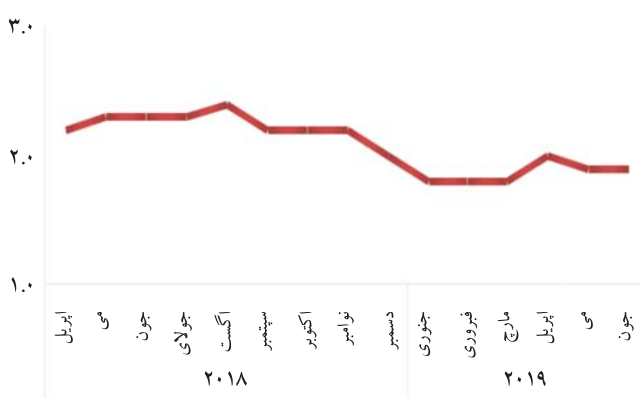
گراف ۴.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی بریتانیا (فیصدي تغییرات نسبت به ربع قبلي)

منبع: اداره ملی احصائیه

میزان تولیدات، خدمات و محصولات کارخانه جات درین ربع کاهش یافته است. تولیدات به اندازه ۱.۴ درصد کاهش یافته که از اثر کاهش ۲.۳ درصدی محصولات کارخانه جات متأثر گردیده است. محصولات کارخانه جات در ربع اول سریعاً بهبود یافته، درحالی که کاهش در ربع دوم از سال ۲۰۰۹ به اینسو پائین ترین رقم را نشان می دهد. در ضمن، رشد سکتور خدمات که در رشد تولیدات ناخالص داخلی سهم مثبت دارد، به اندازه ۰.۱ درصد کاهش یافته که پائین ترین رقم در سه سال گذشته را به ثبت رسانده و نسبت به رشد ۰.۴ درصدی ربع اول نیز پائین می باشد. تولیدات ساختمانی نسبت به رشد ۱.۴ درصدی ربع قبلی در ربع تحت بررسی به اندازه ۱.۳ درصد رشد نموده است.

گراف ۵.۱: نرخ انفلاسیون شاخص قیم مصرفی بریتانیا، فیصدی تغییرات طی ۱۲ ماه

منبع: اداره ملی احصائیه بریتانیا

این بی‌ثباتی اساساً از تغییرات در زمان بندی فعالیت های پلان اصلی خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا سرچشمه می‌گیرد. از زمانی که بارس جانسن نخست وزیر این کشور شده، پوند سترلنگ ۳ درصد در برابر دالر امریکائی کاهش یافته است.

۳.۱.۱ اقتصاد آلمان

اقتصاد آلمان که بزرگترین اقتصاد اروپا است، رشد آن نسبت به ۰.۴ درصدی ربع اول در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۰.۳ درصد کاهش یافته است. این حالت انقباضی به بی‌اعتمادی های جهانی و بریکست و جنگ تجاری نسبت داده شده است. تولیدات صنعتی نسبت به سال قبل در ماه جون بیشتر از ۵ درصد کاهش یافته و تمایلات اقتصادی در ماه اگست بشدت کاهش یافته که از دسامبر ۲۰۱۱ به اینسو به پائین ترین سطح خود رسیده است.

اقتصاد آلمان به پیمانۀ وسیع روی صادرات به ایالات متحده آمریکا و چین متکی می‌باشد. صنعت موتورسازی آلمان از اثر منازعه تجاری آمریکا و چین و از بی‌اعتمادی های برخاسته از آن متضرر گردیده است.

چین که بزرگترین بازار صنعت موتورسازی آلمان می‌باشد، در ۱۳ ماه گذشته بطور متواتر در فروش موترهای جدید کاهش را تجربه نموده است. در کنار این، تقاضای جهانی برای موتر نیز کاهش یافته است. در ضمن، بی‌اعتمادی های برخاسته از بریکست نیز در ربع دوم تمایلات تجاری را تضعیف نموده است.

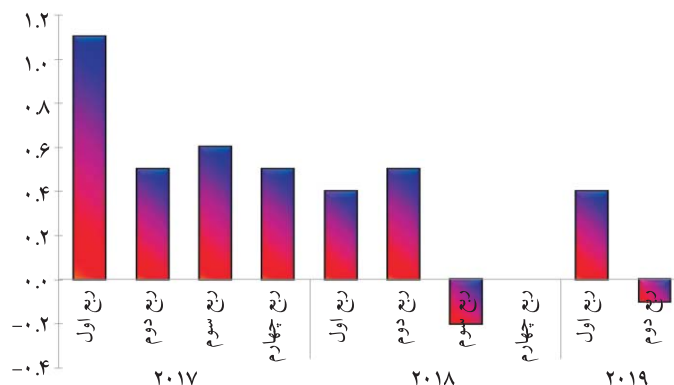
۴.۱.۱ اقتصاد جاپان

تولیدات ناخالص داخلی جاپان در مقایسه به رشد ۲.۲ درصدی ربع اول در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به نرخ سالانه ۱.۸ درصد رشد نموده که با وجودی تنش های مداوم تجاری چین و امریکا فراتر از توقعات بازار عمل نموده است. میزان رشد ربعوار برخلاف پیش‌بینی های ۰.۱ درصدی در دوره تحت بررسی ۰.۴ درصد رشد نموده است. هرچند، توقع می‌رود که تولیدات به دلیل افزایش مالیات دولت بر فروشات کاهش یابد.

باوجودی که در سایر کشورهای شریک تجاری به دلیل کاهش فعالیت های اقتصادی تقاضای بیرونی در حد منفی قرار دارد، مصارف خصوصی و سرمایه گذاری بطور قابل ملاحظه افزایش یافته که باعث بهبود تدریجی تقاضای داخلی گردیده است. مصارف خصوصی که بیشتر از نیم تولیدات ناخالص داخلی را می‌سازد، نقش اساسی در رشد تولیدات ناخالص داخلی ایفا نموده است. این در حالیست که مخارج در طول ربع ۰.۶ درصد افزایش یافته چون مصرف کنندگان قبل از افزایش مالیه بر مصارف ملی از ۸ درصد به ۱۰ درصد در ماه اکتوبر، به خرید اجناس قیمتی چون موتر و ایرکنديشن هجوم بردند.

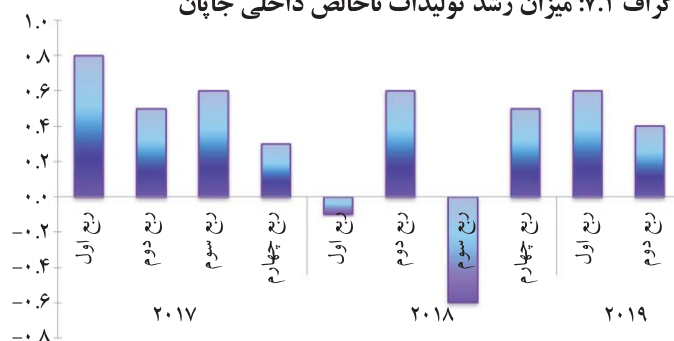
تقاضای جهانی و داخلی این کشور کاهش یافته و فشارهای تجاری امریکا بر چین پابرجا است. دولت چین برای حمایت از رشد اقتصادی از طریق معرفی طرح کاهش قابل توجه مالیات به ارزش حدود ۲۹۱ میلیارد دلار امریکائی عمدتاً روی محرکه‌های مالی تمرکز نموده و اسناد خاص قرضه به ارزش ۲.۱۵ تریلیون یوان را صادر نموده تا ساخت و ساز زیربنایها را تقویت کند. علاوه بر این، بانک مرکزی این کشور همچنان در نظر دارد که نسبت ذخایر الزامی را کاهش داده و از سایر ابزارهای مالی برای حمایت از شرکت‌های کوچک استفاده کند. این در حالیست که اقتصاد این کشور توان آنرا ندارد که به این بسته تشویقی پاسخ بگوید و سرمایه‌گذاران نیز محتاطانه عمل می‌کنند. در همین حال، ارقام تازه در مورد تولیدات صنعتی، فروشات پرچون و سرمایه‌گذاری دارائی‌های ثابت نشان دهنده اثرگذاری تلاش‌های دولت است. درین مدت زمان تولیدات صنعتی نسبت به سال قبل ۶.۳ درصد افزایش یافته است؛ سرمایه‌گذاری دارائی‌های ثابت طی شش ماه اول سال نسبت به سال قبل ۵.۸ درصد افزایش یافته که فراتر از پیش‌بینی ۵.۵ درصدی تحلیلگران اقتصادی واقع می‌شود. فروشات پرچون در ماه جون ۹.۸ درصد افزایش یافت و فروشات موثر نیز درین ماه ۱۷.۲ درصد بلند رفته که فایده آن در ماه می ۲.۱ درصد افزایش خواهد یافت. ارقام تولیدات کارخانه‌ای و فروشات پرچون نشانه‌هایی از ثبات را بازگو می‌کند. از سوی دیگر، بازارهای مالی و شرکاء تجاری در مورد تنش‌های تجاری امریکا و چین و رکود اقتصادی جهان نگران اند.

گراف ۶.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی آلمان (فیصدی تغییرات نسبت به ربع قبلی)

منبع: اداره احصائیة فدرال و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی

گراف ۷.۱: میزان رشد تولیدات ناخالص داخلی جاپان

منبع: دفتر کابینه، دولت جاپان

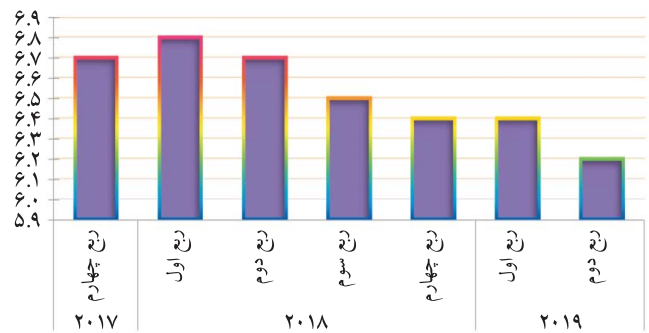
به همین ترتیب، مخارج سرمایه‌ای نسبت به ربع قبلی در ربع دوم به اندازه ۱.۵ درصد افزایش یافته، که دلیل عمده این افزایش بالای کارگران از سوی کمپنی‌ها سرمایه‌گذاری کم گفته شده است، درحالی که صادرات جاپان در جریان کاهش رشد اقتصادی چین و سایر کشورهای آسیایی به اندازه ۰.۱ درصد کاهش یافته است.

۱.۲ اقتصادهای در حال توسعه

۱.۲.۱ اقتصاد چین

رشد تولیدات ناخالص داخلی چین در مقایسه با ربع دوم سال قبل در زمان تحت بررسی به ۶.۲ درصد کاهش یافته که این رقم حد اقل در ۲۷ سال گذشته پائین ترین نرخ بوده، چون

گراف ۸.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی چین (فیصدی تغییرات نسبت به ربع قبلی)

منبع: اداره ملی احصائیه چین

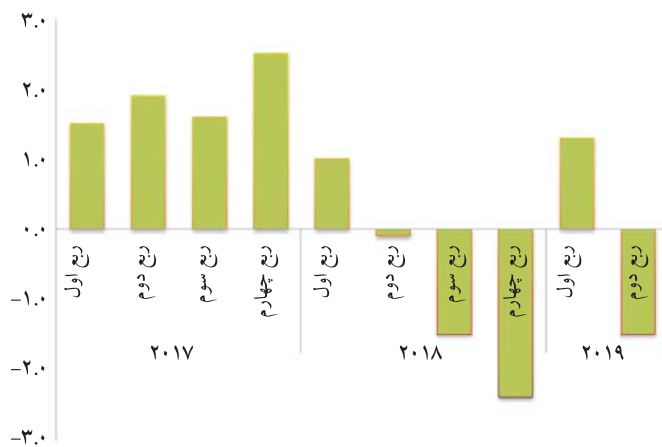
۲.۲.۱ اقتصاد ترکیه

به اساس معلومات منتشره انستیتیوت احصائیه ترکیه (TurkStat)، تولیدات ناخالص داخلی ترکیه در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ارزش فعلی آن معادل ۱ تریلیون لیره ترکیه (در حدود ۱۷۵ میلیارد دالر امریکائی) می‌شود. پس از آنکه رشد اقتصادی ترکیه در ربع اول سال ۲۰۱۹ کاهش یافت، تولیدات ناخالص داخلی آن در مقایسه با ربع مشابه سال ۲۰۱۸ در زمان تحت بررسی به اندازه ۱.۵ درصد کاهش یافت که نسبت به پیش‌بینی کاهش ۱.۸ درصدی اقتصاددانان کمتر می‌باشد. هرچند، رشد عیار شده به اساس فصل و تقویم نسبت به ربع قبلی ۱.۲ درصد ثبت گردیده است.

درین ربع رشد سکتور ساختمانی به اندازه ۱۲.۷ درصد، تولیدات صنعتی ۲.۷ درصد و سکتور خدمات به اندازه ۰.۳ درصد کاهش یافته است. این در حالیست که سکتور زراعت به اندازه ۳.۴ درصد و صادرات خالص ۷.۴ درصد در رشد تولیدات ناخالص داخلی سهم داشته است.

دولت برای ربع سوم و چهارم سال ۲۰۱۹ رشد قویتر را پیش‌بینی کرده است و برای رشد سال جاری هدف ۲.۳ درصدی، برای سال ۲۰۲۰ رشد ۳.۵ درصدی و برای سال ۲۰۲۱ رشد ۵ درصدی را تعیین کرده است.

گراف ۹.۱: نرخ رشد تولیدات ناخالص داخلی ترکیه (فیصدی تغییرات از ربع قبلی به اینسو)

منبع: انستیتیوت احصائیه ترکیه و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی

۳.۲.۱ اقتصاد هند

تولیدات ناخالص داخلی هند نسبت به رشد ۵.۸ درصدی ربع قبلی و ۸ درصدی دوره مشابه سال قبل در زمان تحت بررسی به اندازه ۵ درصد رشد نموده که طی شش سال اخیر پائین ترین رقم رشد می‌باشد. کاهش رشد تولیدات ناخالص داخلی عمدتاً از اثر مصارف کمتر خصوصی و رشد محدود سکتور ساخت و ساز به میان آمده است.

درین ربع، مصارف خصوصی به ۳.۱ درصد کاهش یافته که طی ۱۸ ربع گذشته پائین ترین رقم را نشان می‌دهد. در همین حال، سکتور ساخت و ساز (تولیدات کارخانه‌ای) نسبت به رشد ۱۲ درصدی دوره مشابه سال قبل در زمان تحت بررسی به ۰.۶ درصد کاهش قابل توجه داشته است. رشد سکتور زراعت نیز بیشتر از نیم رقم کاهش یافته است. ارقام نشان می‌دهد که اقتصاد هند از ۶ سال بدینسو در پائین ترین میزان رشد قرار دارد.

هرچند رشد در سکتور خدمات، تجارت، هتل‌ها و ارتباطات نسبت به ۶ درصدی ربع قبلی در زمان تحت بررسی به اندازه

۷.۱ درصد است، در حالی که رشد خدمات مالی و خدمات اداره عامه طی این ربع کاهش نموده است. پیش ازین بانک مرکزی هند RBI میزان رشد برای نیمه اول سال ۲۰۱۹ را میان ۵.۸ الی ۶.۶ درصد و در نیمه دوم سال میان ۷.۳ الی ۷.۵ درصد برآورد نموده بود. رشد اقتصادی ۵ درصدی در پایان ربع دوم به مراتب پائین تر از پیش‌بینی ۵.۸ درصدی ریزرف

بانک هندوستان (RBI) بود و این امر باعث شد که این اداره سطح پیش‌بینی سالانه را پائین بیاورد. در کنار این، ریزرف بانک هندوستان (بانک مرکزی) از آغاز سال ۲۰۱۹ به اینسو نرخ تکتانه را چهار برابر کاهش داده و دولت از قبل چندین مورد تشویقی را اعلام نموده تا تقاضای کم‌رنگ اقتصادی را تقویت ببخشد.

چگونگی تغییرات در بازار پول و سرمایه

چگونگی تغییرات در بازار پول و سرمایه

(۱۳۹۸)، مبلغ ۱،۲۰۶.۹۴ میلیون دالر امریکایی و طی ربع دوم سال مبلغ ۶۶۵ میلیون دالر امریکایی را بمنظور جلوگیری از سیالیت بیش از حد بازار و مهار نوسانات حاد نرخ مبادله افغانی در برابر اسعار بفروش رسانده است. در عین زمان، مجموع مبلغ تصفیه ناشده اوراق سرمایوی در پایان این دوره ۲۷.۰۲۰ میلیارد افغانی گزارش شده است.

به همین ترتیب، ارزش پول افغانی در برابر دالر امریکایی طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۶.۶۱ درصد و در ربع اول ۷.۲۳ درصد کاهش یافته است.

۱.۲ برنامه پولی

پایه پولی در طول دوره تحت بررسی به عنوان هدف عمده عملیاتی سیاست پولی باقی مانده، در حالیکه پول در دوران هدف ضمنی بوده است.

جهت حمایت از هدف اولیه افغانستان بانک که حفظ قیمت داخلی می باشد، این بانک نظریه مقداری پولی را به منظور تعیین مبلغ پایه پولی مورد استفاده قرار می دهد. به همین ترتیب اهداف تعیین شده برای پایه پولی و پول در دوران مطابق رشد اقتصادی مورد انتظار و نرخ متوقع تورم طی زمان تحت بررسی می باشد.

سقف پایه پولی و پول در دوران برای این دوره ۱۲ درصد تعیین شده است. قابل یادآوریست که طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ مقدار حقیقی پایه پولی و پول در دوران به ترتیب رشد ۲.۷۶ درصد و ۲۵ درصد را به ثبت رسانیده که هردوی آن هنوز هم به مراتب پائین تر از اهداف تعیین شده قرار دارند.

به اساس ارقام پولی، پایه پولی (RM) رشد مثبت ۲.۷۶ درصدی را در پایان ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) تجربه کرده، اما از آغاز سال الی پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹، رشد منفی ۳.۹۵ درصد داشته که نسبت به رشد منفی ۱.۸۷ درصدی ربعوار و رشد ۷.۲۲ درصد از آغاز سال قبل الی ربع دوم آن، رشد آن منفی تر است. دلیل عمده که پایه پولی رشد منفی داشته، جمع آوری عواید بیشتر در ربع تحت بررسی بوده است. پول در دوران (CiC) به عنوان جزء عمده پایه پولی در ربع دوم سال رشد ۴.۲۵ درصدی و از آغاز سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) الی پایان ربع دوم رشد ۱.۴۹ درصدی را به ثبت رسانیده است.

رشد پایه پولی (RM) و پول در دوران که اهداف عملیاتی و ضمنی افغانستان بانک را می سازند، به دلیل جمع آوری نقدینگی بیشتر از بازار و بانکها در مدت زمان ربع دوم از اهداف تعیین شده به مراتب پائین قرار دارد. پول به مفهوم محدود (M1) در پایان ربع دوم به ۴۴۸.۹۲۰ میلیون افغانی می رسد که رشد ۵ درصدی را ثبت نموده است. پول به مفهوم وسیع (M2) روند مشابه داشته که با رشد ۴.۰۶ درصدی ارزش آن در پایان ربع دوم به ۴۸۳،۴۲۸.۴۱ میلیون افغانی می رسد.

د افغانستان بانک بمنظور کاهش نوسانات شدید نرخ مبادله پول افغانی در برابر اسعار و مدیریت نقدینگی در بازار، تحت عملیات بازار آزاد از لیلای اسعار و اوراق سرمایوی استفاده می کند.

د افغانستان بانک از آغاز الی پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹

اسعار خارج از سیستم سپرده گذاری و امانات جاری، پول به مفهوم محدود را شامل می شود، در حالیکه پول به مفهوم وسیع اجزای پول به مفهوم محدود و سایر دارایی های کمتر سیال یا شبه پول را در بر می گیرد.

طوری که در جدول ۱.۲ نشان داده شده، پول به مفهوم محدود در پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۵ درصد رشد داشته که نسبت به عین دوره سال ۲۰۱۸ (۱۳۹۷) رشد بیشتر داشته و تفاوت ۲۱.۳۱۱ میلیون افغانی را نشان می دهد.

پول در دوران که ۴۶ درصد پول به مفهوم وسیع را تشکیل می دهد، در مدت تحت بررسی به اندازه ۲.۱۵ درصد رشد داشته که نسبت به رقم ۲.۷ درصدی عین دوره سال قبل کاهش و تفاوت ۴،۶۵۸ میلیون افغانی را نشان می دهد. امانات جاری که بخش دیگری از پول به مفهوم محدود به حساب می رود، در پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹ رشد ۷.۹۱ درصدی را تجربه کرده که این رقم در زمان مشابه سال گذشته ۱۱.۳ درصد ثبت گردیده بود. امانات جاری در مقایسه با ربع مشابه سال قبل تفاوت ۱۶،۶۵۳ میلیون افغانی را نشان می دهد.

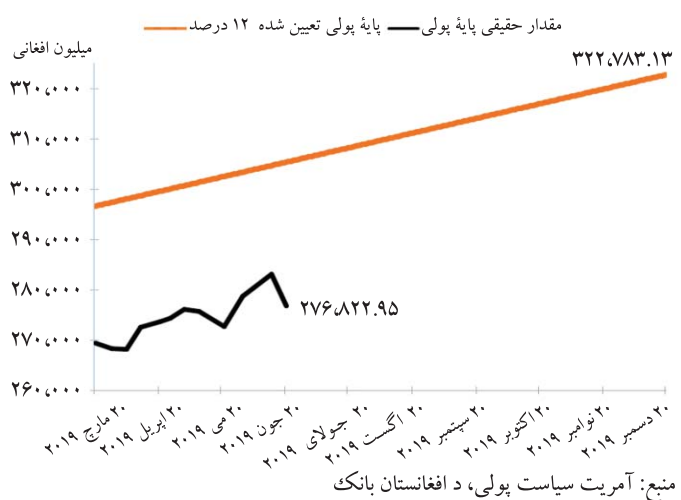
پول به مفهوم وسیع (M2) از ۴۶۴،۵۷۸.۷۹ میلیون افغانی دوره مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به اندازه ۴۸۳،۴۲۸.۴۱ میلیون افغانی افزایش یافته که رشد ۴.۰۶ درصدی را نشان می دهد و در مقایسه با رشد ۶.۲ درصدی عین دوره سال قبل کاهش را نشان می دهد.

رشد کم رنگ پول به مفهوم وسیع عمدتاً به سیر نزولی سایر امانات نسبت داده می شود. ارقام نشان می دهد که پول به مفهوم محدود با سهم ۹۲.۸۶ درصدی یک جزء عمده پول به مفهوم وسیع را تشکیل داده است.

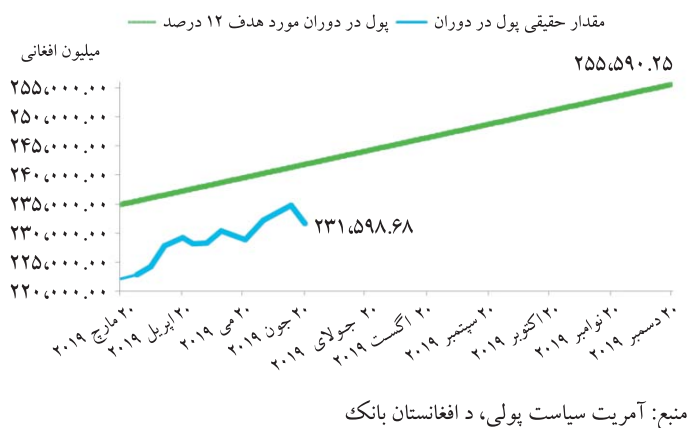
د افغانستان بانک از طریق عملیات بازار آزاد مبلغ ۱،۲۰۶.۹۴ میلیون دالر امریکائی را لایام نموده تا نقدینگی مازاد را از بازار برداشته و از بروز نوسانات شدید نرخ مبادله اسمی افغانی در برابر اسعار بخصوص اسعار بین المللی که وسیعاً مبادله می شوند، پیشگیری بکند.

گراف های ۱.۲ و ۲.۲ نشانگر سقف و مقدار حقیقی پایه پولی و پول در دوران در مدت تحت بررسی می باشد.

گراف ۱.۲: سقف و مقدار حقیقی پایه پولی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

گراف ۲.۲: پول در دوران، سال ۲۰۱۹ (۲۲ مارچ الی ۲۱ جون)

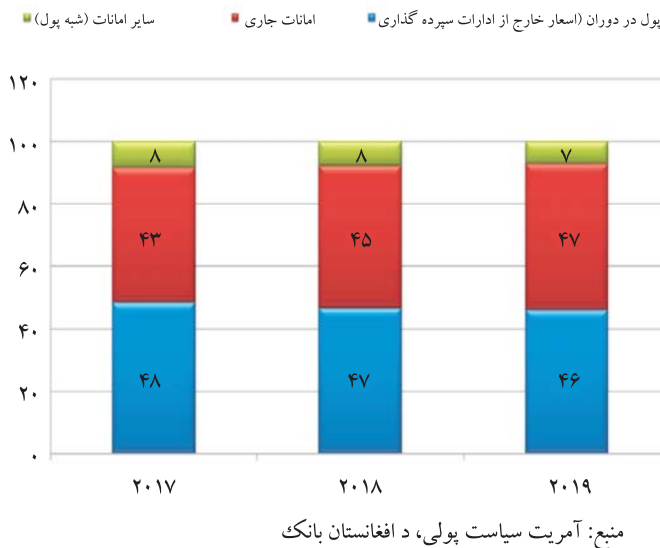
۲.۲ حجم نقدینگی

پول به مفهوم وسیع و پول به مفهوم محدود (M1, M2) به اساس رهنمای گردآوری احصائیة پولی و مالی، جمع آوری می گردد.

در زمان تحت بررسی یک دالر امریکائی به ۸۰.۸۷ افغانی مبادله شده، این در حالیست که در زمان مشابه سال قبل این نرخ به ۷۱.۵۸ افغانی می‌رسید. امانات میعادى نامگذاری شده به افغانی و اسعار به ترتیب ۱.۹۶ درصد و ۵.۱۸ درصد پول به مفهوم وسیع را تشکیل می‌دهد.

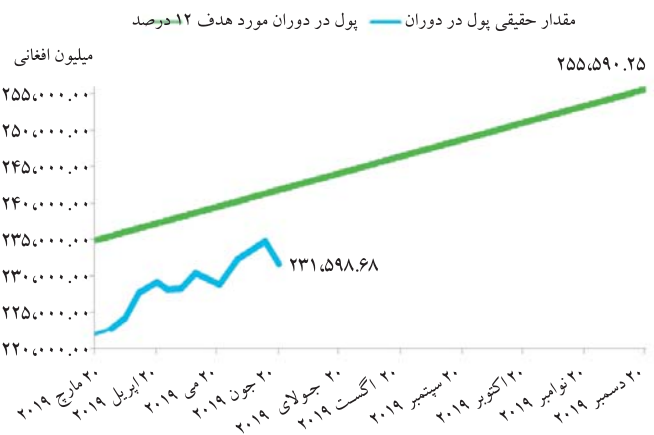
امانات جاری به عنوان سهم پول به مفهوم وسیع در پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۴۷ درصد می‌رسید. (گراف ۴.۲)

گراف ۴.۲: پول در دوران، امانات جاری و شبه پول به مفهوم وسیع (فیصدی)

شبه پول (سایر امانات) که جزء دیگر پول به مفهوم وسیع را تشکیل می‌دهد، در پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹ رشد منفی ۶.۶۶ درصدی داشته است. شبه پول در جریان ربع تحت بررسی ۷ درصد پول به مفهوم وسیع را تشکیل می‌دهد که این رقم پائین تر از ۸ درصد ربع دوم سال ۲۰۱۸ می‌باشد. ازینرو، اثر تغییرات در شبه پول بالای پول به مفهوم وسیع ناچیز بوده است. امانات میعادى نامگذاری شده به افغانی به ۹،۴۷۹ میلیون افغانی می‌رسد که رشد منفی ۲۴.۷۴ درصدی را نشان می‌دهد، در حالی که امانات میعادى نامگذاری شده به اسعار به ۲۵،۰۳۰ میلیون افغانی می‌رسد که افزایش ۲.۶۸ درصدی را نشان می‌دهد.

گراف ۳.۲: دارائی‌های خالص خارجی، دارائی‌های خالص داخلی و پول به مفهوم وسیع

کاهش امانات میعادى نامگذاری شده به افغانی و افزایش امانات میعادى نامگذاری شده به اسعار به سیر نزولی حسابات پس انداز افغانی بانک‌ها و افزایش امانات میعادى اسعار نسبت داده می‌شود. برعلاوه این، کاهش ارزش نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکائی همچنان باعث افزایش مبالغ مبادله شده امانات میعادى اسعاری گردیده است. ارقام نشان می‌دهد که

جدول ۱.۲: حجم نقدینگی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

تفاوت	فیصدی تغییرات سال به سال	ربع دوم ۲۰۱۹	تفاوت	فیصدی تغییرات سال به سال	ربع دوم ۲۰۱۸	ربع دوم ۲۰۱۷	توضیح
		مبلغ به میلیون افغانی			مبلغ به میلیون افغانی		
۱۱۱,۱۱۰	%۱۶.۳۰	۷۹۲,۶۳۳	۹۰,۱۰۲	%۱۵.۲	۶۸۱,۵۲۴	۵۹۱,۴۲۲	۱- دارایی‌های خالص خارجی
۱۰۷,۷۸۱	%۱۵.۴۷	۸۰۴,۳۸۸	۹۳,۹۳۱	%۱۵.۶	۶۹۶,۶۰۷	۶۰۲,۶۷۵	الف) دارایی‌های خارجی
۸۷,۰۰۵	%۱۴.۹۸	۶۶۷,۷۵۲	۹۰,۰۳۶	%۱۸.۳	۵۸۰,۷۴۷	۴۹۰,۷۱۱	ذخایر ارزی د افغانستان بانک
۱۴,۱۸۲	%۲۲.۱۰	۷۸,۳۴۲	۴,۴۰۹	%۷.۴	۶۴,۱۶۰	۵۹,۷۵۱	طلا
۷۲,۸۲۳	%۱۴.۱۰	۵۸۹,۴۱۰	۸۵,۶۲۶	%۱۹.۹	۵۱۶,۵۸۷	۴۳۰,۹۶۱	سایر
۲۰,۷۷۷	%۱۷.۹۳	۱۳۶,۶۳۶	۳,۸۹۶	%۳.۵	۱۱۵,۸۶۰	۱۱۱,۹۶۴	سایر دارایی‌های خارجی
-۳,۳۲۸	%-۲۲.۰۷	۱۱,۷۵۵	۳,۸۳۰	%۳۴.۰	۱۵,۰۸۳	۱۱,۲۵۳	ب) بدهی‌های خارجی
-۹۲,۴۰۲	%۴۳.۱۴	-۳۰۶,۵۸۲.۳۶	-۶۲,۸۲۵	%۴۱.۵	-۲۱۴,۱۸۰.۷۳	-۱۵۱,۳۵۶.۱۳	۲. دارایی‌های خالص داخلی
-۲۳,۸۳۵	%۳۳.۲۳	-۹۵,۵۵۴	-۴۱,۶۴۷	%۱۳۸.۵	-۷۱,۷۱۸	-۳۰,۰۷۱	الف) کربدت خالص داخلی
-۲۶,۲۵۷	%۲۲.۱۴	-۱۴۴,۸۵۴	-۴۲,۱۵۹	%۵۵.۲	-۱۱۸,۵۹۷	-۷۶,۴۳۸	کربدت خالص برای سکور عامه غیر مالی
-۲۶,۲۵۷	%۲۲.۱۲	-۱۴۴,۹۴۸	-۴۲,۱۵۹	%۵۵.۱	-۱۱۸,۶۹۱	-۷۶,۵۳۲	کربدت خالص برای دولت مرکزی
-۷,۸۷۴	%-۵۲.۲۹	۷,۱۸۵	-۷,۸۲۱	%-۳۴.۲	۱۵,۰۵۹	۲۲,۸۷۹	کربدت برای دولت مرکزی
۱۸,۳۸۳	%۱۳.۷۴	۱۵۲,۱۳۳	۳۴,۳۳۸	%۳۴.۵	۱۳۳,۷۵۰	۹۹,۴۱۱	بدهی‌های دولت مرکزی
۰	%۰.۰۰	۰.۰۰۰	۰	%۰.۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	کربدت خالص برای دولت مرکزی و محلی
۰	%۰.۰۰	۹۴	۰	%۰.۰	۹۴	۹۴	کربدت خالص برای شرکت‌های غیر مالی عامه
۱,۹۶۶	%۴.۰۹	۵۰,۰۳۳	۴۸۳	%۱.۰	۴۸,۰۶۸	۴۷,۵۸۵	کربدت برای سکور خصوصی
۴۵۶	%-۳۸.۳۳	-۷۳۳	۲۹	%-۲.۴	-۱,۱۸۹	-۱,۲۱۹	کربدت خالص برای سایر شرکت‌های مالی
۶۳,۲۷۰	%۳۷.۳۸	۲۳۲,۵۵۲	۲۷,۱۳۴	%۱۹.۱	۱۶۹,۲۸۲	۱۴۲,۱۴۸	ب) حسابات سرمایه
-۵,۲۹۷	%-۱۹.۷۵	۲۱,۵۲۳	۵,۹۵۶	%۲۸.۵	۲۶,۸۲۰	۲۰,۸۶۴	ت) سایر اقلام خالص
۱۸,۸۵۰	%۴.۰۶	۴۸۳,۴۲۸.۴۱	۲۷,۱۷۸	%۶.۲	۴۶۴,۵۷۸.۷۸۹	۴۳۷,۴۰۱.۰۲۴	۳- پول به مفهوم وسیع
۲۱,۳۱۱	%۵	۴۴۸,۹۲۰	۲۶,۹۸۸	%۷	۴۲۷,۶۰۹	۴۰۰,۶۲۱	پول به مفهوم محدود
۴,۶۵۸	%۲.۱۵	۲۲۱,۷۲۴	۵,۶۵۴	%۲.۷	۲۱۷,۰۶۷	۲۱۱,۴۱۲	پول در دوران (اسعار خارج از سیستم سپرده گذاری)
۱۶,۶۵۳	%۷.۹۱	۲۲۷,۱۹۶	۲۱,۳۳۴	%۱۱.۳	۲۱۰,۵۴۳	۱۸۹,۲۰۹	امانات جاری
-۲,۴۶۱	%-۶.۶۶	۳۴,۵۰۸.۴۸۸	۱۹۰	%۰.۵	۳۶,۹۹۹.۶۳۸	۳۶,۷۷۹.۶۹۶	سایر امانات (شبه پول)
-۳,۱۱۵	%-۲۴.۷۴	۹,۴۷۹	-۲,۴۶۵	%-۱۶.۴	۱۲,۵۹۴	۱۵,۰۵۹	امانات به افغانی
۶۵۴	%۲.۶۸	۲۵,۰۳۰	۲,۶۵۵	%۱۲.۲	۲۴,۳۷۶	۲۱,۷۲۱	امانات به اسعار
۰.۰۰۰	%۰.۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	%۰.۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	اوراق سرمایوی به استثنای سهام

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

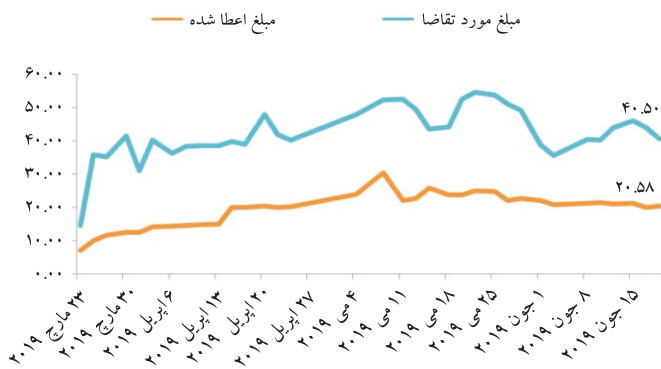

میلیارد افغانی ثبت گردیده است. مجموع مبلغ لیلیم شده در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۵۲۸.۸۳ میلیون دالر امریکائی می رسد، در حالی که مبلغ تقاضا شده ۷۵۳.۴۴ میلیون دالر امریکائی بوده است.

بطور اوسط به تعداد ۵۰ داوطلب در هر لیلیم اشتراک نموده و از این جمله به ۳۸ داوطلب در هر مورد لیلیم مبلغ اوسط ۱۹.۵۸ میلیون دالر امریکائی اعطا شده و مجموع برداشت به اندازه ۳۷.۳۰۶ میلیارد افغانی ثبت گردیده است.

گراف ۱۰.۲: مجموع مبلغ اعطا شده و مورد تقاضای دالر امریکائی طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ را نشان می دهد.

گراف ۱۰.۲: مبلغ اعطا و مورد تقاضا دالر امریکائی، ربع دوم سال ۲۰۱۹

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

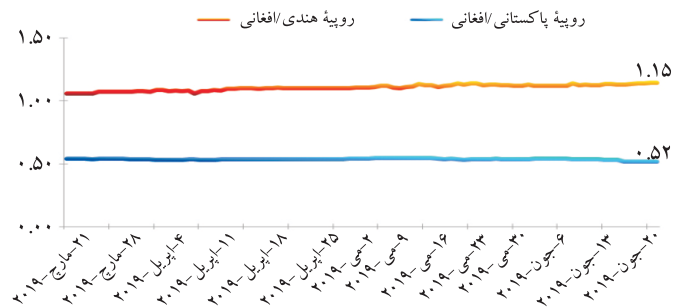
۵.۲ عملیات بازار آزاد و شرایط نقدینگی

۱.۵.۲ لیلیم اوراق سرمایوی

اوراق سرمایوی عبارت از اوراق سرمایوی کوتاه مدت اسمی افغانی بوده که توسط د افغانستان بانک به مشتریان بازار اولیه که اکثراً بانکهای تجارتي می باشد، بصورت هفته وار صادر می گردد.

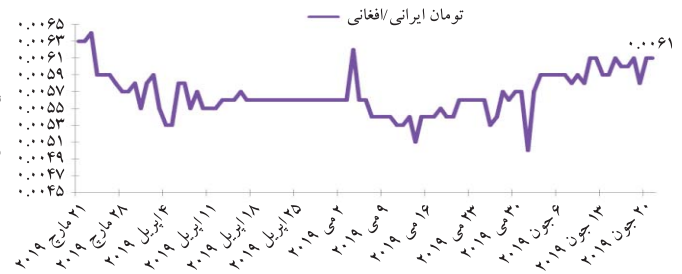
د افغانستان بانک اوراق سرمایوی را به عنوان ابزار پولی بمنظور مدیریت عرضه پول استفاده می کند. اوراق سرمایوی بمنظور جذب نقدینگی بیش از حد بانکهای تجارتي مورد استفاده قرار می گیرد. د افغانستان بانک در حال حاضر اوراق سرمایوی یک هفته ای، یک ماهه، سه ماهه، شش ماهه و یک ساله را عرضه می نماید.

گراف ۸.۲: اوسط نرخ مبادله روزمره افغانی در برابر روپیه هندی و روپیه پاکستانی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

گراف ۹.۲: اوسط نرخ مبادله روزمره افغانی در برابر تومان ایرانی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

• لیلیم ارز

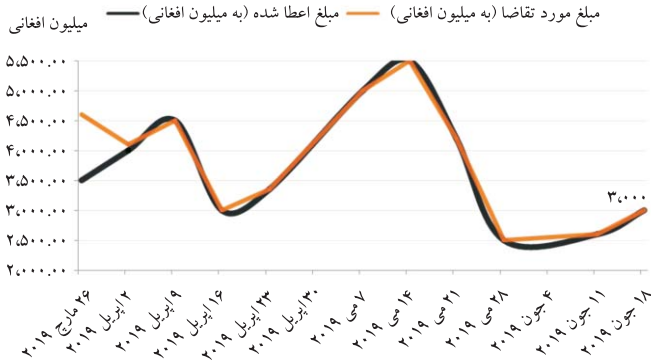
بمنظور کنترل عرضه پول و حفظ ثبات قیم در بازار داخلی، د افغانستان بانک با راه اندازی پروسه لیلیم اسعار هفته سه بار و لیلیم اوراق سرمایوی هفته یکبار، منیث ابزار اولیه پولی، پایه پولی خود را نزدیک به هدف تعیین شده حفظ می کند. د افغانستان بانک بمنظور مهار سیالیت بیش از حد بازار و جلوگیری از نوسانات نرخ مبادله افغانی در برابر اسعار مخصوصاً دالر امریکائی به لیلیم اوراق سرمایوی ادامه داده است.

د افغانستان بانک طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ مبلغ ۶۶۵ میلیون دالر امریکائی را لیلیم نموده، در حالیکه مجموع تقاضا در این مدت ۱،۴۳۷.۲۰ میلیون دالر امریکائی گفته شده است. دلیل عمده تقاضا بیشتر برای دالر امریکائی، کاهش ارزش افغانی در برابر دالر بوده است.

باید تذکر داد که بطور اوسط به تعداد ۵۹ داوطلب در هر مزایده اشتراک داشته و ۴۳ داوطلبی اعلام شده است. به داوطلبیهای برنده در هر لیلیم مبلغ اوسط ۱۹.۵۶ میلیون دالر امریکائی فروخته شده و مجموع برداشت افغانی ۵۲.۱۸۸

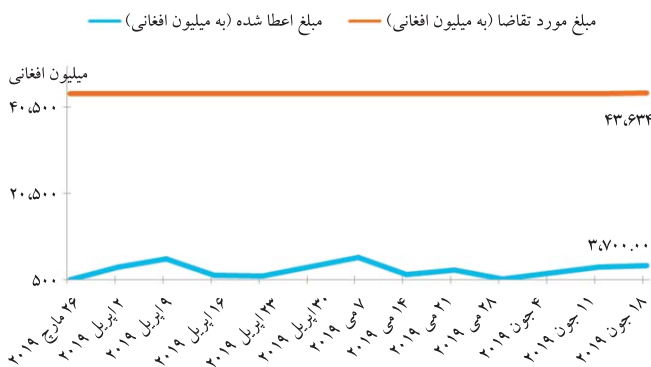

گراف ۱۲.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایه‌ی ۷ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹

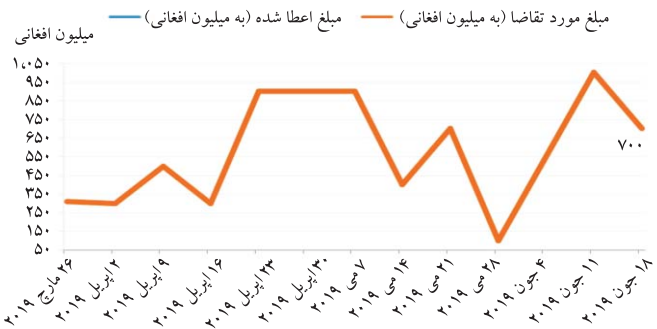
منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

گراف ۱۳.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایه‌ی ۲۸ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹

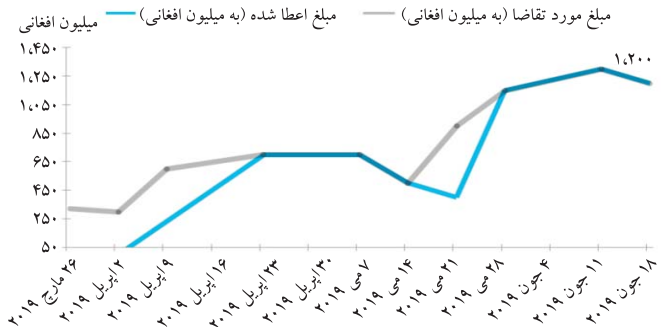
منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

گراف ۱۴.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایه‌ی ۹۱ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

گراف ۱۵.۲: مبلغ مورد تقاضا و اعطا شده اوراق سرمایه‌ی ۱۸۲ روزه، ربع دوم ۲۰۱۹

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

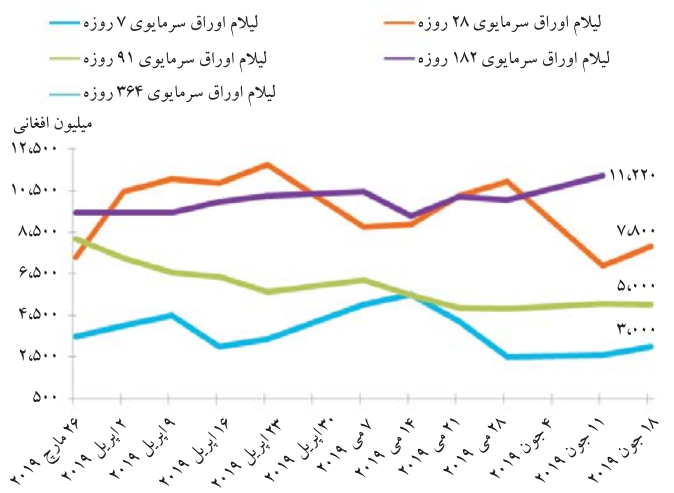
مجموع سهم تصفیه ناشده اوراق سرمایه‌ی در پایان ربع دوم به ۲۷.۰۲۰ میلیارد افغانی می‌رسد که نسبت به ۳۷.۹۶۰ میلیارد افغانی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی کاهش ۱۰.۴۹۰ میلیارد افغانی را نشان می‌دهد. عامل عمده کاهش مبلغ تصفیه ناشده اوراق سرمایه‌ی درین مدت کاهش فروشات اوراق سرمایه‌ی می‌باشد.

مجموع مبلغ تصفیه ناشده ۷ روزه اوراق سرمایه‌ی ۳ میلیارد افغانی، اوراق سرمایه‌ی ۲۸ روزه ۷.۸ میلیارد افغانی، ۹۱ روزه به ارزش ۵ میلیارد افغانی ثبت گردیده است. مبلغ تصفیه ناشده اوراق سرمایه‌ی ۱۸۲ روزه به ۱۱.۲۲ میلیارد و اوراق سرمایه‌ی ۳۶۴ روزه به صفر می‌رسد، چون در مورد دوم هیچ لیلان صورت نگرفته است.

مجموع مبلغ تکتانه که در بدل اوراق سرمایه‌ی پرداخت گردیده، در پایان ربع تحت بررسی به ۵۵.۱۷ میلیون افغانی می‌رسد.

علاوه بر این، طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ اوسط نرخ تکتانه عیار شده برای اوراق سرمایه‌ی ۷ روزه ۰.۱۶ درصد؛ ۲۸ روزه ۰.۳۶ درصد؛ ۹۱ روزه ۰.۵۳ درصد؛ ۱۸۲ روزه ۰.۷۳ درصد و در بدل اوراق سرمایه‌ی ۳۶۴ روزه هیچ تکتانه پرداخت نگردیده است.

گراف ۱۱.۲: سهم تصفیه ناشده اوراق سرمایه‌ی، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

۲.۵.۲ ذخایر اجباری و اضافی

بانک‌های تجارتي مکلف اند که ۸ درصد مجموع سپرده‌های خویش را برای حسابات افغانی و ۱۰ درصد مجموع سپرده‌های اسعاری را برای حسابات ارزی خویش در د افغانستان بانک منحيث ذخایر اجباری نگهداری کنند. اکنون ذخایر اجباری هم در افغانی و هم در سایر ارزهای خارجی پذیرفته می شوند که این شیوه برخلاف طرزکار گذشته بوده که در آن ذخایر اجباری برای تمام سپرده ها در افغانی نگهداری می شدند.

در بدل همچو سپرده‌ها به بانک‌های تجارتي هیچ تکتانه پرداخت نمی‌گردد. در پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹ ذخایر اجباری اسمی افغانی به ۶,۰۴۷.۵۳ میلیون ثبت گردیده، این در حالیست که ذخایر اجباری دالر امریکایی و یورو به ترتیب به اندازه ۲۰۹.۴۲۷ میلیون دالر امریکایی و ۱۹.۲۳۱ میلیون دالر امریکایی گزارش شده است.

تسهیلات سپرده گذاری شبانه: این تسهیلات برای تمام بانک‌های تجارتي فراهم گردیده تا از روی بیلانس های مازاد تکتانه بدست بیاورند. مطابق به متحدالمال منتشره تاریخ ۱۱ سپتمبر سال ۲۰۱۷ به تمام بانک‌ها که توسط شورای عالی بانک مرکزی منظور گردیده، نرخ تکتانه که روی تسهیلات سپرده گذاری شبانه وضع می‌گردد، در حال حاضر ۰.۱ درصد می‌باشد. اوسط مبلغ تصفیه نشده بیلانس‌های تسهیلات سپرده گذاری شبانه در پایان ربع دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۷,۴۱۵.۹۰ میلیون افغانی ثبت گردیده است و پرداخت نرخ تکتانه در برابر این تسهیلات مبلغ ۲.۲۳۵ میلیون افغانی گزارش شده است.

تسهیلات قروض شبانه: اینگونه تسهیلات توسط بانک‌ها به گونه کوتاه مدت در موقع نیازمندی به پول نقد مورد استفاده قرار می‌گیرد. بانک‌ها این سهولت را در هنگام کمبود

نقدینگی از طرف شب از د افغانستان بانک اخذ میدارند. نرخ تکتانه که ازین بابت بالای بانک‌ها هزینه می‌گردد ۰.۱ درصد بیشتر از آخرین نرخ لیلام اوراق سرمایوی ۲۸ روزه می باشد. این نوع قرضه گیری صرفاً با اوراق سرمایوی تصفیه نشده تضمین می‌گردد.

شایان ذکر است که در زمان تحت بررسی هیچ بانک از تسهیل قروض شبانه استفاده ننموده است.

روند و دورنمای تورم

روند و دورنمای تورم

دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۲.۶ درصد کاهش بیابد.

قیمت نفت خام پس از کاهش ۱۱.۵ درصدی در ربع قبلی در ربع اول سال ۲۰۱۹ به اندازه ۶ درصد (به اساس سنجش ربع به ربع) کاهش یافته است. انتظار می‌رود که قیمت غیر انرژی در سال ۲۰۱۹ از نرخ اوسط سال ۲۰۱۸ پائین بماند و در سال ۲۰۲۰ بطور میانه افزایش بیابد.

انرژی

قیمت انرژی پس از کاهش شدید در قیمت تمام اقلام انرژی طی ربع گذشته، در ربع تحت بررسی دوباره بطور قسمی بهبود یافته است. هرچند، در میان اقلام مختلف انرژی انحراف قابل ملاحظه به وجود آمده است. قیمت نفت با در نظر داشت کاهش تولیدات نفتی OPEC و سایر تولیدکنندگان و هم‌چنان به دلیل اختلالات در روند عرضه در سایر نقاط جهان، از آغاز سال به اینسو ۳۴ درصد افزایش یافته است.

برعکس، قیمت گاز طبیعی در ماه مارچ و قسماً در ماه اپریل شدیداً کاهش یافته که عامل عمده آن افزایش صادرات گاز از طرف ایالات متحده آمریکا و استرالیا می‌باشد که این امر بالای قیمت زغال سنگ که جایگزین خوب گاز می‌باشد، نیز اثر نزولی گذاشته است. انتظار می‌رود که قیمت نفت نسبت به افزایش اخیر و قیمت ۶۶ دلار فی بیرل در ۲۰۱۹ و ۶۵ دلار فی بیرل در ۲۰۲۰، کاهش پیدا کند.

اقلام غیر انرژی

قیمت بیشترین اقلام غیر انرژی که در طول ربع اخیر سال ۲۰۱۸ افت نموده یا تحت فشار مانده اند، در ماه مارچ دوباره افزایش یافته است که در این میان فلزات و منرال‌ها بطور اخص رشد بیشتری را تجربه نموده است.

افزایش قیمت فلزات به امیدواری‌های رشد اقتصادی چین که نیمی از مصرف فلزات جهان را دارد و یک سلسله موانع و

قیمت کالاهای تجارتي پس از کاهش سال قبل، در ربع دوم سال ۲۰۱۹ افزایش یافته و نرخ بیشترین اقلام از نرخ پائین خود بلند رفته است. بازارهای مواد خام طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ خساره اندکی تجربه کرده و در همین حال شاخص دالر به دلیل تنش‌های تجاری میان آمریکا و چین که الی روز پایانی نیمه اول سال ۲۰۱۹ پابرجا بوده، پائین آمده است. شاخص دارائی‌های مال التجاره که از ۲۹ مورد کالاهای تجارتي اولیه که میان آمریکا و بریتانیا مبادله می‌شود، طی ربع دوم به اندازه ۱.۱۷ درصد کاهش یافته، ولی نسبت به شش ماه اول امسال به اندازه ۵.۲۳ درصد بلندتر بوده است. در سال ۲۰۱۸ شاخص دارائی، خساره ۶.۸۲ درصدی داشته است.

قیمت گاز طبیعی در ماه مارچ و اپریل به دلیل افزایش صادرات آن از آمریکا و استرالیا بطور قسمی کاهش ناگهانی را تجربه کرده که این تغییر روی قیمت زغال سنگ که بدیل خوب گاز طبیعی می‌باشد، فشار وارد کرده است. انتظار می‌رود که بهای نفت از قیمت بلند اخیر کاهش یافته و در سال ۲۰۱۹ فی بیرل به ۶۶ دلار و در سال ۲۰۲۰ فی بیرل به ۶۵ دلار برسد. قیم بیشترین اقلام زراعتی طی ربع اول سال ۲۰۱۹ بطور ملایم افزایش یافته و سپس در ربع دوم کاهش چشمگیری داشته است. شاخص قیمت زراعت بانک جهانی در ربع تحت بررسی ۰.۹ درصد افزایش یافته (ربع به ربع)، طوری که کاهش ۳.۴ درصد مشروبات توسط افزایش میانه قیمت تمام کنگوری‌ها جبران و متوازن گردیده است. این شاخص نسبت به یک سال قبل هنوز هم ۵.۶ درصد پائین می‌باشد. بیشترین عواملی که سال قبل باعث افزایش قیمت‌ها گردیده، از شدت آن کاسته شده، مثلاً تنش‌های تجاری کاهش یافته و امیدواری‌های اندک مبنی بر کشت محصولات فصل بعدی در ایالات متحده آمریکا بوجود آمده است. توقع می‌رود که این شاخص در ربع

کالاهای تجارتي را بلند ببرد.

۱.۳ قيم مصرفی در افغانستان

در حال حاضر شاخص قيم مصرفی در افغانستان براساس قيمت های ماه اپریل سال ۲۰۱۵ گردآوری می شود، در حالی که قبلاً این شاخص به اساس قيمت های ماه مارچ ۲۰۱۱ محاسبه می گردید. به همین ترتیب، در این سنجش جدید اجزای شاخص قيم مصرفی همچنان با در نظر داشت عوامل جدید عیار می شوند. طبق معلومات اداره ملی احصائیه و معلومات (NSIA) و تحلیل د افغانستان بانک، نتایج ذیل در شاخص قيم مصرفی افغانستان مشاهده گردیده است:

سنجش سال به سال تغییرات شاخص قيم مصرفی نشان می دهد که نرخ انفلاسیون طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور میانگین به ۴.۲ درصد می رسد که این رقم بلند تر از منفی ۱.۱ درصد ربع دوم سال قبل می باشد. افزایش نرخ انفلاسیون همزمان با افزایش قيمت کالاهای تجاری در بازارهای جهانی، واقع شده است. به اساس گزارش ها، شاخص قيم بیشترین اقلام کالاهای تجاری طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ نشان دهنده قيمت های بلند بوده است.

همانند مقایسه سال به سال ارقام، سنجش ربعوار انفلاسیون نیز در دوره تحت بررسی افزایش را نشان می دهد. با توجه به معلومات ربع قبلی، اوسط نرخ انفلاسیون در ربع دوم سال به ۴.۲ درصد افزایش یافته که این رقم نسبت به اوسط نرخ ۰.۸ درصدی ربع قبلی افزایش را نشان می دهد.

شاخص قيم مصرفی کابل نیز طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ روند انفلاسیونی داشته است. با در نظر داشت شاخص قيم عمومی مصرفی کابل، نرخ انفلاسیون نسبت به ۰.۲۲ درصد ربع مشابه سال قبل درین مدت بطور میانگین به ۴.۲۷ درصد افزایش یافته است.

محدودیت های تولیدی منجمله واقعه بند ویل در برازیل (سنگ آهن، نکل)؛ سیلاب های شدید در چیلی (مس)؛ اعتراضات در پیرو (مس)؛ محدودیت ها و موانع در راه تصفیه مواد به عنوان پاسخ به نگرانی های محیط زیستی در چین (سرب، زینک) و محدودیت های صادراتی در اندونیزیا (ماده المونیمی) و سایر نگرانی های مربوطه به آن ربط می گیرد. به همین ترتیب، عوامل تولید و عرضه باعث بازگشت سطح قيمت بیشترین اقلام زراعتی به میزان سال ۲۰۱۸ شده است. این امر شامل تأخیر کشت گندم و جواری در ایالات متحده امریکا به نسبت شرایط جوی و هم چنان کشت کمتر سویابین در ایالات متحده به دلیل تنش های تجاری می باشد.

زراعت:

پس از آنکه در نیمه دوم سال قبل قيمت بیشترین محصولات زراعتی کاهش پیدا کرد، در ربع اول سال ۲۰۱۹ این قيمت بطور معتدل افزایش یافته است. شاخص قيمت زراعت بانک جهانی درین ربع ۰.۹ درصد افزایش یافته (ربع به ربع) که کاهش ۳.۴ درصدی مشروبات توسط افزایش معتدل تمام کتگوری های دیگر دوباره جبران شده است. این شاخص هنوز هم به نسبت رقم یک سال قبل ۵.۶ درصد پائین می باشد. بیشترین عوامل که قيمت های سال قبل را کاهش داده بود، حالت ملایمی اختیار نموده که شامل کاهش تنش های تجاری و کشت امیدوار کننده محصولات در ایالات متحده برای فصل بعدی می باشد. توقع می رود که این شاخص به دلیل تولیدات کمتر و قيمت بلند کودکیمیایی در سال ۲۰۱۹ به اندازه ۲.۶ درصد کاهش، اما در سال ۲۰۲۰ به اندازه ۱.۷ درصد افزایش یابد. خطرات کاهش دهنده قيمت عمده تاً از شدید تنش های تجاری سرچشمه می گیرد. بر خلاف این، قيمت بلند انرژی می تواند مصارف محصولات متمرکز به انرژی بخصوص غله جات و نباتات تیلی را بلند ببرد. تقاضای فراتر از انتظار برای نفت عضوی نیز می تواند قيمت برخی

به اساس سنجش ربعوار، شاخص قيم مصرفی کابل از ۰.۹۲ درصد ربع قبلی بطور اوسط به ۴.۲۷ درصد کاهش یافته است.

۱.۱.۳ تغییرات انفلاسیون عمومی ملی

۱.۲.۳ تغییرات سالانه (سال به سال)

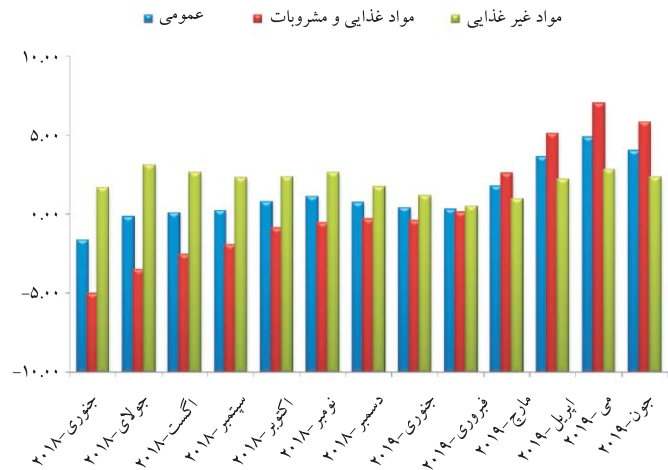
شاخص عمومی قيم مصرفی به اساس سنجش سال به سال در زمان تحت بررسی افزایش را نشان می دهد. طبق معلومات دست داشته، انفلاسیون عمومی به اساس سنجش سال به سال از منفی ۱.۱ درصد ربع دوم سال قبل در زمان تحت بررسی بطور میانگین به ۴.۲ درصد افزایش یافته است. طبق سنجش ماهوار، این رقم در ماه های اپریل، می و جون به ترتیب ۳.۶۳ درصد، ۴.۸۸ درصد و ۴.۰۳ درصد ثبت گردیده است.

در شاخص مواد غذایی، نرخ انفلاسیون از منفی ۳.۷ درصد ربع مشابه سال قبل در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۶.۰ درصد افزایش یافته است. در شاخص فوق الذکر، فشارهای انفلاسیونی از اثر قیمت های بلند شیر، پنیر و تخم، بوره و شیرینی باب، چاشنی ها و سبزیجات به میان آمده است. بیشترین افزایش که درین شاخص ثبت گردیده، مربوط به قیمت چاشنی ها و سبزیجات بوده که به ترتیب از منفی ۲۱.۰ درصد ربع مشابه سال قبل در زمان تحت بررسی به ۱۷.۹ درصد و از منفی ۱۵.۰ درصد به ۴.۳ درصد افزایش یافته است. از سوی دیگر، کاهش قیمت صرفاً در شاخص قيم روغن خوراکی و شحمیات به ثبت رسیده که از منفی ۱.۳ درصد ربع مشابه سال قبل در ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور اوسط به منفی ۳.۵ درصد افزایش یافته است.

در کتگوری غیر غذایی، انفلاسیون از اثر قیمت های بلند تنباکو، البسه، فرنیچر و لوازم خانه، صحت، ترانسپورت، معلومات و کلتور و رستوران ها و هتل ها افزایش یافته است،

این در حالیست که نرخ انفلاسیون در خانه سازی، ارتباطات، تعلیم و تربیه و اجناس متفرقه کاهش یافته است. در کُل، انفلاسیون کتگوری غیر غذایی از ۱.۶ درصد ربع مشابه سال قبل در زمان تحت بررسی بطور اوسط به ۲.۵ درصد افزایش یافته است. درین کتگوری بیشترین افزایش در شاخص قيم صحت، فرنیچر و لوازم خانه، معلومات و کلتور مشاهده شده که از ۰.۲ درصد، ۲.۱ درصد و منفی ۰.۸ درصد ربع دوم سال ۲۰۱۸ در زمان تحت بررسی به ترتیب بطور میانگین به ۴.۴ درصد، ۴.۶ درصد و ۲.۰ درصد کاهش یافته است. از سوی دیگر، شاخص قيم تعلیم و ارتباطات در مقایسه به ۱۰.۲ درصد و ۰.۱ درصد ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی به ترتیب بطور میانگین به منفی ۱.۳ درصد و منفی ۳.۵ درصد کاهش نموده است. انفلاسیون اصلی در مقایسه با ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی سیر صعودی را نشان داده است. روش اوسط یابی که معمول وسیله سنجش انفلاسیون اصلی دانسته می شود، از رقم ۰.۷ درصدی ربع مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۳.۸ درصد افزایش یافته است. افزون بر این، انفلاسیون شاخص قيم مصرفی به استثنای نان خشک و حبوبات، روغن خوراکی و شحمیات و ترانسپورت از منفی ۱.۵ درصد ربع دوم سال قبل در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۳.۷ درصد افزایش یافته است

گراف ۱.۳: انفلاسیون عمومی ملی سالانه، سال مالی ۱۳۹۸ (سال به سال)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه، آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

۲.۲.۳ تغییرات ربعوار (سال به سال)

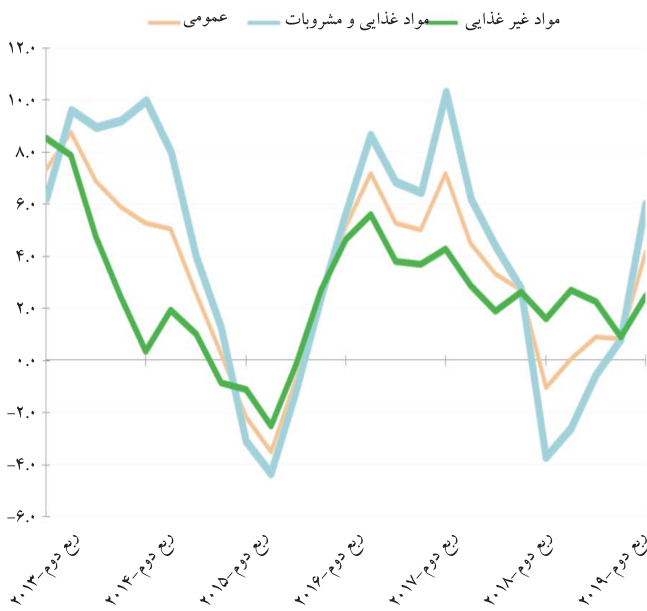
سنجش کوتاه مدت انفلاسیون عین روندی را منعکس می کند که در سنجش سالانه نمایان شده است. انفلاسیون عمومی ملی که بطور ربعوار محاسبه گردیده، از ۰.۸ درصد ثبت شده ربع قبلی در ربع تحت بررسی به ۴.۲ درصد کاهش یافته است. بیشترین افزایش که در نرخ انفلاسیون بمیان آمده، نتیجه افزایش قیمت نان خشک و حبوبات، گوشت و غذاهای تازه و خشک می باشد. در عین زمان، کتگوری غیر غذایی نیز نرخ دیفلاسیون را در مقایسه به ربع اول سال جاری بلند تر نشان داده است.

به اساس ارقام ربعوار، انفلاسیون غذایی از ۰.۸ درصد ربع قبلی در ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور میانگین به ۶.۰ درصد افزایش یافته است. شاخص قیم اقلام غذایی چون نان خشک و حبوبات، گوشت، شیر، پنیر و تخم، میوه تازه و خشک و سبزیجات افزایش، اما مشروبات غیرالکولی نسبت به ربع اول سال در ربع دوم کاهش یافته است. در همین حال، درین کتگوری بیشترین افزایش ربعوار در قیمت نان خشک و

حبوبات، سبزیجات و چاشنی ها به میان آمده که به ترتیب منفی ۹.۴ درصد، ۴.۳ درصد و ۱۷.۹ درصد ثبت گردیده است.

از سوی دیگر، انفلاسیون غیر غذایی نسبت به ۰.۹ درصد ربع قبلی در ربع تحت بررسی بطور اوسط به ۲.۵ درصد افزایش یافته است. درین کتگوری قیمت فرنیچر، لوازم خانه و البسه با تفاوت های بزرگ افزایش یافته است. از طرف دیگر، قیمت برخی اقلام فرعی دیگر کتگوری های غیر غذایی چون تنباکو، ترانسپورت، ارتباطات و تعلیم و تربیه در ربع دوم کاهش یافته است.

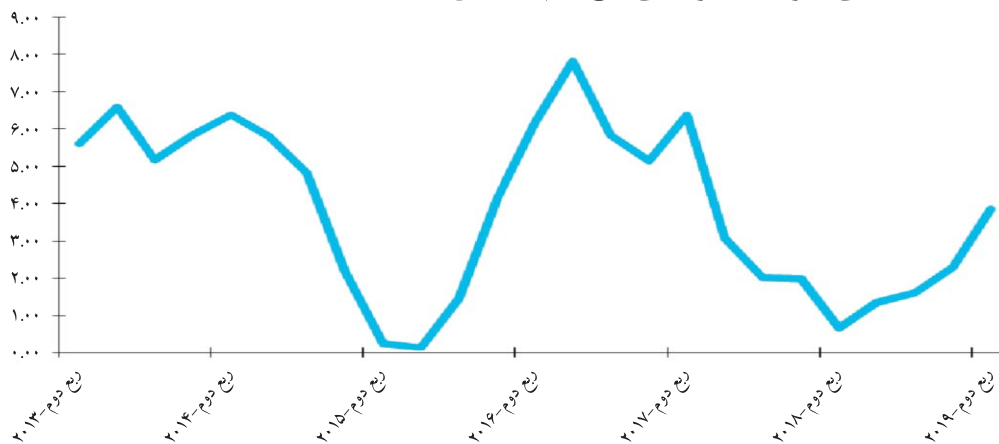
گراف ۲.۳: اوسط انفلاسیون ملی ربعوار، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه، آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

گراف ۳.۳: اوسط يابی ربعوار انفلاسیون ملی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه، آمريت سياست پولي، د افغانستان بانک

جدول ۱.۳: انفلاسیون عمومی ملی، سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

انفلاسیون عمومی ملی، سال مالی ۱۳۹۸													
به اساس ارقام اپریل ۲۰۱۵													
اوسط (سه ماهه)	سال ۲۰۱۹			اوسط (سه ماهه)	سال ۲۰۱۹			اوسط (سه ماهه)	سال ۲۰۱۸			وزن	توضیح
	جون	می	اپریل		مارچ	فبروری	جنوری		جون	می	اپریل		
۴.۲	۴.۰۳	۴.۸۸	۳.۶۳	۰.۸	۱.۷۷	۰.۳۴	۰.۴۱	-۱.۱	-۱.۶۳	-۱.۰۵	-۰.۴۷	۱۰۰.۰	شاخص عمومی
۶.۰	۵.۸۶	۷.۰۴	۵.۱۲	۰.۸	۲.۶۲	۰.۱۴	-۰.۴۱	-۳.۷	-۵.۰۰	-۳.۶۳	-۲.۵۶	۴۷.۸	مواد غذایی و مشروبات غیر الکولی
۹.۴	۱۰.۱۶	۹.۹۴	۸.۱۹	۶.۲	۶.۸۸	۵.۶۵	۶.۱۴	۰.۲	-۱.۴۰	۰.۴۰	۱.۴۶	۱۴.۶	نان خشک و حبوبات
۴.۰	۵.۵۳	۴.۹۲	۱.۴۳	۱.۳	۱.۱۶	۱.۳۷	۱.۳۹	-۰.۴	-۱.۲۶	۰.۰۵	۰.۰۰	۷.۵	گوشت
۲.۷	۲.۲۸	۲.۶۱	۳.۰۶	۱.۶	۱.۹۲	۱.۳۵	۱.۳۸	-۰.۵	-۰.۶۸	-۰.۴۱	-۰.۴۷	۴.۷	شیر، پنیر و تخم مرغ
-۳.۵	-۲.۸۷	-۳.۲۸	-۴.۳۲	-۴.۲	-۵.۴۶	-۴.۱۹	-۲.۸۱	-۱.۳	-۲.۵۴	-۱.۲۵	-۰.۱۷	۴.۶	روغنیات و شحمیات
۱۰.۲	۹.۰۱	۱۱.۹۱	۹.۷۰	۳.۸	۵.۴۷	۳.۳۴	۲.۳۵	۰.۰	-۳.۶۷	۲.۴۸	۱.۱۲	۵.۰	میوه تازه و خشک
۴.۳	-۰.۷۳	۶.۶۷	۶.۸۴	-۱۱.۲	-۲.۴۰	-۱۳.۶۷	-۱۷.۴۴	-۱۵.۰	-۱۷.۲۹	-۱۷.۲۶	-۱۰.۵۲	۶.۰	سبزیجات
۵.۹	۷.۳۶	۷.۳۵	۳.۱۱	۱.۰	۴.۱۴	-۰.۳۳	-۰.۸۵	-۱۰.۱	-۹.۳۸	-۹.۶۸	-۱۱.۲۶	۲.۷	بوره و شیرینی
۱۷.۹	۱۹.۹۳	۲۲.۶۴	۱۱.۱۵	۲.۹	۴.۲۱	۳.۹۲	۰.۴۲	-۲۱.۰	-۱۹.۸۱	-۲۰.۷۲	-۲۲.۴۲	۱.۳	چاشنی ها
۵.۵	۵.۵۱	۵.۶۵	۵.۴۵	۵.۶	۶.۴۰	۵.۳۹	۵.۱۵	۱.۷	۱.۲۱	۱.۹۹	۱.۹۰	۱.۴	مشروبات غیر الکولی
۲.۵	۲.۳۵	۲.۸۵	۲.۲۴	-۰.۹	۰.۹۷	۰.۵۳	۱.۱۹	۱.۶	۱.۷۱	۱.۴۹	۱.۵۷	۵۲.۲	مواد غیر غذایی، تنباکو و خدمات
۴.۱	۳.۶۸	۴.۴۲	۴.۱۲	۴.۹	۴.۰۴	۴.۹۶	۵.۵۶	۳.۱	۳.۳۸	۲.۷۹	۳.۲۱	۰.۳	تنباکو
۵.۳	۵.۱۷	۵.۹۳	۴.۷۸	۴.۲	۳.۲۵	۴.۰۵	۵.۲۲	۲.۹	۲.۶۴	۲.۸۷	۳.۱۷	۴.۶	السهه
-۰.۲	-۰.۳۷	۰.۰۰	-۰.۲۱	-۲.۸	-۲.۳۱	-۳.۳۶	-۲.۷۳	۰.۸	۱.۰۵	۰.۵۶	۰.۷۵	۱۹.۱	خانه سازی
۴.۶	۴.۶۲	۴.۸۹	۴.۳۷	۲.۸	۳.۲۰	۲.۷۱	۲.۵۹	۲.۱	۱.۶۳	۲.۰۶	۲.۶۵	۱۱.۹	فرنیچر و اثاثیه خانه
۴.۴	۵.۳۰	۵.۲۴	۲.۵۷	۲.۴	۱.۸۹	۲.۱۴	۳.۰۴	۰.۲	-۰.۰۱	۰.۱۳	۰.۳۴	۶.۲	صحت
۴.۳	۲.۹۱	۴.۳۰	۵.۶۸	۶.۱	۵.۷۷	۴.۸۰	۷.۷۹	۴.۰	۵.۷۹	۴.۲۳	۲.۱۰	۴.۳	حمل و نقل
-۳.۵	-۴.۵۸	-۲.۷۳	-۳.۳۲	-۲.۶	-۲.۸۳	-۲.۳۹	-۲.۶۳	۰.۱	۰.۱۴	۰.۱۰	-۰.۰۸	۱.۷	ارتباطات
۲.۰	۱.۱۸	۲.۱۱	۲.۶۷	۰.۴	۰.۳۵	۰.۹۵	-۰.۲۴	-۰.۸	-۰.۴۴	-۰.۳۶	-۱.۶۸	۱.۱	اطلاعات و فرهنگ
-۱.۳	-۰.۲۹	-۰.۲۱	-۴.۵۰	۶.۵	۶.۲۴	۵.۳۲	۷.۸۸	۱۰.۲	۹.۹۹	۱۰.۳۱	۱۰.۱۶	۰.۴	تعلیم و تربیه
۴.۱	۴.۵۶	۴.۰۴	۳.۵۸	۳.۳	۳.۲۰	۳.۶۲	۳.۰۶	۲.۱	۲.۱۳	۲.۰۷	۲.۱۰	۱.۱	هوتل و رستوران ها
۲.۶	۱.۵۹	۳.۹۷	۲.۱۵	-۰.۹	۰.۳۵	۰.۶۹	۱.۷۴	۲.۸	۳.۴۹	۲.۱۳	۲.۸۵	۱.۴	متفرقه
۳.۷	۳.۳۹	۴.۴۸	۳.۱۷	-۰.۱	۱.۰۶	-۰.۶۰	-۰.۸۵	-۱.۵	-۲.۰	-۱.۶	-۰.۹۷		شاخص قیم مصرفی به استثنای نان و حبوبات، روغنیات و شحمیات و تنباکو
۳.۸	۳.۵۴	۴.۴۵	۳.۵۴	۲.۳	۲.۶۲	۲.۲۳	۲.۰۲	۰.۷	۰.۲	۰.۹	۰.۹۲		۳۰ درصد اوسط یابی

۳.۳ تغییرات انفلاسیون عمومی کابل

۱.۳.۳ تغییرات سالانه (تغییرات سال به سال)

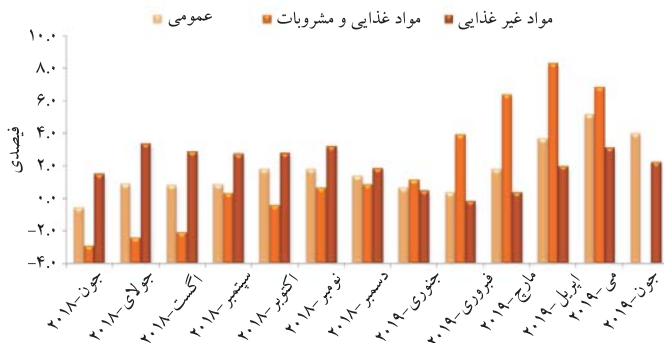
انفلاسیون شاخص عمومی قیمت مصرفی کابل از ۰.۲۲ درصد ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی بطور اوسط به ۴.۲۷ درصد افزایش یافته است. شاخص غذایی که ۳۷.۲ درصد وزن شاخص عمومی را تشکیل می‌دهد، سیر انفلاسیونی را در مدت یک سال تجربه نموده است. درین کتگوری فشارهای انفلاسیونی از اثر افزایش قیمت‌های نان خشک و حبوبات، گوشت، شیر، پنیر و تخم، روغن خوراکی و شحمیات، میوه تازه و خشک و سبزیجات به میان آمده است. در نتیجه انفلاسیون غذایی از منفی ۱.۵۱ درصد ربع مشابه سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی بطور اوسط به ۷.۱۶ درصد افزایش یافته است.

انفلاسیون اقلام غیر غذایی که ۶۲.۸ درصد وزن مجموعی شاخص عمومی را تشکیل می‌دهد، از ۱.۳۵ درصد ربع مشابه سال قبل در ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور اوسط به ۲.۴۵ درصد افزایش یافته است. این افزایش عمدتاً به قیمت بلند تنباکو، فرنیچر و لوازم خانه، صحت، ترانسپورت و وسایل خانه سازی ارتباط می‌گیرد. هرچند، درین کتگوری نسبت به دوره قبل انفلاسیون تنباکو از ۱.۹۳ درصد بطور اوسط به ۳.۱۶ درصد و صحت از ۲.۴۴ درصد بطور اوسط به ۶.۱۱ درصد افزایش یافته است.

از طرف دیگر، انفلاسیون اصلی به استثنای نان خشک و حبوبات، روغن خوراکی و شحمیات و ترانسپورت نیز در مقایسه با ربع مشابه سال قبل در این ربع افزایش را نشان می‌دهد. در ربع دوم سال ۲۰۱۹ نرخ انفلاسیون اصلی بطور

اوسط به ۳.۹۸ درصد افزایش یافته، در حالی که در ربع دوم سال ۲۰۱۸ این رقم منفی ۰.۱۹ درصد ثبت گردیده است. روش اوسط یابی ۳۰ درصدی نشان می‌دهد که انفلاسیون نسبت به ۰.۷۵ درصد ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی بطور اوسط به ۳.۸۸ درصد رسیده است.

گراف ۴.۳: انفلاسیون عمومی سالانه کابل، جون ۲۰۱۸ الی جون ۲۰۱۹

منبع: اداره مرکزی احصائیه/آمریت سیاست پولی، افغانستان بانک

۲.۳.۳ تغییرات ربعوار (تغییرات ربع به ربع)

سنجش ربعوار انفلاسیون عمومی کابل سیر صعودی را نشان می‌دهد که در هر دو قلم غذایی و غیر غذایی شاخص قیمت مصرفی انفلاسیون را منعکس می‌سازد. انفلاسیون عمومی کابل از ۰.۹۲ درصد ثبت شده ربع قبلی در ربع تحت بررسی بطور اوسط به ۴.۲۷ درصد افزایش یافته است.

انفلاسیون شاخص غذایی از ۱.۹۸ درصد ربع قبلی در ربع تحت بررسی بطور اوسط به ۷.۱۶ درصد افزایش یافته است. درین کتگوری قیمت‌های چاشنی‌ها، نان و حبوبات، سبزیجات، بوره و شیرینی باب در زمان گزارش دهی افزایش داشته است. درین کتگوری، بیشترین افزایش در شاخص قیمت چاشنی‌ها که از ۷.۱۲ درصد ربع قبلی در ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور میانگین به منفی ۳۰.۹۷ درصد رسیده، مشاهده گردیده است. از طرف دیگر، نرخ دیفلاسیون در روغن خوراکی و شحمیات به اساس سنجش ربعوار کاهش را نشان می‌دهد که

از منفی ۲.۶۲ درصد ربع قبلی سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی بطور میانگین به منفی ۶.۰۳ درصد رسیده است.

کنگوری غیر غذایی شاخص قیم مصرفی در ربع دوم سال ۲۰۱۹ میلادی سطح بلند انفلاسیون را ثبت نموده است. کنگوری غیر غذایی نسبت به نرخ ۰.۲۴ درصدی ربع قبلی در ربع دوم سال ۲۰۱۹ بطور اوسط به ۲.۴۵ درصد افزایش یافته است. انفلاسیون غیر غذایی عمدتاً از اثر قیمت‌های بلند اقلام چون تنباکو، البسه، خانه سازی، فرنیچر و لوازم خانه، صحت، معلومات و کلتور و مواد متفرقه افزایش یافته است که درین جمله بیشترین افزایش در قیمت صحت مشاهده شده که نرخ آن از ۱.۷۵ درصد دوره قبلی سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۶.۱۱ درصد رسیده است.

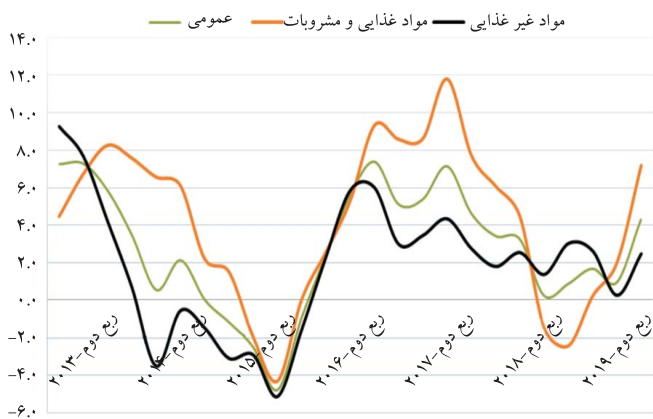
به اساس ارقام و احصائیه ربع دوم سال ۲۰۱۹، دورنمای کوتاه مدت انفلاسیون نشان می‌دهد که انفلاسیون متوازن باقی مانده و بطور تدریجی سیر صعودی را اختیار می‌کند. آمریت سیاست پولی د افغانستان بانک نرخ انفلاسیون در طول ربع سوم سال ۲۰۱۹ را از ۲ الی ۴ درصد پیش‌بینی می‌کند. این پیش‌بینی به اساس عوامل ذیل صورت می‌گیرد:

اول این که مطابق ارقام سال ۲۰۱۹، افغانستان با ایران صادرات و واردات به ارزش بیشتر از ۲ میلیارد دالر دارد که حجم واردات به مراتب بیشتر می‌باشد، اما تحریم‌های اخیر مالی ایالات متحده امریکا بالای ایران که در بر گیرنده ممنوعیت واردات و صادرات موتر، ماشین آلات موترسازی، نفت و گاز، طلا و سایر فلزات گرانبها و مبادله اسعار می‌باشد، می‌تواند پروژه‌های حیاتی تجاری افغانستان را تهدید کند. در همین حال، افغانستان از لحاظ اقتصادی به دالر امریکائی وابسته

است و بانکوت‌های دالری به خارج از کشور قاچاق می‌شود. در قدم دوم باید گفت که به اساس معلومات اطاق تجارت و صنایع افغانستان (ACCI)، روزانه میلیون‌ها دالر به شکل فزیکتی از طریق دروازه سرحدی اسلام قلعه هرات وارد ایران می‌شود که در نتیجه جریان‌های غیر قانونی دالر امریکائی از افغانستان به ایران ارزش پول افغانی نیز کاهش یافته و این امر بنوبه خویش روی انفلاسیون اثرات قابل توجه گذاشته است. در کنار واقعات و ارقام فوق الذکر، باید گفت که تحریم‌های امریکا علیه ایران بالای اقتصاد افغانستان از رهگذر نرخ مبادله و انفلاسیون اثرات ناگوار بجا گذاشته است.

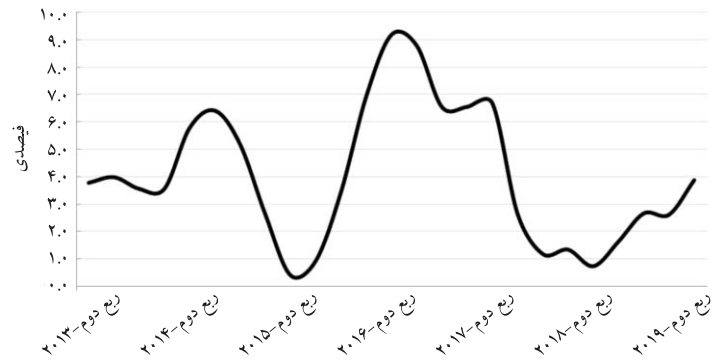
علاوه بر این، افغانستان یک کشور مصرفی بوده و واردات از کشورهای همسایه به پیمانۀ وسیع صورت می‌گیرد که نرخ انفلاسیون ملی بارها تحت نفوذ واردات کالاها از ایران، پاکستان، چین، تاجکستان و ازبکستان، قرار می‌گیرد. در ضمن، نرخ مبادله اسعار منطقه بطور مداوم کاهش می‌یابد که روی نرخ انفلاسیون کشور تاثیر می‌کند. این تغییرات صرفاً در افغانستان واقع نشده، بلکه در کل منطقه بخصوص کشورهای که شریک تجاری افغانستان اند، بوجود آمده است.

گراف ۵.۳: انفلاسیون عمومی ربعوار کابل، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه/آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

گراف ۶.۳: اوسط انفلاسیون ربعوار کابل، سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه/آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

جدول ۲.۳: انفلاسیون عمومی کابل، سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

انفلاسیون عمومی کابل، سال مالی ۱۳۹۸													
به اساس سنجش اپریل ۲۰۱۵													
مبلغ به میلیون افغانی													
توضیح	وزن	سال مالی ۲۰۱۸			اوسط (سه ماه)	سال مالی ۲۰۱۹			اوسط (سه ماه)	سال مالی ۲۰۱۹			
		اپریل	می	جون		مارچ	فبروری	جنوری		اپریل	می	جون	
شاخص عمومی	۱۰۰.۰	۰.۸۰	۰.۴۲	-۰.۵۶	-۰.۲۲	۰.۶۴	-۰.۳۵	۱.۷۷	-۰.۹۲	۳.۶۸	۰.۱۴	۳.۹۹	۴.۲۷
مواد غذایی و مشروبات غیر الکولی	۳۷.۲	-۰.۱۵	-۰.۷۱	-۳.۶۷	-۱.۵۱	۰.۸۸	۱.۱۴	۳.۹۳	۱.۹۸	۶.۳۸	۸.۳۱	۶.۸۰	۷.۱۶
نان خشک و حبوبات	۹.۸	۲.۶۳	۱.۱۹	-۰.۱۸	۱.۲۱	۷.۳۵	۸.۰۷	۸.۳۵	۷.۹۲	۱۰.۹۳	۱۱.۷۱	۱۲.۴۶	۱۱.۷
گوشت	۶.۴	۳.۲۸	۲.۲۸	-۱.۷۲	۱.۲۸	۴.۲۴	۴.۴۱	۲.۷۹	۳.۸۱	۲.۷۹	۵.۲۵	۶.۷۱	۴.۹۲
شیر، پنیر و تخم مرغ	۳.۲	-۲.۸۹	-۰.۹۲	-۰.۸۷	-۱.۵۶	۴.۵۴	۵.۳۵	۲.۷۸	۴.۲۲	۳.۵۹	۲.۲۹	۱.۷۸	۲.۵۵
روغنیا و شحمیات	۳.۶	-۲.۱۹	-۲.۰۶	-۳.۳۴	-۲.۵۳	-۰.۴۹	-۱.۸۱	-۵.۵۵	-۲.۶۲	-۵.۹۱	-۶.۰۵	-۶.۱۳	-۶.۰۳
میوه تازه و خشک	۵.۲	۱۱.۰۹	۱۴.۴۸	۱.۱۶	۸.۹۱	۱.۴۹	۰.۳۲	۲.۵۱	۱.۴۴	۸.۱۳	۱۱.۷۶	۱۲.۳۴	۱۰.۷۴
سبزیجات	۴.۲	-۹.۴۵	-۱۵.۷۹	-۱۵.۲۴	-۱۳.۴۹	-۱۷.۶۴	-۱۵.۲۲	۲.۵۵	-۱۰.۱۰	۹.۶۳	۳.۶۸	-۸.۱۸	۱.۷۱
بوره و شیرینی	۲.۸	-۸.۱۵	-۶.۸۰	-۸.۱۵	-۷.۷۰	۰.۵۳	-۲.۱۳	۷.۵۴	۱.۹۸	۵.۰۶	۱۳.۲۲	۱۳.۳۰	۱۰.۵۳
چاشنی ها	۱.۰	-۱۶.۲۵	-۱۷.۵۶	-۱۴.۷۶	-۱۶.۱۹	۴.۲۹	۸.۳۸	۸.۷۰	۷.۱۲	۲۱.۲۷	۴۸.۵۷	۲۳.۰۸	۳۰.۹۷
مشروبات غیر الکولی	۰.۹	۱.۵۶	۲.۰۳	۰.۰۶	۱.۲۲	۵.۷۶	۷.۴۳	۶.۰۱	۶.۴۰	۵.۳۴	۶.۲۹	۴.۴۹	۵.۳۷
مواد غیر غذایی	۶۳.۸	۱.۴۲	۱.۱۵	۱.۴۸	۱.۳۵	۰.۴۹	-۰.۱۶	-۰.۳۹	-۰.۲۴	۱.۹۷	۳.۱۳	۲.۳۵	۲.۴۵
تنباکو	۰.۳	۲.۲۹	۱.۴۴	۲.۱۰	۱.۹۵	۳.۸۵	۳.۸۷	۳.۱۹	۳.۶۴	۳.۳۶	۴.۵۴	۵.۲۶	۴.۳۹
البسه	۴.۸	۲.۷۲	۳.۰۴	۳.۳۶	۳.۰۴	۳.۷۴	۰.۷۳	-۰.۵۹	۱.۲۹	۲.۱۴	۳.۱۵	۲.۰۵	۲.۴۵
خانه سازی	۲۳.۵	۰.۲۰	-۰.۸۱	-۰.۲۷	-۰.۲۹	-۳.۸۰	-۴.۶۳	-۳.۴۲	-۳.۹۵	-۰.۷۶	۰.۴۲	-۰.۴۱	-۰.۲۵
فریجی و اثاثیه خانه	۱۷.۶	۲.۸۲	۱.۸۲	۱.۶۱	۲.۰۸	۲.۷۹	۳.۳۱	۴.۰۱	۳.۳۷	۴.۸۴	۵.۴۷	۴.۸۸	۵.۰۶
صحت	۵.۳	۲.۲۷	۲.۹۱	۲.۱۴	۲.۴۴	۱.۶۹	۲.۱۳	۱.۴۲	۱.۷۵	۱.۸۷	۸.۳۲	۸.۱۲	۶.۱۱
حمل و نقل	۴.۶	-۰.۶۷	۲.۳۸	۴.۰۸	۱.۹۳	۴.۷۳	۱.۱۱	۳.۷۹	۳.۲۱	۵.۰۶	۲.۸۸	۱.۵۳	۳.۱۶
ارتباطات	۲.۰	-۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۱۵	۰.۰۳	-۰.۵۶	۰.۰۸	-۰.۹۹	-۰.۴۹	-۰.۷۳	۰.۶۷	-۱.۶۱	-۰.۵۵
اطلاعات و فرهنگ	۱.۷	-۲.۸۳	-۰.۴۶	-۰.۹۴	-۱.۴۱	-۱.۷۷	-۰.۲۵	-۲.۲۰	-۱.۴۱	۱.۶۷	-۰.۸۶	-۰.۸۲	۰.۵۷
تعلیم و تربیه	۰.۷	۱۳.۹۰	۱۴.۰۵	۱۳.۸۷	۱۳.۹۴	۹.۷۶	۶.۲۲	۷.۵۵	۷.۸۴	-۷.۱۶	-۰.۹۹	-۰.۶۳	-۲.۹۳
هوتل و رستوران ها	۱.۰	۲.۹۵	۳.۲۵	۳.۵۸	۳.۲۶	۱.۹۹	۳.۳۳	۰.۷۵	۲.۰۲	۱.۷۲	۱.۲۷	۱.۲۷	۱.۴۲
متفرقه	۱.۳	۱.۲۵	۱.۵۹	۵.۶۵	۲.۸۳	۵.۸۰	۳.۹۹	۳.۰۲	۴.۲۷	۶.۷۰	۶.۴۸	۲.۰۷	۵.۰۸
شاخص قیمت مصرفی به استثنای نان و حبوبات، روغنیا و شحمیات و تنباکو		۰.۸۲	۰.۳۴	-۰.۷۲	-۰.۱۹	-۰.۲۶	-۰.۴۳	۱.۲۶	-۰.۱۹	۳.۲۵	۰.۰۴	۳.۶۵	۳.۹۸
۳۰ درصد اوسط یایی		۰.۷۰	۱.۰۴	۰.۴۹	۰.۷۵	۲.۷۶	۲.۳۴	۲.۷۷	۲.۶۲	۳.۶۸	۴.۴۹	۳.۴۸	۳.۸۸

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

۴

چگونگی تغییرات در سکتور خارجی

چگونگی تغییرات در سکتور خارجی

میلیون دالر امریکائی را به ثبت رسانیده که کاهش ۲۲.۹ درصدی را نشان می‌دهد. (جدول ۱.۴، گراف ۱.۴)

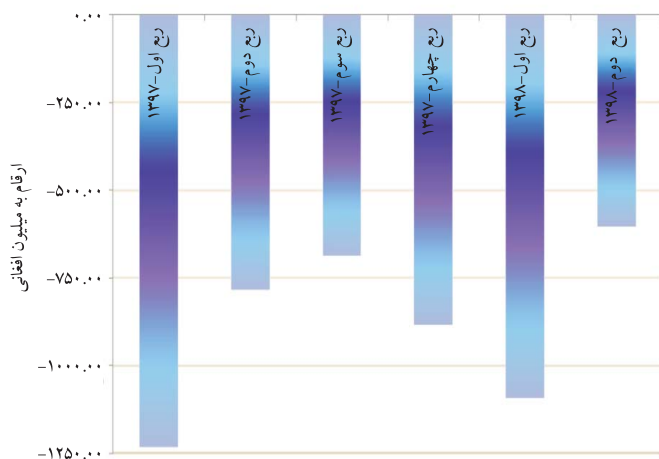
این تغییر عمدتاً در نتیجه کاهش مخارج صادراتی توأم با افزایش حصولی‌ها از بابت ساخت و ساز، سفر و خدمات دولتی به میان آمده است. کسر مال التجاره (حساب اجناس) در حد متوسط ۲.۲ درصد افزایش یافته است.

در بیلانس تادیات، حساب خدماتی کسر ۷۷.۷۴ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۹ در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به مازاد ۹۵.۷۲ میلیون دالر امریکائی رسیده است.

از سوی دیگر، معاشات کارمندان توأم با جریان‌های داخلی عاید سرمایه گذاری از ۶۰.۶۰ میلیون دالر امریکائی ثبت شده ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۵۳.۸۵ میلیون دالر امریکائی می‌رسد که کاهش ۱۱.۲ درصدی را نشان می‌دهد.

از سوی دیگر، کمک‌های رسمی به سکتور دولتی و وجوه ارسالی که توسط کارگران بیرون مرزی افغان به داخل کشور انتقال می‌کند، از ۶۵۱.۰۳ میلیون دالر امریکائی ثبت شده ربع مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۵۶۸.۴۳ میلیون دالر امریکائی رسیده که کاهش ۱۲.۷ درصدی را نشان می‌دهد.

گراف ۱.۴: بیلانس حساب جاری

منبع: دفتر مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

تغییرات عمده سکتور خارجی طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ در مقایسه با ربع مشابه سال قبل درین فصل توضیح می‌گردد. ارقام دست داشته نشان می‌دهد که طی ربع تحت بررسی عملکرد سکتور خارجی بهبود یافته است.

کسر مال التجاره در ربع دوم سال ۲۰۱۹ در نتیجه کاهش معتدل مصارف واردات به اندازه ۶.۷ درصد کاهش یافته است. این تغییرات مثبت یکجا با افزایش حصولی‌ها از طریق حساب خدمات و هم‌چنان افزایش جریان‌های داخلی وجوه ارسالی کارگران بیرون مرزی کمک کرده که کسر حساب جاری خارجی از ۷۸۴.۵۸ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۶۰۴.۷۴ میلیون دالر امریکائی برسد.

جریان‌های داخلی به حساب سرمایه‌ی به دلیل انتقال سرمایه به سکتور دولتی، به اندازه ۳۲ درصد افزایش یافته است.

جریان‌های خالص داخلی از رهگذر سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) به اندازه ۸۷ درصد تقلیل یافته در حالی که جریان‌های بیرونی سرمایه گذاری خالص پورتوفولیو در طول ربع دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۸۱ درصد افزایش یافته است.

با توجه به بهبودی که در حساب جاری، سرمایه‌ی و مالی به میان آمده، بیلانس تادیات نسبت به کسر ۶۰۶.۳۱ میلیون دالر امریکائی ثبت شده ربع دوم سال ۲۰۱۸، در ربع تحت بررسی کسر ۵۱۷.۱۲ میلیون دالر امریکائی را ثبت نموده است. ذخایر رسمی دارائی‌ها در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به اندازه ۲۹.۳۱ میلیون دالر امریکائی ثبت گردیده است.

۱.۴. بیلانس تادیات

۱.۱.۴. بیلانس حساب جاری

حساب جاری بیلانس تادیات در مقایسه به کسر ۷۸۴.۵۸ میلیون ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی کسر ۶۰۴.۷۴

۲.۱.۴ حساب سرمایه

مازاد حساب سرمایه بیلانس تادیات از ۱۷۱.۹۳ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ در ربع تحت بررسی به ۲۲۸.۵۱ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۳۲.۹ درصدی را نشان می‌دهد. این مازاد در نتیجه انتقالات بیشتر سرمایه به سکتور دولتی، شرکت‌ها و خانواده‌ها، به میان آمده است.

۳.۱.۴ حساب مالی

در زمینه حساب مالی بیلانس تادیات، سرمایه گذاری خارجی یک جزء مهم می‌باشد که از سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI)، سرمایه گذاری مستقیم پورتوفولیو و سایر سرمایه گذاری تشکیل گردیده است.

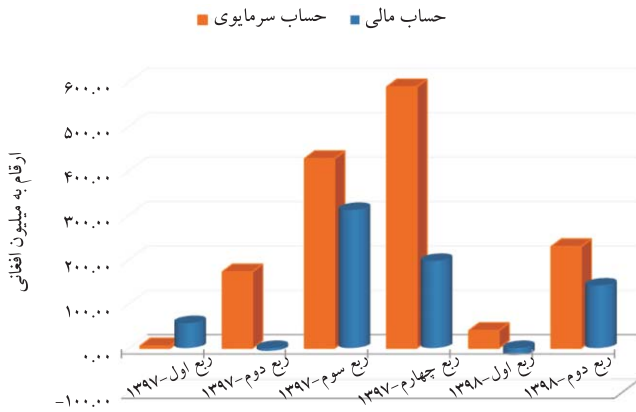
جریان‌های خالص پولی که از جهت سرمایه گذاری مستقیم خارجی به کشور وارد می‌شود، از ۴۹.۷۵ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۶.۰۵ میلیون دالر امریکائی رسیده که کاهش چشمگیری ۸۷.۸ درصدی را نشان می‌دهد. جریان‌های بیرونی پولی که از رهگذر سرمایه گذاری خالص پورتوفولیو واقع شده، در مقایسه به ۱۱.۲۵ میلیون دالر امریکائی دوره قبلی در ربع تحت بررسی به ۲۰.۴۵ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۸۱.۸ درصدی را نشان می‌دهد.

تحلیل و بررسی‌ها نشان می‌دهد که سایر دارائی‌های مجموعی مالی کشور در خارج، از ۴۹.۵۷ میلیون دالر امریکائی ثبت شده ربع مشابه سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۹۰.۷۶ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۸۳ درصدی را نشان می‌دهد. (جدول ۱.۴، گراف ۱.۴، ۲.۴ و ۳.۴)

از طرف دیگر، مجموع بدهی‌های مالی نسبت به ۲۲.۴۴ میلیون دالر امریکائی دوره قبلی در ربع تحت بررسی به ۶.۴۳ میلیون دالر امریکائی رسیده که کاهش ۷۱.۴ درصدی را نشان می‌دهد.

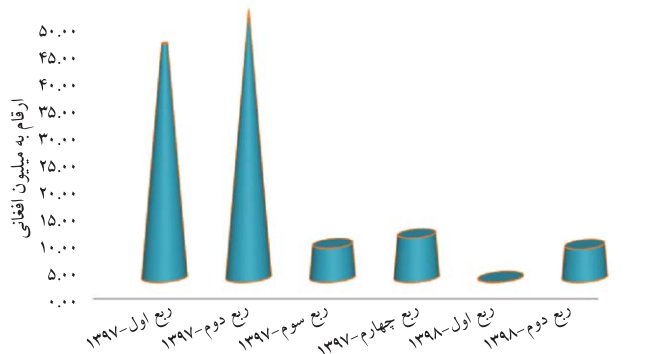
مجموع بیلانس حساب مالی در مقایسه به منفی ۶.۳ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۱۴۰.۹۰ میلیون دالر امریکائی رسیده است.

گراف ۲.۴: حساب سرمایه و مالی (به میلیون دالر امریکائی)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

گراف ۳.۴: جریان داخلی سرمایه گذاری مستقیم خارجی، ربع دوم ۲۰۱۹ (۱۳۹۸)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

۲.۴ مال التجاره

این قسمت خلاصه راپور تحلیل کارکرد مال التجاره افغانستان بطور مقایسه وار میان ربع دوم سال ۱۳۹۸ و ربع دوم سال ۱۳۹۷ را ارائه می‌کند.

بیلانس تجاری افغانستان از مدت طولانی به اینسو با کسر مواجه است. این وضعیت می‌رساند که ارزش مجموعی اجناس وارد شده بیشتر از ارزش مجموعی اجناس صادر شده می‌باشد. (جدول ۲.۴، گراف ۴.۴)

در ربع تحت بررسی کسر مال التجاره از ۱,۶۲۰.۱۵ میلیون دالر امریکائی ربع دوم در ربع تحت بررسی به ۱,۴۸۷.۹۵ میلیون دالر امریکائی رسیده که کاهش ۸ درصدی را نشان می‌دهد.

۳.۴ طرف تجارت

شرکای بزرگ تجاری افغانستان کشورهای چون پاکستان، ایران، هند، چین و دولت‌های مستقل مشترک المنافع (CIS) می‌باشد. به اساس احصائیه مال التجاره، در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ هند نخستین خریدار بزرگ اموال صادراتی افغانستان بوده است.

سهم صادرات افغانستان به هند درین ربع به اندازه ۵۱ درصد افزایش یافته، در حالی که از لحاظ ارزش این صادرات به اندازه ۴۰ درصد افزایش یافته که از ۵۲.۴۵ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به ۷۳.۲۸ میلیون دالر امریکائی رسیده است.

طی ربع دوم سال ۲۰۱۹، پاکستان دومین خریدار بزرگ کالاهای صادراتی افغانستان بوده است. سهم صادرات افغانستان به پاکستان از ۴۲ درصد ثبت شده دوره قبلی در ربع تحت بررسی به ۳۰ درصد کاهش یافته است. از لحاظ ارزش، مجموع صادرات افغانستان به پاکستان با کاهش ۳۰ درصدی از ۶۲.۱۸ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ در ربع تحت بررسی به ۴۳.۲۲ میلیون دالر امریکائی رسیده است.

آلمان و ایران در زمان تحت بررسی در جایگاه سوم و چهارم بزرگترین خریداران کالاهای تجاری افغانستان قرار گرفته اند. سهم صادرات به آلمان از ۰.۷۷ درصد ربع دوم سال ۱۳۹۷ در ربع دوم سال ۱۳۹۸ به ۲ درصد افزایش یافته است.

این در حالیکه سهم صادرات به ایران از ۴ درصد ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی به ۱.۶ درصد کاهش یافته است.

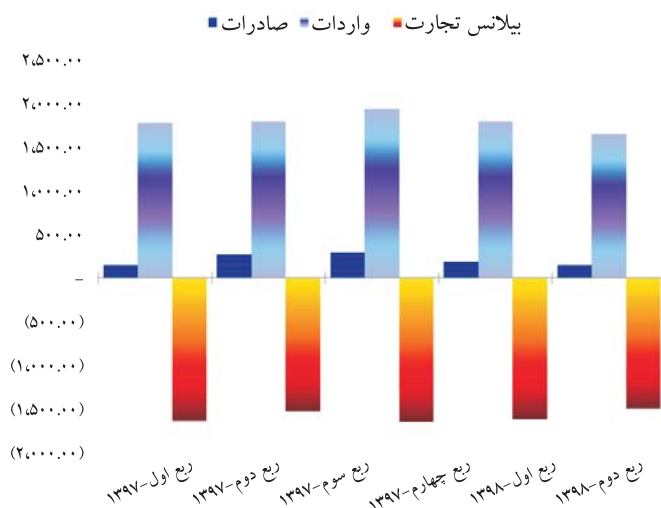
مجموع صادرات کالاهای تجاری از ۱۴۶.۸۱ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی به ۱۴۳.۲۹ میلیون دالر امریکائی رسیده که کاهش ۲ درصدی را نشان می‌دهد.

در میان اقلام صادراتی، صرفاً صادرات چرم و پشم سیر صعودی را نشان می‌دهد، در حالی که قالین، فرش و اقلام غذایی و نباتات طی در زمان تحت بررسی سیر نزولی را نمایان می‌سازد.

به همین ترتیب، مجموع واردات از ۱،۷۶۶.۹۶ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی به ۱،۶۳۱.۲۴ میلیون دالر امریکائی رسیده که کاهش ۸ درصدی را نشان می‌دهد.

طی مدت مقایسوی در ارزش واردات بیشترین بخش‌های کالاهای عمده تجاری سیر نزولی به ثبت رسیده، بخصوص در واردات اجناس مصرفی ۱۶ درصد کاهش بعمل آمده است. در زمان گزارش دهی، نفت و روغنیات به اندازه ۱۸ درصد و اجناس سرمایه‌ی به اندازه ۱ درصد کاهش یافته است.

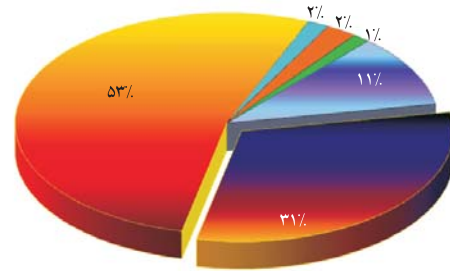
گراف ۴.۴: کارکرد و بیلانس تجاری، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

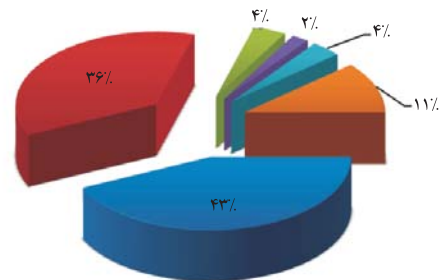
از لحاظ ارزش، صادرات به آلمان از ۱.۱۳ میلیون دلار امریکائی به ۲.۸۴ میلیون دلار امریکائی افزایش داشته، در حالی که ارزش صادرات به ایران از ۵.۴۵ میلیون دلار امریکائی دوره قبلی در زمان تحت بررسی به ۲.۳۱ میلیون دلار امریکائی رسیده است. (جداول ۳.۴ و ۴.۴ و گراف ۵.۴ و ۶.۴)

گراف ۵.۴: طرف صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

گراف ۶.۴: طرف صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

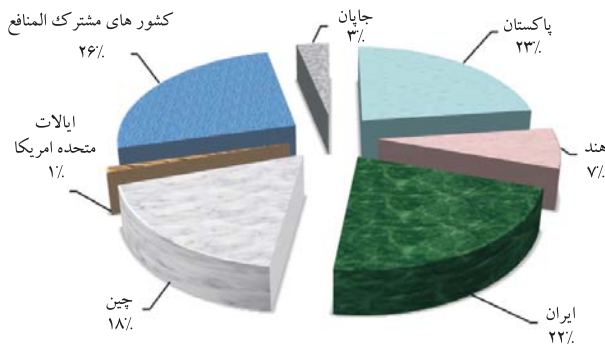
به همین ترتیب، پاکستان در جمله دومین منبع بزرگ واردات افغانستان طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ می باشد. مجموع واردات از پاکستان ثابت باقی مانده (۳۲۵ میلیون دلار امریکائی)، اما سهم آن در مجموع واردات از ۱۸.۴۰ درصد دوره قبلی در زمان گزارش دهی به ۲۲ درصد افزایش یافته است.

به همین ترتیب، ایران در رده سومین منبع بزرگ برای واردات افغانستان بوده است. مجموع واردات از ایران با افزایش قسمی ۳ درصدی همراه بوده که ارزش آن از ۳۰۱.۲۸ میلیون دلار امریکائی با سهم ۱۷.۰۵ درصدی دوره قبلی در زمان تحت بررسی به ۳۱۰.۴۵ میلیون دلار امریکائی با سهم ۱۹ درصدی رسیده است.

طی این مدت چین در جایگاه چهارمین منبع واردات افغانستان قرار گرفته است. مجموع واردات از چین از ۲۲۵.۶۳ میلیون دلار امریکائی با سهم ۱۲.۷۶ درصدی دوره قبلی (ربع دوم سال ۱۳۹۷) در ربع تحت بررسی به ۲۵۲.۶۳ میلیون دلار امریکائی با سهم ۱۵.۵ درصدی، رسیده که افزایش ۱۲ درصدی را به ثبت رسانیده است.

هند، جاپان و امارات متحده عربی به ترتیب با سهم ۶.۱۱ درصد، ۳.۰۲ درصد و ۲.۳۴ درصد در رده آخرین کشورهای قرار می گیرند که از آن واردات صورت می گیرد. (گراف ۷.۴ و ۸.۴)

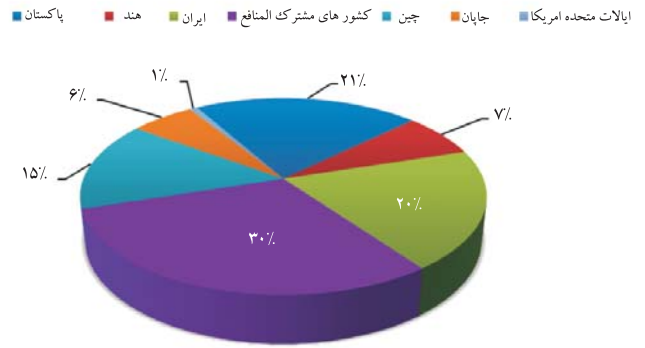
گراف ۷.۴: طرف واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

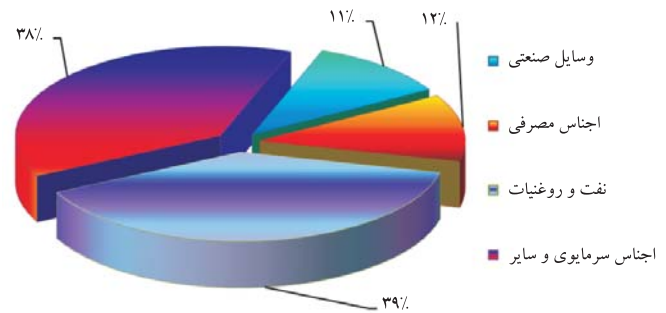
کشورهای مستقل مشترک المنافع طی ربع دوم منبع بزرگ واردات برای افغانستان بوده است. مجموع واردات از کشورهای مستقل مشترک المنافع از ۴۶۲.۴۹ میلیون دلار امریکائی با سهم ۲۶.۱۷ درصدی ربع دوم سال ۱۳۹۷ در ربع تحت بررسی به ۳۶۱.۲۳ میلیون دلار امریکائی با سهم ۲۲ درصدی رسیده که کاهش ۲۲ درصدی را نشان می دهد.

گراف ۸.۴: طرف واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ (۲۰۱۸)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

گراف ۹.۴: ترکیب واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ (۲۰۱۸)

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

۴.۴ ترکیب تجاری

۱.۴.۴ ترکیب واردات

ترکیب واردات طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ حاکی از آن است که:

کالاهای مصرفی با وجودی کاهش نسبی سهم آن از ۳۹ درصد به ۳۸ درصد، بزرگترین سهم را طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ در سبد واردات به ثبت رسانیده است. از لحاظ ارزش، واردات اجناس مصرفی با کاهش ۱۰ درصدی از ۶۸۷.۵۴ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال قبل در ربع بررسی به ۶۲۲.۰۵ میلیون دالر امریکائی رسیده است.

دومین سهم بزرگ سبد واردات را کالاهای سرمایوی به خود اختصاص داده که در زمان گزارش دهی از ۳۸ درصد به ۳۵

درصد کاهش یافته است. از لحاظ ارزش، واردات همچو اجناس با کاهش ۱۶ درصدی از ۶۷۱.۰۷ میلیون دالر امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع دوم سال ۲۰۱۹ به ۵۶۴.۱۸ میلیون دالر امریکائی رسیده است.

به همین ترتیب، واردات نفت و روغنیات (نفت پترولیم) سومین سهم بزرگ را در سبد واردات کشور داشته که از ۱۲.۱ درصد در زمان تحت بررسی به ۱۵ درصد افزایش یافته است.

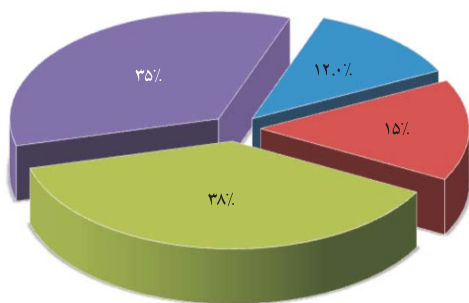
مصارف بر واردات نفت و روغنیات از ۲۱۴.۲۱ میلیون دالر امریکائی دوره قبلی در زمان تحت بررسی به ۲۴۸.۵۳ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۱۶ درصدی را به ثبت رسانیده است.

وسایل صنعتی کوچکترین سهم را در سبد واردات کشور در مدت تحت بررسی داشته است که از ۱۱ درصد ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع بررسی به ۱۲ درصد افزایش یافته است.

مصارف بر واردات وسایل صنعتی نیز در مقایسه به ۱۹۴.۱۴ میلیون دالر امریکائی ثبت شده دوره قبلی در ربع بررسی به ۱۹۶.۴۷ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۱ درصدی را نشان می دهد. (جدول ۲.۴ و گراف ۹.۴-۱۰.۴)

گراف ۱۰.۴: ترکیب واردات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

■ وسایل صنعتی ■ نفت و روغنیات
■ اجناس مصرفی ■ اجناس سرمایوی و سایر

منبع: اداره مرکزی احصائیه / د افغانستان بانک

۲.۴.۴ ترکیب صادرات

ترکیب صادرات طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ شامل تحولات ذیل می‌باشد:

صادرات نباتات طبی بزرگترین سهم را در سبد صادرات کشور می‌سازد. با وجودی‌آنکه ارزش آن از ۵۷.۷ درصد ربع مشابه سال قبل در زمان تحت بررسی به ۵۱ درصد کاهش یافته است.

عواید صادرات نباتات طبی با کاهش ۱۴ درصدی از ۸۴.۷۸ میلیون دالر امریکائی دوره قبل در ربع تحت بررسی به ۷۳.۲۲ میلیون دالر امریکائی می‌رسد.

دومین سهم بزرگ صادرات کشور را اقلام غذایی (نباتات تیلی، میوه تازه و خشک) به خود اختصاص داده که از ۳۲.۲ درصد ربع قبل و دوره مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۳۵ درصد افزایش یافته است.

عواید از بابت صادرات اقلام غذایی در مقایسه به ۴۷.۳۰ میلیون دالر امریکائی ربع قبل و ربع دوم سال قبل در ربع تحت بررسی به ۴۹.۷۲ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۵ درصدی را نشان می‌دهد.

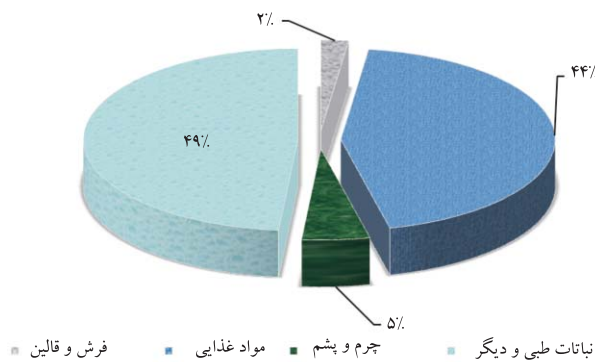
محصولات چرم و پشم سومین سهم بزرگ را در مجموع صادرات تشکیل داده است. سهم چرم و پشم که در ربع دوم سال قبل ۶.۲ درصد ثبت گردیده بود، در ربع تحت بررسی به ۹.۸ درصد افزایش یافته است.

عواید از بابت صادرات چرم و پشم نیز از ۹.۰۵ میلیون دالر امریکائی ربع مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۱۴ میلیون دالر امریکائی می‌رسد که افزایش ۵۵ درصدی را نشان می‌دهد.

فرش و قالین که از اجزای عمده صادرات افغانستان طی دهه‌های اخیر بود، کمترین سهم در مجموع صادرات کشور

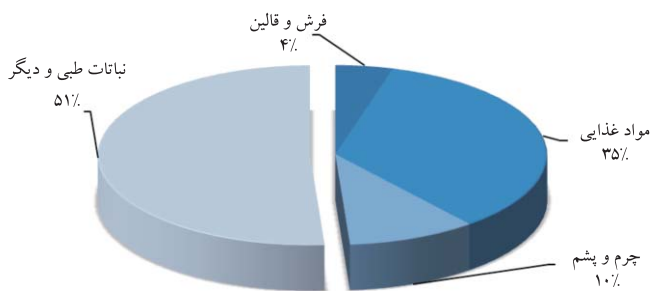
داشته است که در ربع دوم سال ۲۰۱۹ در حد ثابت باقی مانده است.

اما عواید از بابت صادرات فرش و قالین از ۵.۶۸ میلیون دالر امریکائی دوره قبل در ربع تحت بررسی به ۶.۳۵ میلیون دالر امریکائی رسیده که افزایش ۱۲ درصدی را نشان می‌دهد. (گراف ۱۱.۴ و ۱۲.۴ نشانگر ترکیب صادرات ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ در مقایسه به ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ می‌باشد) گراف ۱۱.۴: ترکیب صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۹)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه/محاسبه د افغانستان بانک

گراف ۱۲.۴: ترکیب صادرات (فیصدی سهم)، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: دفتر مرکزی احصائیه/محاسبه د افغانستان بانک

۵.۴ بدهی‌های خارجی

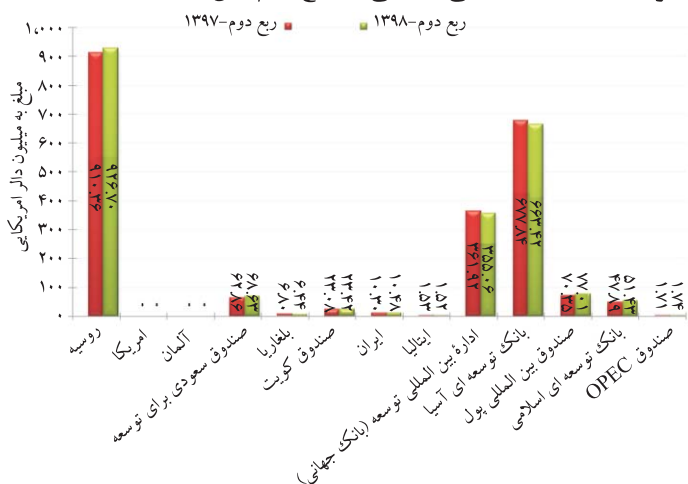
مجموع بدهی خارجی کشور از ۲،۱۷۴.۶۳ میلیون دالر امریکائی ثبت شده ربع مشابه سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۲،۱۸۵.۸۵ میلیون دالر امریکائی می‌رسد که افزایش قسمی ۱ درصدی یا ۱۱.۲۲ میلیون دالر را نشان می‌دهد. (جدول ۵.۴)

در ربع تحت بررسی، پرداخت اصل مبلغ قرضه به بانک جهانی، بانک توسعه ای آسیا، بانک توسعه ای اسلامی، صندوق سعودی برای توسعه و بلغاریا صورت گرفته، در حالی که هزینه های خدماتی به بانک جهانی، بانک توسعه ای آسیا و صندوق کویت پرداخت گردیده است. بانک جهانی و بانک توسعه ای آسیا به عنوان دو قرضه دهنده مهم چندین طرفه به افغانستان در ربع تحت بررسی قسمتی از قروض را بخشیده اند.

مجموع مبلغ قروض که طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ به قرضه دهندگان پاریس کلب قابل پرداخت است، به ۹۲۶.۷۰ میلیون دلار امریکائی می رسد که به فدراسیون روسیه داده می شود. به عبارت دیگر، افغانستان در ربع تحت بررسی از مجموع قروض خارجی خویش ۴۲ درصد آن در مقابل اعضای پاریس کلب مقروض می باشد که نسبت به ربع مشابه سال قبل افزایش ۲ درصدی داشته است.

علاوه بر این، مجموع بدهی اعضای غیر پاریس کلب که شامل صندوق سعودی برای توسعه، بلغاریا، صندوق کویت و ایران می باشد، از ۱۰۴.۵ میلیون دلار امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۱۱۰.۴۹ میلیون دلار امریکائی رسیده که افزایش ۶ درصدی را نشان می دهد. از سوی دیگر، مجموع بدهی قرضه دهندگان چندین جهت به افغانستان از ۱،۱۵۹.۷۰ میلیون دلار امریکائی در ربع تحت بررسی به ۱،۱۴۸.۶۶ میلیون دلار امریکائی رسیده که کاهش ۱۱.۰۴ میلیون دلار امریکائی در زمان تحت بررسی را نشان می دهد.

گراف ۱۳.۴: مقایسه بدهی خارجی در ربع دوم سال ۲۰۱۹ و ۲۰۱۸

منبع: اداره مرکزی احصائیه/محاسبه د افغانستان بانک

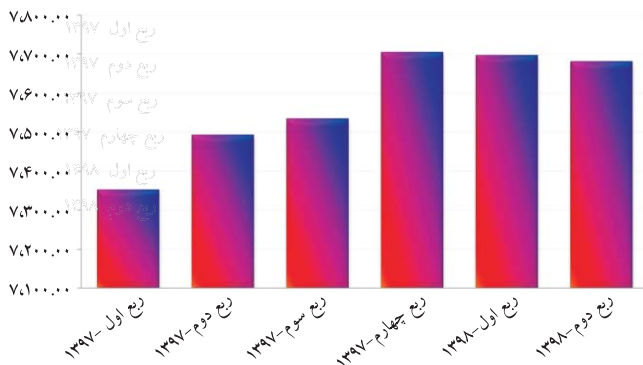
۶.۴ ذخایر خالص بین المللی

به اساس ارقام موجود، ذخایر خالص بین المللی (NIR) نسبت به ۷،۴۹۱.۸۰ میلیون دلار امریکائی دوره مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۷،۶۸۰.۲۸ میلیون دلار امریکائی رسیده که افزایش ۳ درصدی را نشان می دهد. (جدول ۶.۴ و گراف ۱۴.۴)

ذخایر دارائی ها با افزایش قسمی ۱ درصدی از ۸،۲۲۷.۵۷ میلیون دلار امریکائی دوره مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۸،۳۳۷.۵۳ میلیون دلار امریکائی رسیده است.

ذخایر بدهی ها با کاهش ۱۱ درصدی از ۷۳۵.۷۶ میلیون دلار امریکائی ربع دوم سال ۲۰۱۸ در ربع تحت بررسی به ۶۵۷.۲۵ میلیون دلار امریکائی رسیده است. این نشان دهنده آنست که ذخایر دارائی ها نسبت به ذخایر بدهی ها بیشتر می باشد. کاهش در ذخایر بدهی ها در نتیجه کاهش امانات گذاری به اسعار خارجی در بانک های خصوصی به میان آمده که در مقایسه به ۶۷۵.۳۸ میلیون دلار امریکائی ربع مشابه سال قبل در ربع تحت بررسی به ۶۰۳.۶۵ میلیون دلار امریکائی رسیده و کاهش ۱۱ درصدی را نشان می دهد.

گراف ۱.۴: ذخایر خالص بین المللی از ربع اول ۲۰۱۸ الی ربع دوم ۲۰۱۹

ذخایر بدهی‌های امانات غیر مقیم اسعاری در ربع تحت بررسی تقریباً در حد ثابت باقی مانده است. وضعیت فعلی ذخایر خالص بین المللی افغانستان متکای مناسب را برای ظرفیت سیاست پولی و حمایت از بیلانس تادیات مهیا ساخته است.

جدول ۱.۴: بیلانس تادیات افغانستان (ارقام به میلیون دالر امریکائی) منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

اقدام/سال‌ها	ربع اول ۱۳۹۷	ربع دوم ۱۳۹۷	ربع سوم ۱۳۹۷	ربع چهارم ۱۳۹۷	ربع اول ۱۳۹۸	ربع دوم ۱۳۹۸	فیصدی تغییرات
حساب جاری	-۱۲۳۲.۳۶	-۷۸۴.۵۸	-۶۸۶.۸۹	-۸۴۴.۸۸	-۱۰۹۳.۸۳	-۶۰۴.۷۴	-۲۲.۹٪
کریدیت	۹۴۲.۳۵	۱۱۳۹.۴۶	۱۳۵۶.۹۵	۱۴۴۴.۶۶	۹۴۴.۴۷	۱۱۶۲.۳۶	۲.۰٪
دبت	۲۱۷۴.۷۱	۱۹۲۴.۰۴	۲۰۴۳.۸۳	۲۱۴۹.۵۴	۲۰۳۸.۳۰	۱۷۶۷.۱۰	-۸.۳٪
حساب اجناس و خدمات	-۱۷۵۶.۵۴	-۱۴۹۶.۲۲	-۱۲۹۵.۸۸	-۱۴۶۲.۴۴	-۱۴۵۲.۳۹	-۱۲۲۷.۰۱	-۱۸.۰٪
کریدیت	۳۵۵.۲۰	۳۷۸.۰۷	۶۴۹.۴۴	۵۹۱.۰۷	۵۳۶.۱۲	۴۸۹.۶۳	۲۹.۵٪
دبت	۲۱۱۱.۷۵	۱۸۷۴.۲۹	۱۹۴۵.۳۲	۲۰۵۳.۵۱	۱۹۸۸.۵۱	۱۷۱۶.۶۴	-۸.۴٪
حساب اجناس	-۱۵۹۰.۸۹	-۱۴۱۸.۴۸	-۱۳۱۳.۶۵	-۱۳۹۷.۶۲	-۱۴۵۸.۵۹	-۱۲۲۲.۷۳	-۶.۷٪
کریدیت	۱۷۲.۴۵	۱۴۶.۸۱	۳۶۱.۸۸	۲۹۴.۰۹	۱۸۲.۵۷	۱۴۳.۶۰	-۲.۳٪
دبت	۱۷۶۳.۳۵	۱۵۶۵.۳۹	۱۵۷۵.۵۳	۱۶۹۱.۷۱	۱۶۴۱.۱۶	۱۴۶۶.۳۴	-۶.۳٪
حساب خدمات	-۱۶۵۰.۶۵	-۷۷.۷۴	۱۷.۷۷	-۶۴.۸۲	۶.۱۹	۹۵.۷۲	-۲۲۳.۱٪
کریدیت	۱۸۲.۷۵	۲۳۱.۳۶	۳۸۷.۵۶	۲۹۶.۹۸	۳۵۳.۵۵	۳۴۶.۰۳	۴۹.۶٪
دبت	۳۴۸.۴۰	۳۰۹.۰۰	۳۶۹.۷۹	۳۶۱.۸۱	۳۴۷.۳۶	۲۵۰.۳۱	-۱۹.۰٪
حساب اصلی عاید	۲۹.۸۷	۶۰.۶۰	۶۶.۳۴	۵۵.۶۰	۵۳.۹۷	۵۳.۸۵	-۱۱.۳٪
کریدیت	۴۰.۳۱	۷۱.۷۲	۱۱۶.۴۴	۷۸.۳۲	۶۹.۸۸	۶۴.۶۶	-۹.۸٪
دبت	۱۰.۴۵	۱۱.۱۱	۵۰.۱۱	۲۲.۷۲	۱۵.۹۱	۱۰.۸۱	-۲.۷٪
حساب ثانوی عاید	۴۹۴.۳۲	۶۵۱.۰۳	۵۴۲.۶۵	۵۲۱.۹۶	۳۰۴.۵۹	۵۶۸.۴۳	-۱۲.۷٪
کریدیت	۵۴۶.۸۴	۶۸۹.۶۷	۵۹۱.۰۶	۵۷۵.۲۷	۳۳۸.۴۷	۶۰۸.۰۸	-۱۱.۸٪
دبت	۵۰.۵۲	۳۸.۶۴	۴۸.۴۱	۵۳.۳۱	۳۹.۶۴	۲۹.۶۴	۲.۶٪
انتقالات جاری (کمک‌های رسمی)	۴۰.۸۰	۵۳۰.۶	۴۰.۴۴	۳۶۵.۵	۱۶۲.۸	۴۲۶.۷	-۱۹.۶٪
کریدیت	۴۰.۸۰	۵۳۰.۶	۴۰.۴۴	۳۶۵.۵	۱۶۲.۸	۴۲۶.۷	-۱۹.۶٪
دبت	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪
انتقالات شخصی	۸۶.۳۶	۱۲۰.۴۲	۱۳۸.۳۲	۱۵۶.۴۴	۱۴۱.۸۰	۱۴۱.۷۰	۱۷.۷٪
کریدیت	۱۳۸.۸۸	۱۵۹.۰۶	۱۸۶.۶۳	۲۰۹.۷۵	۱۷۵.۶۸	۱۸۱.۳۴	۱۴.۰٪
دبت	۵۲.۵۲	۳۸.۶۴	۴۸.۴۱	۵۳.۳۱	۳۳.۸۸	۳۹.۶۴	۲.۶٪
حساب سرمایه	۴.۸۴	۱۷۱.۹۳	۴۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.۴۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
کریدیت	۴.۸۴	۱۷۱.۹۳	۴۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.۴۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
دبت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰٪
انتقالات سرمایه	۴.۸۴	۱۷۱.۹۳	۴۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.۴۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
کریدیت	۴.۸۴	۱۷۱.۹۳	۴۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.۴۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
دبت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰٪
حساب مالی	۵۶.۲	-۶.۳	۳۱۱.۳	۱۹۶.۳۴	۱۵۰.۷۰	۱۴۰.۹۰	-۲۳۲.۴٪
سرمایه گذاری مستقیم	-۴۳.۴۵	-۴۹.۷۵	۶.۲۲	۸.۰۷	۰.۰۲	۶.۰۵	-۸۷.۸٪
خریداری خالص دارائی‌های مالی	-۳.۷۸	-۴.۰۸	۳۱.۱۸	۱۷.۲۱	۸.۸۳	۵.۸۴	-۲۴۲.۹٪
ورود خالص بدهی‌ها	۳۹.۶۷	۴۵.۶۷	۲۴.۹۶	۹.۱۴	۸.۸۱	۱۱.۸۹	-۷۴.۰٪
سرمایه گذاری پورتفولیو	۴۴.۲۱	۱۱.۳۵	۱۰۷.۰۸	۱.۱۸	-۱۸.۶۲	۲۰.۴۵	۸۱.۸٪
خریداری خالص دارائی‌های مالی	۴۴.۲۱	۱۱.۳۵	۱۰۷.۰۸	۱.۱۸	-۱۸.۶۲	۲۰.۴۵	۸۱.۸٪
ورود خالص بدهی‌ها	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰٪
سایر سرمایه گذاری‌ها	۳۲.۳۳	۷۲.۰۱	۸۵.۳۳	۱۱۴.۴۹	-۲۶.۴۱	۹۷.۱۹	۳۵.۰٪
دارائی‌ها	-۲.۲۳	۴۹.۵۷	۵۹.۵۴	۱۰۷.۰۹	-۴۰.۹۴	۹۰.۷۶	۸۳.۱٪
بدهی‌ها	-۳۴.۸۶	-۲۲.۴۴	-۲۵.۷۹	-۷.۳۹	-۱۴.۵۴	-۶.۴۳	-۷۱.۴٪
ذخایر دارائی‌ها	۲۲.۷۹	-۳۹.۸۵	۱۱۲.۶۸	۷۲.۶۰	۲۹.۳۱	۲۹.۳۱	-۱۷۳.۵٪
اشتباهات و خطاهای خالص	۱۲۸۳.۶۹	۶۰۶.۳۱	۵۷۱.۰۷	۴۹۲.۴۱	۱۰۳۸.۷۰	۵۱۷.۱۲	-۱۴.۷٪

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

جدول ۲.۴: مال التجاره، (به ميليون دالر امريكائى)

ربع دوم ۱۳۹۸		ربع اول ۱۳۹۸		ربع چهارم ۱۳۹۷		ربع سوم ۱۳۹۷		ربع دوم ۱۳۹۷		ربع اول ۱۳۹۷		سالها
فیصدي سهم	مجموع	فیصدي سهم	مجموع	فیصدي سهم	مجموع	فیصدي سهم	مجموع	فیصدي سهم	مجموع	فیصدي سهم	مجموع	شرح موارد
۱۰۰٪	۱,۶۳۱.۲۴	۱۰۰٪	۱,۷۸۶.۳۴	۱۰۰٪	۱,۹۳۵.۰۰	۱۰۰٪	۱,۷۷۷.۲۹	۱۰۰٪	۱,۷۶۶.۹۶	۱۰۰٪	۱,۹۳۶.۸۴	واردات
۱۲.۰٪	۱۹۶.۶۷	۹.۷٪	۱۷۳.۹۲	۱۱.۴٪	۲۲۰.۲۰	۱۱.۹٪	۲۱۰.۹۶	۱۱.۰٪	۱۹۴.۱۴	۱۰.۳٪	۲۰۰.۳۸	وسایل صنعتی
۱۵٪	۲۴۸.۵۳	۱۷٪	۳۰۲.۳۴	۱۳.۷٪	۲۶۳.۶۶	۱۴.۱٪	۲۵۱.۳۴	۱۲.۱٪	۲۱۴.۲۱	۱۱٪	۲۲۰.۵۸	نفت و روغنات
۳۸٪	۶۲۲.۰۵	۴۲٪	۷۴۱.۳۵	۳۶.۹٪	۷۱۱.۰۷	۳۸.۱٪	۶۷۶.۶۵	۳۸.۹٪	۶۸۷.۵۴	۴۳٪	۸۲۸.۹۶	اجناس مصرفی
۳۵٪	۵۶۴.۱۸	۳۲٪	۵۶۸.۷۴	۳۷.۹٪	۷۳۱	۳۵.۹٪	۳۸.۳۴	۳۸.۰٪	۶۷۱.۰۷	۳۵٪	۶۸۶.۹۱	اجناس سرمایوی و سایر اجناس
۱۰۰٪	۱۴۳.۲۹	۱۰۰٪	۱۸۲.۰۷	۱۰۰٪	۲۹۴.۰۹	۱۰۰٪	۲۶۱.۸۸	۱۰۰٪	۱۴۶.۸۱	۱۰۰٪	۱۷۲.۴۵	صادرات
۴٪	۶۳.۵	۴٪	۶۵.۷	۱.۹٪	۵.۶	۲.۱٪	۵.۴۵	۳.۹٪	۵.۶۸	۳٪	۵.۶۲	فرش و قالین
۳۵٪	۴۹.۷۲	۴۶٪	۸۳.۹۳	۶۰.۶٪	۱۷۸.۱۹	۴۴.۲٪	۱۱۵.۸۸	۳۲.۲٪	۴۷.۳۰	۴۴٪	۷۶.۳۲	اقلام غذایی
۹.۸٪	۱۴.۰۰	۵.۳٪	۹.۶۹	۴.۳٪	۱۲.۷۹	۵.۱٪	۱۳.۳۷	۶.۲٪	۹.۰۵	۴٪	۷.۱۱	چرم و پشم
۵۱.۱٪	۷۳.۲۲	۴۵.۱٪	۸۲.۳۷	۳۳.۲٪	۹۷.۵۲	۴۸.۶٪	۱۲۷.۱۸	۵۷.۷٪	۸۴.۷۸	۴۸٪	۸۳.۴۱	نباتات طبی و دیگر
	-۱,۴۸۷.۹۵		-۱,۶۰۳.۷۷		-۱,۶۳۱.۴۲		-۱,۵۱۵.۴۱		-۱,۶۲۰.۱۵		-۱,۷۶۴.۳۸	بیانسی تجاری

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

جدول ۳.۴: طرف تجارت خارجی، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (ارقام به ميليون دالر امريكائى)

نام کشور	صادرات	فیصدي سهم	واردات	فیصدي سهم	بیانسی تجاری
پاکستان	۴۳.۲۲	۳.۰٪	۳۲۵.۴۶	۲.۰٪	- ۲۸۲.۲۴
هند	۷۳.۲۸	۵.۱٪	۹۹.۷۲	۶.۱۱٪	- ۲۶.۴۴
ایران	۲.۳۱	۱.۶٪	۳۱۰.۴۵	۱.۹٪	- ۳۰۸.۱۵
آلمان	۲.۸۴	۲.۰٪	۱۶.۷۶	۱.۰۳٪	- ۱۳.۹۲
چین	۳.۲۷	۲٪	۲۵۲.۶۳	۱۵.۵٪	- ۲۴۹.۳۶
بریتانیا		۰.۰۰٪	۱.۰۸	۰.۰۷٪	- ۱.۰۸
عربستان سعودی	۱.۸۵	۱.۲۹٪		۰.۰۰٪	۱.۸۵
امارات متحده عربی		۰.۰۰٪	۳۸.۱۸	۲.۳۴٪	- ۳۸.۱۸
ترکیه		۰.۰۰٪	۱۶.۸۸	۱.۰۳٪	- ۱۶.۸۸
امریکا		۰.۰۰٪	۱۲.۸۷	۰.۷۹٪	- ۱۲.۸۷
کشورهای مشترک المنافع	۱.۸۴	۱.۳٪	۳۶۱.۲۳	۲.۲٪	- ۳۵۹.۳۹
جاپان		۰.۰۰٪	۴۹.۲۷	۳.۰۲٪	- ۴۹.۲۷
سایر کشورها	۱۴.۶۸	۱۰.۲۵٪	۱۴۶.۷۰	۸.۹۹٪	- ۱۳۲.۰۲
مجموع	۱۴۳.۲۹	۱۰۰٪	۱,۶۳۱.۲۴	۱۰۰٪	(۱,۴۸۷.۹۵)

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

جدول ۴.۴: مال التجاره (ارقام به ميليون دالر امريكائى)

نام کشور	صادرات	فيصدي سهم	واردات	فيصدي سهم	بيلاس تجارى
پاکستان	۶۲.۱۸	۴۲٪	۳۲۵.۰۷	۱۸.۴۰٪	- ۲۶۲.۹۰
هند	۵۲.۴۵	۳۶٪	۱۱۱.۶۲	۶.۳۲٪	- ۵۹.۱۷
ايران	۵.۴۵	۴٪	۳۰۱.۲۸	۱۷.۰۵٪	- ۲۹۵.۸۳
آلمان	۱.۱۳	۰.۷۷٪	۱۶.۶۵	۰.۹۴٪	- ۱۵.۵۲
کشورهای مشترک المنافع	۲.۸۳	۱.۹۳٪	۴۶۲.۴۹	۲۶.۱۷٪	- ۴۵۹.۶۶
چين	۵.۰۹	۳.۵٪	۲۲۵.۴۶	۱۲.۷۶٪	- ۲۲۰.۳۷
عربستان سعودی	۱.۳۳	۰.۹۱٪		۰.۰۰٪	۱.۳۳
جاپان		۰.۰۰٪	۹۲.۴۵	۵.۲۳٪	- ۹۲.۴۵
بریتانیا		۰.۰۰٪	۱.۰۶	۰.۰۶٪	- ۱.۰۶
امريکا		۰.۰۰٪	۱۱.۳۱	۰.۶۴٪	- ۱۱.۳۱
سایر کشورها	۱۶.۳۷	۱۱.۱۵٪	۲۱۹.۵۷	۱۲.۴۳٪	- ۲۰۳.۲۰
مجموع	۱۴۶.۸۱	۱۰۰.۰۰٪	۱,۷۶۶.۹۶	۱۰۰.۰۰٪	- ۱۶۲۰.۱۵

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

جدول ۵.۴: بدهی خارجی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ (ارقام به ميليون دالر امريكائى)

شرح	ربع دوم ۱۳۹۷	فيصدي سهم	ربع دوم ۱۳۹۸	فيصدي سهم
مجموع بدهی خارجی	۲,۱۷۴.۶۳	۱۰۰.۰۰	۲,۱۸۵.۸۵	۱۰۰.۰۰
دو جانبه	۱,۰۱۴.۹۲	۴۶.۶۷	۱,۰۳۷.۱۸	۴۷.۴۵
پاریس کلب	۹۱۰.۳۶	۴۱.۸۶	۹۲۶.۷۰	۴۲.۴۰
فدراسیون روسیه	۹۱۰.۳۶	۴۱.۸۶	۹۲۶.۷۰	۴۲.۴۰
امريکا		۰.۰۰	-	۰.۰۰
آلمان		۰.۰۰	-	۰.۰۰
غير پاریس کلب	۱۰۴.۵۶	۴.۸۱	۱۱۰.۴۹	۵.۰۵
چندین طرفه	۱,۱۵۹.۷۰	۵۳.۳۳	۱,۱۴۸.۶۶	۵۲.۵۵
انجمن انكشافی بین المللی	۳۶۱.۹۲	۱۶.۶۴	۳۵۵.۰۶	۱۶.۲۴
بانک توسعه ای آسیا	۶۷۷.۸۴	۳۱.۱۷	۶۶۳.۴۲	۳۰.۳۵
صندوق بین المللی پول	۷۰.۳۵	۳.۲۳	۷۷.۰۱	۳.۵۲
بانک توسعه ای اسلامی	۴۷۸.۹	۲.۲۰	۵۱.۴۳	۲.۳۵
صندوق OPEC	۱.۷۱	۰.۰۸	۱.۷۴	۰.۰۸

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

جدول ۶.۴: ذخایر خالص بین المللی، ربع اول ۱۳۹۷ الی ربع دوم ۱۳۹۸ (ارقام به ميليون دالر امريكائى)

تغییرات طی ربع اخیر	ربع اول ۱۳۹۷	فيصدي تغییرات	ربع دوم ۱۳۹۷	فيصدي تغییرات	ربع سوم ۱۳۹۷	فيصدي تغییرات	ربع چهارم ۱۳۹۷	فيصدي تغییرات	ربع اول ۱۳۹۸	فيصدي تغییرات	ربع دوم ۱۳۹۸	فيصدي تغییرات
ذخایر خالص بین المللی (ارقام به ميليون دالر امريكائى)	۷,۳۵۰.۹۲	۲۳.۲۲	۷,۴۹۱.۸۰	۱.۹۲	۷,۵۳۴.۴۲	۰.۵۷	۷,۷۰۴.۹۸	۲.۲۶	۷,۶۹۶.۶۰	۵	۷,۶۸۰.۲۸	۳
ذخایر دارائی ها	۸,۱۳۱.۱۳	۲۲.۷۱	۸,۲۲۷.۵۷	۱.۱۹	۸,۲۴۱.۹۰	۰.۱۷	۸,۳۶۲.۴۲	۱.۵	۸,۳۴۵.۴۶	۳	۸,۳۳۷.۵۳	۱
ذخایر بدهی ها	۷۸۰.۲۱	۱۰.۹۱	۷۳۵.۷۶	-۵.۷۰	۷۰۷.۴۸	-۳.۸۴	۶۵۷.۴۴	-۷	۶۴۹.۰۶	-۱۷	۶۵۷.۲۵	-۱۱
امانات بانک های خصوصی به اسعار خارجی	۷۲۲.۸۸	۴.۰۰	۶۷۵.۳۸	-۶.۵۷	۶۵۱.۱۷	-۳.۵۹	۵۹۸.۰۸	-۸	۵۹۱.۹۸	-۱۸	۶۰۳.۶۵	-۱۱
امانات افراد غير ساکن به اسعار خارجی	۰.۱۴	-۸۹.۵۷	۰.۱۴	-۱.۳۰	۰.۱۴	۰.۰۰	۰.۱۴	۱.۳۱	۰.۱۴	۰	۰.۱۴	۱
استفاده از منابع وجهی	۵۷.۱۹	۱۷.۵۳	۶۰.۲۴	۵.۳۳	۵۶.۱۷	-۶.۷۶	۵۹.۲۲	۵	۵۶.۷۴	-۱	۵۳.۴۶	-۱۱
ذخایر ناخالص بین المللی (با توان پوشش ماه های وارداتی)	۱۲.۵۹		۱۳.۹۷		۱۳.۹۱		۱۳.۰۳		۱۴.۰۲		۱۵.۳۳	
ذخایر خالص بین المللی (با توان پوشش ماه های وارداتی)	۱۱		۱۳		۱۳		۱۲		۱۳		۱۴	

منبع: آمریت سیاست پولی، د افغانستان بانک

۵

چگونگی تغییرات مالیاتی

چگونگی تغییرات مالیاتی

نمایاند که نشان دهنده ۱۵.۴۱ درصد افزایش در مصارف می باشد.

برای تمویل مصارف عملیاتی و انکشافی، کمک های تمویل کنندگان مورد استفاده قرار می گیرند. ادارات تمویل کننده عمده برای سکتور دولت را صندوق وجهی بازسازی افغانستان، صندوق وجهی برای نظم و قانون افغانستان و قوماندانی نیروهای مشترک برای انتقال امنیتی افغانستان تشکیل می دهند. کمک های مجموعی ادارات تمویل کننده که به مصارف عملیاتی و انکشافی اختصاص داده شده اند، شاهد کاهش چشمگیر بوده که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با مبلغ ۷۶.۳۱ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به ۶۵.۹۷ میلیارد افغانی پائین آمده و که نشان دهنده کاهش ۱۰.۳۹ میلیارد افغانی (۱۳.۶۱ درصد) می باشد. قابل یادآوری است که مجموع بودجه اصلی در سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۳۷۷.۱۹ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۷ به ۳۹۹.۴۲ میلیارد افغانی رسیده که نشان دهنده ازدیاد ۲۲.۲۳ میلیارد افغانی (۵.۸۹ درصد) افزایش در مجموع بودجه اصلی می باشد. علاوه، بودجه اصلی در سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با مبلغ ۲۶۸.۳۱ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۷ به ۲۷۵.۲۲ میلیارد افغانی رسیده، که ازدیاد ۳.۴ درصدی را نشان می دهد. به همین سان، بودجه انکشافی شاهد افزایش چشمگیر بوده و در سال مالی ۱۳۹۸ میلادی در مقایسه با مبلغ ۱۱۱.۰۶ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۷، به ۱۲۴.۱۹ میلیارد افغانی رسیده است که نشان دهنده افزایش ۱۱.۸۳ درصدی می باشد. این ازدیاد در نتیجه منظوری و تخصیص بودجه گزاف سال ۱۳۹۸ به وجود آمده است.

اهداف اساسی سکتور مالیاتی عبارت از دستیابی به افزایش پایدار جمع آوری عواید و به عهده گرفتن تدریجی مخارج فعالیت ها و امور توسعه ای که ذریعه کمک های خارجی تامین می شوند و همچنان حصول اطمینان از تخصیص مصارف در تطابق با چارچوب ملی صلح و توسعه افغانستان، می باشد. سایر اهداف این سکتور متشکل از مدیریت رشد مصارف عامه، تهیه و تدوین سیاست های مالی، مؤثریت در تشیقات عامه، اداره سیستم های مالی و گمرکات می باشد.

افغانستان مانند اقتصاد های نوظهور و در حال توسعه، همواره با کسر بودجه مواجه بوده است. الی ختم ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸، مجموع مصارف اصلی از عواید داخلی تجاوز نمود که منجر به کسر بودجه ۶۹ میلیارد افغانی گردید، و با شامل ساختن سایر عواید (کمک ها)، مبلغ ۲.۶۹ میلیارد افغانی مازاد بودجه به وجود آمده است. به دلیل کاهش قابل توجه در مالیات و عواید گمرکی و جمع آوری سایر عواید از منابع که د افغانستان بانک نزد آن طلبات دارد (انتقالات سهمیه د افغانستان بانک)، مجموع عواید افزایش چشمگیر را تجربه نموده است که در ختم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۱۵۶.۲۶ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۱۶۰.۷۷ میلیارد افغانی افزایش یافته است. این افزایش نشان دهنده ازدیاد ۴.۵۱ میلیارد افغانی بوده که باعث رشد ۲.۸۸ درصدی در جمع آوری عواید داخلی گردیده است. در عین حال، افزایش در مصارف کارمندان و عرضه کنندگان، و مصارف سرمایه منجر به بلند رفتن مصارف عمومی اصلی شده است که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با مبلغ ۱۴۱.۶۲ میلیارد افغانی ربع دوم سال ۱۳۹۷، به مبلغ ۱۶۳.۵ میلیارد افغانی افزایش یافته است که در مقایسه با ربع مشابه سال گذشته ازدیاد ۲۱.۸۴ میلیارد افغانی را می

گراف ۱.۵: مقایسه مجموع عواید به شمول کمک های مالی، مجموع مصارف، و مجموع کمک ها، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

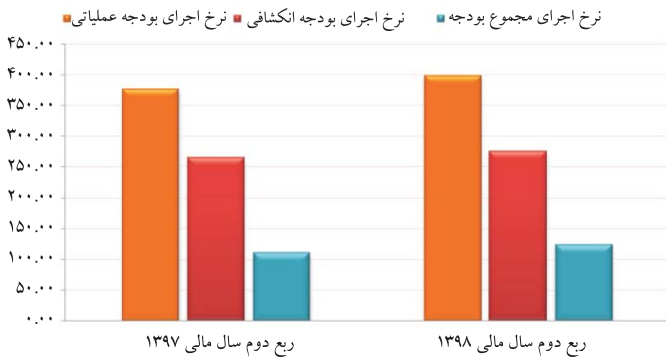
۱.۵ نرخ اجرای بودجه

طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸، دولت ۳۹.۹۵ درصد مجموع مبلغ ۳۹۹.۴۱ میلیارد افغانی بودجه اختصاصی را به مصرف رسانیده است، در حالی که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به اندازه ۳۶.۰۶ درصد مجموع ۳۹۴.۶۷ میلیارد افغانی مجموع بودجه به مصرف رسیده بود که نشان دهنده ۳.۹۰ درصد افزایش در نرخ مجموعی اجرای بودجه می باشد. این ازدیاد به عوامل مختلف، بالخصوص منظوری و طی مراحل به موقع مصارف توسط اداره تدارکات ملی، وضعیت امنیتی در ولایات و عملکرد بهبود یافته واحدهای بودجوی نسبت داده شده است. علاوه بر آن، بودجه سالانه منظور شده در سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۳۷۷.۱۹ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۷ به ۳۹۹.۴۲ میلیارد افغانی افزایش یافته است که نشان دهنده رشد ۵.۹ درصدی می باشد.

نرخ بودجه عملیاتی با افزایش ۴.۲ درصدی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۱۰۹.۶۴ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به ۱۱۴.۲۱ میلیارد افغانی می رسد. بودجه تخصیصی در سال مالی ۱۳۹۷ به اندازه ۳۶۲.۴۲ میلیارد افغانی بود، در حالیکه در سال مالی ۱۳۹۸ به ارزش ۳۹۱.۵۱ میلیارد

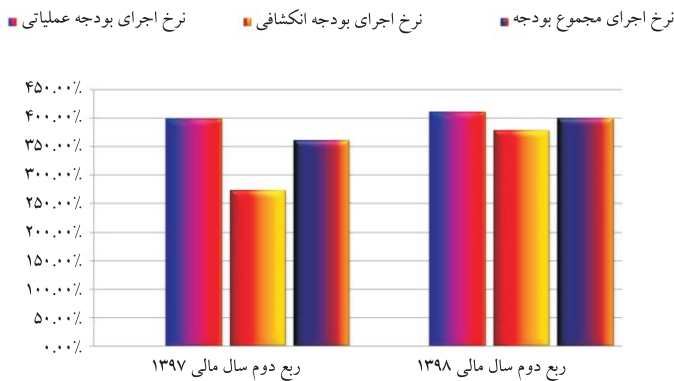
افغانی به ثبت رسیده است. نرخ اجرای بودجه انکشافی به طور واضح نشان دهنده افزایش ۵۳.۶ درصدی بوده که طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۳۲.۶۷ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۵۰.۱۸ میلیارد افغانی می رسد.

گراف ۲.۵: مقایسه مجموع بودجه برای ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ و ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

گراف ۳.۵: مقایسه نرخ های اجرای بودجه عملیاتی و بودجه انکشافی ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

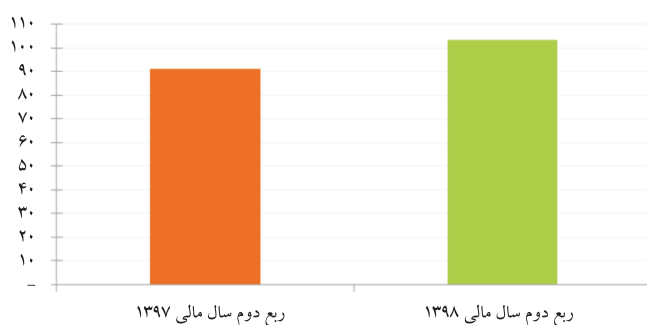
منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

۲.۵ بودجه اصلی (کسر و مازاد)

بودجه عمومی قبل از کمک های تمویل کنندگان در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ با کسر ۵۹.۷۳ میلیارد افغانی مواجه بود، این در حالیست که طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ کسر ۶۰.۲۷ میلیارد افغانی را به ثبت رسانیده بود که این مقادیر نشان دهنده کاهش ۰.۵۴ میلیارد افغانی در کسر سالانه می باشد. در عین حال، مبلغ تمویل بیرونی در ربع دوم سال

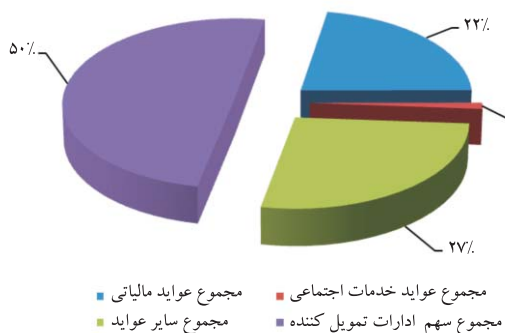
باعث میشود تا مازاد بودجه به وجود آید، نقش مهمی در کاهش کسر بودجه سال مالی ۱۳۹۸ ایفا می نماید. علاوه بر این، بهبود قابل ذکر در جمع آوری مالیات عواید، در فروش کالاها و خدمات، فروش زمین و بناها، محصول گمرکات و فیس های اداری سبب رشد مثبت جمع آوری عواید در سال مالی ۱۳۹۸ شده است. ولی در پرداخت های خدمات اجتماعی، فیس های اداری، عواید ملکیت های سرمایه ای، حق الامتیاز، صنعت استخراج، عواید جریمه های مالیاتی کاهش به وجود آمده است. طی ربع دوم تفاوت عمده در عواید متفرقه و همچنان فروش پرچون که در مقایسه با پائین ترین میزان آن در سال گذشته روند منفی را پیموده، در اقلام مالیه ملکیت، مالیه ثابت و حقوق گمرکی مشاهده شده است.

گراف ۵.۵ مقایسه عواید ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه/د افغانستان بانک

گراف ۶.۵ سهم مجموع عواید ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه/د افغانستان بانک

مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۴۸.۸۰ میلیارد افغانی ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۷، به ۵۱.۲۲ میلیارد افغانی افزایش یافته است. مقدار مجموعی پلان شده تمویل مالی سالانه در سال مالی ۱۳۹۸ با ازدیاد ۴.۰۴ درصدی در منابع تمویل بیرونی، از مبلغ ۱۹۱.۲۸ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۷ به ۱۹۹.۰۲ میلیارد افغانی افزایش یافته است. این افزایش به علت تغییر در سهم گیری سالانه تمویل کنندگان تعهدات و پرداخت های آنها به وجود آمده است.

گراف ۷.۵: کسر و مازاد بودجه عمومی (به شمول، و بدون کمک ها) ربع های دوم سال مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه/د افغانستان بانک

۳.۵ جمع آوری عواید

در دوره تحت بررسی سال مالی ۱۳۹۸ مجموع عواید به شمول کمک ها شاهد افزایش چشمگیر بوده که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ مجموع عواید گردآوری شده در مقایسه با ۹۰.۷۷ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۱۰۳.۱۳ میلیارد افغانی افزایش یافته که نسبت به ربع مشابه سال گذشته نشان دهنده افزایش اندک ۱۲.۳۶ میلیارد افغانی یا رشد ۱۳.۶ درصدی می باشد.

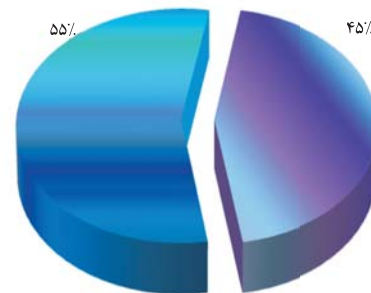
گردآوری سالانه عواید از منابع داخلی پلان شده افزایش یافته است و در مقایسه با ۱۷۱.۶۲ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۷، در سال مالی ۱۳۹۸ به ۱۹۰.۹۱ میلیارد افغانی رسیده که نشان دهنده ۱۱.۲۴ درصد افزایش می باشد. مجموع عواید داخلی و کمک تمویل کنندگان و همچنان جمع آوری عوایدی که

۵.۳.۱ عواید داخلی

وضعیت مجموعی جمع آوری عواید داخلی در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ بهبود یافته است، اما به طور قابل توجه پیچیده تر از ربع اول سال مالی ۱۳۹۷ می باشد. با این هم، اقدامات برای حصول اطمینان در ارتباط با دستاوردها در زمینه کسر تولیدات ناخالص داخلی در سال مالی ۱۳۹۸، از طرف دولت کافی دانسته شده است. افزایش در جمع آوری عواید به وجوه هنگفت حاصله از مالیات و عواید گمرکی نسبت داده شده است که مشمول مالیه عواید، مالیه فروشات، و مالیه ثابت می باشد.

گراف ۷.۵: مقایسه عواید داخلی برای ربع های دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ ■ ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ ■

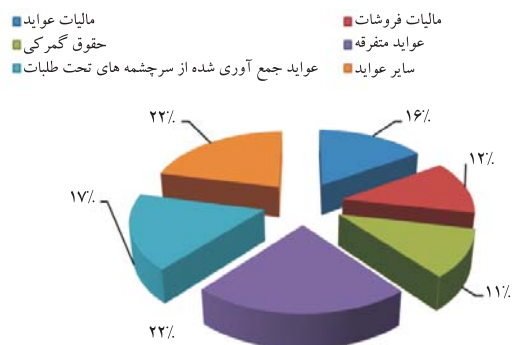
منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

مجموع عواید داخلی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۴۱.۹۷ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به ۵۱.۹۱ میلیارد افغانی افزایش یافته است که در مقایسه با سال گذشته، نشان دهنده ازدیاد ۹.۹۴ میلیارد افغانی یا رشد ۲۴ درصدی می باشد.

تحلیل جمع آوری مجموع عواید نشان دهنده افزایش سرعت در جمع آوری اجزای مختلف عواید داخلی می باشد، مانند مالیه بر عواید که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ با افزایش چشمگیر ۸.۱ درصد در مقایسه با ۷.۵۸ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۸.۱۹ میلیارد افغانی افزایش یافته است.

فروش کالاها و خدمات با افزایش ۲۴.۳۲ درصدی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۱.۲۵ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۱.۵۶ میلیارد افغانی افزایش یافته است. جریمه های غیر مالیاتی با افزایش ۴۲.۹۸ درصدی در ربع دوم سال ۱۳۹۸ در مقایسه با ۰.۱۱ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۰.۱۶ میلیارد افغانی افزایش یافته است. عواید متفرقه با افزایش ۲۵۹.۷۲ درصدی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۳.۲۰ میلیارد افغانی به ۱۱.۵۱ میلیارد افغانی افزایش یافته است. عواید از منابعی که د افغانستان بانک نزد آن طلبات دارد با افزایش چشمگیر، در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۰.۰۰۱۳ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۸.۹۹ میلیارد افغانی می رسد. عواید صنعت استخراج نشان دهنده کاهش قابل ملاحظه ۳۰ درصدی بوده و در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۰.۴۳ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۰.۳۰ میلیارد افغانی می رسد. عواید فیس های اداری در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ با کاهش اندک ۲۳.۳۹ درصدی در مقایسه با ۶.۴۰ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۴.۹۱ میلیارد افغانی پائین آمده است.

گراف ۸.۵: اجزای عمده عواید داخلی برای ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

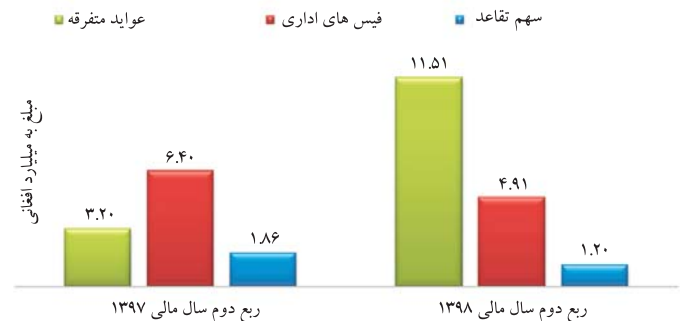
منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

۲.۳.۵ عواید غیر مالیاتی

یکی از اجزای ابتدایی عواید داخلی، عواید غیر مالیاتی می باشد که نشان دهنده افزایش چشمگیر ۱۱۰.۴۴ درصدی بوده و در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۱۳.۸۰ میلیارد

افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۲۹.۰۵ میلیارد افغانی رسیده است. این افزایش در نتیجه افزایش چشمگیر در جریمه های غیر مالیاتی، عواید متفرقه و عواید از منابعی که در افغانستان بانک نزد آن طلبات دارد و تغییر قابل ملاحظه در فروش کالاها و خدمات به وجود آمده است.

گراف ۹.۵: مقایسه اجزای عمده عواید غیر مالیاتی برای ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

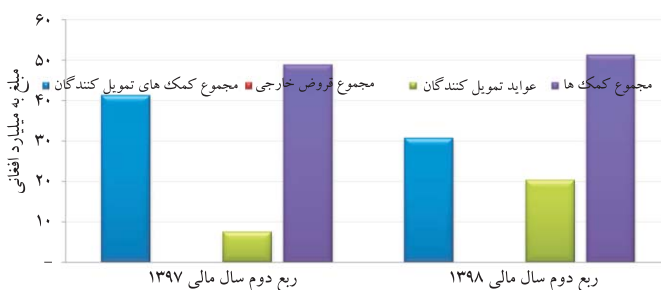
در بخش عواید غیر مالیاتی، فروش کالاها و خدمات نقش عمده داشته است که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۱.۲۵ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۱.۵۶ میلیارد افغانی افزایش یافته که نشان دهنده ازدیاد ۲۴.۳۲ درصدی می باشد. جریمه های غیر مالیاتی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۰.۱۱ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۰.۱۶ میلیارد افغانی بلند رفته که افزایش ۴۲.۹۸ درصدی به ثبت رسانیده است. به همین سان، عواید متفرقه طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۳.۲۰ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۱۱.۵۰ میلیارد افغانی افزایش یافته که نمایانگر ازدیاد ۲۵۹.۷۲ درصدی می باشد. از سوی دیگر، ۴ جز مانند سهم تقاعد، عواید سرمایه ملکیت ها، صنعت استخراج و فیس های اداری در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۶.۴۰ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۴.۹۰ میلیارد افغانی کاهش یافته است.

۴.۵ کمک ها

سهم تمویل کنندگان، بخش مهمی بودجه ملی را تشکیل می دهد. در عین حال، کمک های تمویل کنندگان اقلام عمده مصارف بودجه عملیاتی و انکشافی را تمویل می کند. همین گونه، دولت جهت تمویل برنامه های عملیاتی و انکشافی، هر از گاهی از تمویل کنندگان، بنیادها و کمیته های بین المللی قرضه و کمک دریافت می کند.

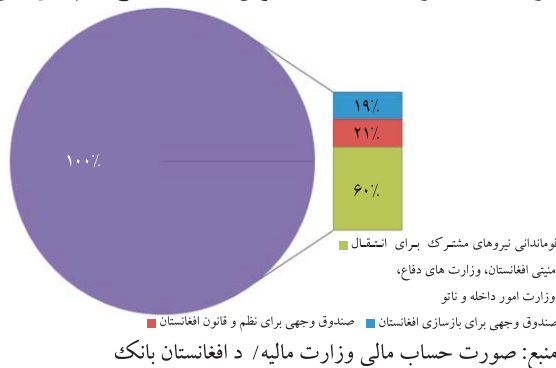
ثبات مالی در افغانستان عبارت از وضعیتی است که در آن مجموع مصارف داخلی از طریق مجموع عواید داخلی تمویل گردد. این در حالیست که مصارف داخلی افغانستان به طور قسمی از طریق کمک های مالی خارجی، قروض خارجی و بقیه توسط عواید داخلی تمویل می گردد. مجموع کمک های انکشافی و عملیاتی با افزایش قابل ملاحظه ۲.۴۲ میلیارد افغانی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۴۸.۸۰ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به ۵۱.۲۲ میلیارد افغانی افزایش یافته است که نشان دهنده افزایش ۵ درصدی می باشد.

گراف ۱۰.۵: تحلیل کمک ها، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

گراف ۱۱.۵: اجزای کمک های تمویل کنندگان، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

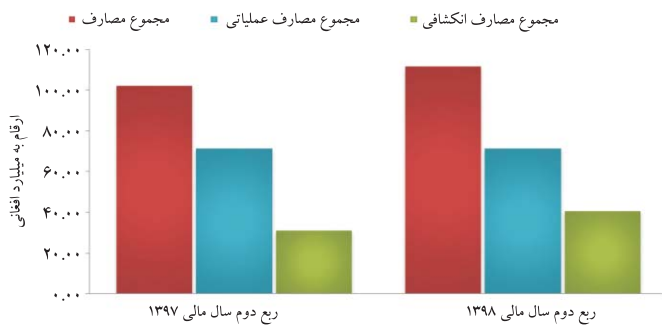

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

یافته است. مصارف در بخش زیربناها و مدیریت اقتصادی افزایش داشته و مصارف سکتور زراعت در تطابق با اولویت بندی استراتژی ملی صلح و توسعه افغانستان قرار داشته است. علاوه بر این، مجموع مصارف اصلی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ با افزایش ۹.۱۹ درصدی در مقایسه با مبلغ ۱۰۲.۲۴ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به ۱۱۱.۶۴ میلیارد افغانی رسیده است. این ارقام در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته، نشان دهنده افزایش ۹.۴۰ میلیارد افغانی در مجموع مصارف عملیاتی و انکشافی می باشد که در اثر بلند رفتن مصارف عرضه کنندگان و اجزای آن، و مصارف سرمایه ای به وجود آمده است.

مصارف عملیاتی با افزایش ۰.۰۹ درصدی طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۷۱.۱۲ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۷۱.۱۹ میلیارد افغانی افزایش یافته است. در عین حال، مصارف انکشافی افزایش ۳۰ درصدی را نشان می دهد و در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ در مقایسه با ۳۱.۱۲ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۴۰.۴۵ میلیارد افغانی میرسد که در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته، نمایانگر رشد ۹.۳۳ درصدی می باشد. افزایش در مجموع بودجه سالانه انکشافی تصویب شده و مصارف اصلی سالانه نشان دهنده افزایش سریع در مجموع مصارف می باشد.

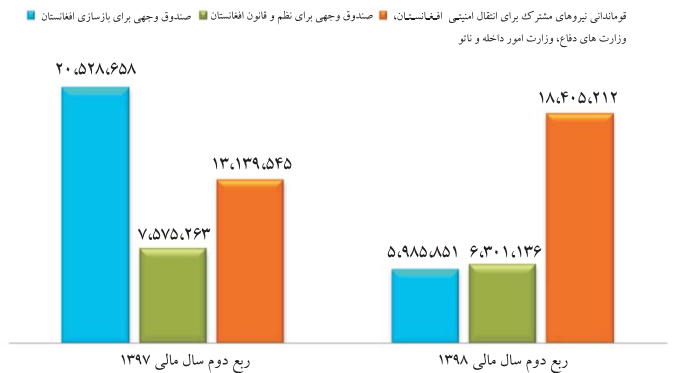
گراف ۱۳.۵: مقایسه مجموع مصارف برای ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

کمک های صندوق وجهی برای بازسازی افغانستان برای مصارف عملیاتی و انکشافی نقش مهم داشته که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ با کاهش ۷۱ درصدی در مقایسه با ۲۰.۵۳ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷، به ۵.۹۹ میلیارد افغانی پائین آمده است. علاوه، سهم قوماندانی نیروهای مشترک برای انتقال امنیتی افغانستان، وزارت های دفاع و امور داخله، و ناتو در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به ۱۸.۴۱ میلیارد افغانی میرسد که در مقایسه با ۱۳.۱۴ میلیارد افغانی ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۷، نشان دهنده افزایش ۴۰ درصدی می باشد. علاوه بر آن، سهم صندوق وجهی برای نظم و قانون افغانستان در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸، به ۶.۳۰ میلیارد افغانی می رسد که در مقایسه با ۷.۵۸ میلیارد افغانی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ کاهش ۱۷ درصدی داشته است.

گراف ۱۲.۵: مقایسه سهم کمک های مالی، ربع دوم سال های مالی ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

منبع: صورت حساب مالی وزارت مالیه / د افغانستان بانک

۵.۵ مصارف

مصارف اصلی به دو بخش یعنی مصارف انکشافی و عملیاتی دسته بندی می شود که به نوبه خود به هشت سکتور مختلف چون مصارف امنیتی، دولت، تعلیم و تربیه، صحت، زراعت، محافظت اجتماعی، زیربناها و مدیریت اقتصادی اختصاص داده شده است. به همین ترتیب، این مصارف بر اساس سکتور در هر دو بخش یعنی بودجه عملیاتی و انکشافی اختصاص

چگونگی عملکرد نظام بانکی

چگونگی عملکرد نظام بانکی

مجموع بدهی‌ها شاهد افزایش ۳.۱۲ درصدی بوده که از نوسانات نرخ مبادله به وجود آمده است. امانات عمدتاً به دالر امریکایی صورت گرفته که امانات دالری ۶۶.۳۱ درصد و امانات افغانی ۲۷.۰۴ درصد مجموع امانات را تشکیل داده است. امانات افغانی کاهش ۲.۹۲ درصدی را نشان می‌دهد، در حالی که امانات دالری در ربع تحت بررسی افزایش ۵.۸۴ درصدی به ثبت رسانیده است.

سرمایهٔ سکتور بانکی با افزایش ۳.۸۳ درصدی در وضعیت خوب قرار داشته که به مبلغ ۳۵.۶۰ میلیارد افغانی می‌رسد. افزایش در سرمایه به تزریق نقده و نافعیت نسبت داده شده است. تناسب کفایت سرمایهٔ عموم بانک‌ها بلند تر از حد تعیین شده می‌باشد. معیار خطر کمیتهٔ بازل برای سرمایه ۸ درصد سنجش شده است. نسبت کفایت سرمایه سکتور بانکی ۲۶.۵۵ درصد ثبت گردیده است.

طی این ربع، عواید بلند تکتانه و غیر تکتانه، توزیع کم قرضه و مالیات به طور مجموع در بهبود فایده خالص سکتور بانکی سهم مثبت داشته اند. فایده خالص به ۱.۱۷ میلیارد افغانی رسیده و از ربع چهارم بهبود چشمگیری داشته است. علاوه بر افزایش فایده خالص سکتور بانکی، بازده دارایی‌ها و بازده سهم سهامداران نیز بهبود یافته اند. بازده دارایی‌های سکتور بانکی بر اساس سالانه ۰.۷۷ درصد، و بازده سهام ۶.۷۸ درصد به ثبت رسیده است. عموم بانک‌ها شاهد فایده بوده اند.

سکتور بانکی که ۲۱.۵۱ درصد تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد، متشکل از ۱۴ بانک ثبت شده و مجاز می‌باشد. از آن جمله، ۳ بانک دولتی، ۷ بانک خصوصی تجارته و یک بانک اسلامی و ۳ نمایندگی بانک‌های خارجی در کشور فعالیت دارند. عملکرد سکتور بانکی طی ربع که در ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی به پایان رسیده، ذیلاً توضیح و به تعقیب آن تحلیل بانکداری اسلامی ارائه می‌گردد.

شاخص‌های سالمیت عمومی سکتور بانکی در مقایسه؛ ربع گذشته نشان دهندهٔ افزایش سالمیت این سکتور به درجه‌های مختلف می‌باشد. مجموع دارایی‌ها، قروض ناخالص، امانات، سرمایه سهامداران و همچنان فایده شاهد افزایش بوده و کیفیت نقدینگی مناسب گزارش داده شده است. اما قروض کیفیت پایین را تجربه نموده است.

- دارایی‌های سکتور بانکی طی این ربع با افزایش ۳.۳۳ درصدی به ۳۰۹.۵۵ میلیارد افغانی بلند رفته است. افزایش در دارایی‌های نظام بانکی، علاوه بر نوسانات نرخ مبادله، عمدتاً به سرمایه گذاری‌های خالص، قروض خالص و سایر دارایی‌ها نسبت داده شده است.
- مجموع پورتفولیوی قروض ناخالص سکتور بانکی طی ربع با افزایش ۴.۹۵ درصدی در حال حاضر به ۴۴.۰۱ میلیارد افغانی می‌رسد. افزایش در مجموع پورتفولیوی قروض ناخالص عمدتاً به اعطای قروض جدید، استفاده از اضافه برداشت و افزایش نرخ دالر امریکایی نسبت داده شده است.

- امانات که منبع عمدهٔ تمویل در سکتور بانکی بوده و متشکل از سپرده‌های بین‌البانکی و مشتریان می‌باشد، به مبلغ ۲۶۵.۸۱ میلیارد افغانی میرسد. ۹۷.۰۳ درصد

۱ در بولتن بخش بانکی، بانکداری اسلامی بخشی از بانک‌های تجارته است.

۲ سکتور بانکداری اسلامی مشتمل به یک بانک و شش دريجه بانکداری است.

۶.۱ دارایی های نظام بانکی

دارایی های نظام بانکی طی ربع دوم سال ۲۰۱۹ میلادی در مقایسه با کاهش ۵.۲۰ درصدی ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی، شاهد افزایش ۳.۳۳ درصدی بوده است. برای جزئیات بیشتر به جدول ۶.۱ مراجعه شود.

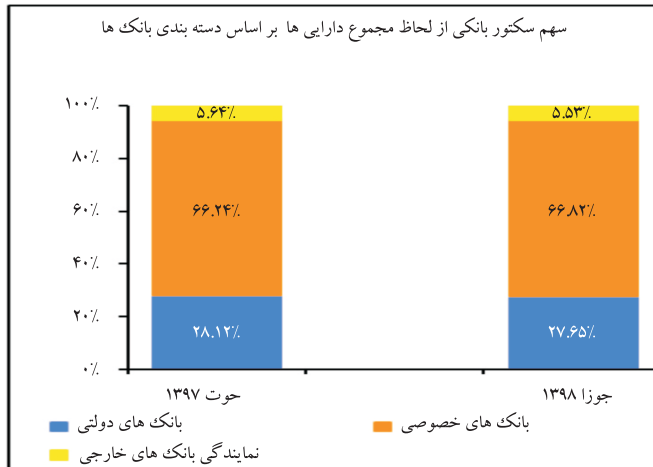
افزایش در دارایی ها، علاوه بر نوسانات نرخ مبادله، به سرمایه گذاری های خالص، قروض خالص و سایر دارایی ها نسبت داده شده است.

مهمترین اجزای مجموع پورتفولیوی دارایی های نظام بانکی را پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک (۳۹.۳۷ درصد)، طلبات بین بانکی (۳۰.۶۰ درصد)، قروض خالص (۱۲.۶۶ درصد)، سرمایه گذاری ها (۹.۱۹ درصد)، سایر دارایی ها (۴.۸۵ درصد) و دارایی های ثابت (۲.۷۲ درصد) تشکیل می دهند. برای جزئیات بیشتر به گراف ۶.۱ مراجعه نمائید.

بانک های خصوصی، بازیگران اصلی سکتور بانکی محسوب می شوند که ۶۶.۸۲ درصد مجموع دارایی های بانکی به این بانک ها

ارتباط می گیرد (بانک اسلامی افغانستان ۵.۲۶ درصد مجموع دارایی های این سکتور را تشکیل داده است). به تعقیب بانک های دولتی ۲۷.۶۵ درصد سهم دارایی ها را به خود اختصاص داده اند، در حالی که نمایندگی های بانک های خارجی ۵.۵۳ درصد مجموع دارایی ها را در بر می گیرند.

گراف ۱.۶: سهم سکتور بانکی از لحاظ مجموع دارایی ها بر اساس دسته بندی بانک ها طی ربع های اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

جدول ۱.۶: اندازه دارایی های سکتور بانکی، ربع های اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

شرح	حوت، ۱۳۹۷ (مارچ، ۲۰۱۹)	جوزا، ۱۳۹۸، جون ۲۰۱۹	فیصدی مجموع دارایی ها/بدهی ها	رشد
مقدار به میلیون افغانی				
دارایی ها				
پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک	۱۲۲,۶۲۵.۳۵	۱۲۱,۸۶۳.۵۶	۳۹.۳۷	-۰.۶۲
طلبات بین بانکی (خالص)	۸۹,۷۵۲.۸۵	۹۴,۷۰۸.۲۴	۳۰.۶۰	۵.۵۲
سرمایه گذاری ها (خالص)	۲۶,۷۲۵.۲۵	۲۸,۴۵۶.۳۵	۹.۱۹	۶.۴۸
قروض (خالص)	۳۷,۴۳۵.۰۷	۳۹,۲۰۰.۶۸	۱۲.۶۶	۴.۷۲
دارایی های غیر ملموس	۸۷۲.۴۵	۹۴۲.۳۰	۰.۳۰	۸.۰۰
دارایی های دوباره تملک شده	۸۹۶.۰۴	۹۴۴.۴۰	۰.۳۱	۵.۳۹
دارایی های ثابت	۸,۲۹۰.۷۶	۸,۴۱۴.۳۱	۲.۷۲	۱.۴۹
دیگر (خالص)	۱۲,۹۶۸.۶۴	۱۵,۰۲۵.۴۲	۴.۸۵	۱۵.۸۶
مجموع دارایی ها	۲۹۹,۵۶۶.۴۱	۳۰۹,۵۵۵.۲۶		۳.۳۳
بدهی ها				
امانات	۲۵۷,۷۷۰.۷۰	۲۶۵,۸۱۷.۹۳	۹۷.۰۳	۳.۱۲
قرضه گیری	۲,۹۰۷.۳۹	۳,۳۱۲.۷۶	۱.۲۱	۱۳.۹۴
سایر	۴,۵۹۶.۶۹	۴,۸۱۹.۲۸	۱.۷۶	۴.۸۴
مجموع بدهی ها	۲۶۵,۲۷۴.۷۸	۲۷۳,۹۴۹.۹۷		۳.۲۷
سرمایه مالی	۳۴,۲۹۱.۶۳	۳۵,۶۰۵.۲۹		۳.۸۳

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

۱.۱.۶ قروض ناخالص

پورتفولیوی مجموع قروض ناخالص قرار ختم ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی به ۴۴.۰۱ میلیارد افغانی می رسد که طی ربع، افزایش ۲.۰۷ میلیارد افغانی یا ۴.۹۵ درصدی را نشان می دهد و ۱۴.۲۲ درصد مجموع دارایی ها و ۳.۰۶ درصد تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل داده است. افزایش مجموع قروض ناخالص عمدتاً به صدور قروض جدید، استفاده از اضافه برداشت و افزایش نرخ دالر امریکائی نسبت داده شده است.

گراف ۲.۶: سهم پورتفولیوی قروض ناخالص در میان مجموع بانک ها برای ربع های اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، افغانستان بانک

پورتفولیوی قروض ۶ بانک افزایش یافته، در حالی که ۵ بانک در پورتفولیوی قروض خویش کاهش داشته و ۳ بانک در روند قرضه دهی اشتراک نکرده اند.

بر اساس دسته بندی، بانک ها نشان می دهد که طی ربع کنونی بانک های خصوصی با سهم عمده (۸۷.۲۳ درصد) در پورتفولیوی سکتور بانکی افزایش ۳.۶ درصدی، بانک های دولتی با سهم ۱۱.۶۷ درصد پورتفولیوی سکتور بانکی افزایش ۱۶.۸۰ درصد و نمایندگی های بانک های خارجی با سهم ۱.۰۹ درصد در مجموع پورتفولیوی سکتور بانکی رشد ۶.۹۵ درصدی را به ثبت رسانیده اند.

• ذخایر جبران خساره

حین ارزیابی سطح خطرات اعتباری، بانک ها باید در

چارچوب کاهش خطرات خود ابزارهای کاهش خطرات اعتباری را در نظر داشته باشند. بانک ها مکلف اند تا به منظور کاهش خطرات اعتباری ذخایر عامه (به اساس دارایی های معیاری) و تخصیصات مشخص (به اساس دارایی های غیر معیاری) را ایجاد کند، تا خطر اعتباری را مطابق مقررۀ تعدیل شده صنف بندی و تخصیص دارائی، کاهش دهند. مطابق مقررۀ جدید صنف بندی دارائی ها، ایجاد ذخایر برای قروض معیاری اختیاری می باشد.

مجموع ذخایر تاميناتی نظام بانکی در مقایسه با ۱۰.۷۳ درصد که در ختم ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی به ثبت رسیده بود، در اخیر ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی ۱۰.۹۳ درصد مجموع قروض ناخالص را تشکیل داده است.

• توزیع قرضه

در زمینه توزیع قروض به سکتور های مختلف، تحلیل قروض ناخالص نشان می دهد که بعضی از سکتورها شاهد افزایش در توزیع قروض و تعدادی آن شاهد کاهش بوده اند. به مشاهده می رسد که قروض به سکتور تجارت بیشتر افزایش یافته است (۴۴.۴۲ درصد در مقایسه با ۴۳.۹۵ درصد دوره گذشته) این افزایش عمدتاً در اقلام غذایی (۸.۶۲ درصد در مقایسه با ۶.۰۰ درصد دوره گذشته) به ثبت رسیده است. سایر سکتورهای عمده عبارتند از: سکتور خدمات (۲۰.۴۳ درصد در مقایسه با ۲۰.۸۱ درصد دوره گذشته) عمدتاً در بخش مخابرات / فروشندگان کریدت کارتها (۶.۶۰ درصد)، سکتور تولیدی و صنعت (۱۱.۸۹ درصد در مقایسه با ۱۱.۲۴ درصد)، املاک تجارتي و سکتور ساختمانی (۸.۴۵ درصد در مقایسه با ۸.۵۲ درصد)، پروژه های زیربنایی (۸.۹۲ درصد در مقایسه با ۸.۷۲ درصد)، سکتور زراعت و مالداري (۳.۸۲ درصد در مقایسه با ۴.۶۳ درصد) و سکتور مصرفی (۲.۱۷ درصد در مقایسه با ۲.۱۳ درصد). در تمام سکتورهای کلیدی مانند تجارت، تولید و صنعت، املاک تجارتي و ساختمانی، و پروژه ها و خدمات

زیربنایی افزایش قروض مشاهده گردیده است، این در حالیست که زراعت، مالداري و فارم داری درین زمینه شاهد کاهش بوده اند.

قروضی که به شرکت های متوسط، خرد و کوچک اختصاص داده شده است، طی ربع بررسی شاهد کاهش بوده و قروض درین زمینه به وسیله ده بانک فراهم گردیده است. جهت معلومات بیشتر به گراف ۳.۶ مراجعه کنید. متمرکز ساختن قروض تنها بر چند سکتور اقتصاد، بانک ها را حین بروز بحران در آن سکتور ها با خطر اعتباری مواجه ساخته و عموم سکتور بانکی را متأثر خواهد ساخت.

بانک ها باید خطرات بالقوه مربوط در سکتور های کلیدی را که بلندترین تناسب قرضه های صعب الحصول را دارند،

همواره تحت نظارت داشته باشند. در حدود ۷۱ درصد قروض به کابل تخصیص گردیده، در حالیکه ولایات هرات و بلخ در رده های دوم و سوم، و بادغیس و کندهار به ترتیب در جایگاه های چهارم و پنجم قرار دارند.

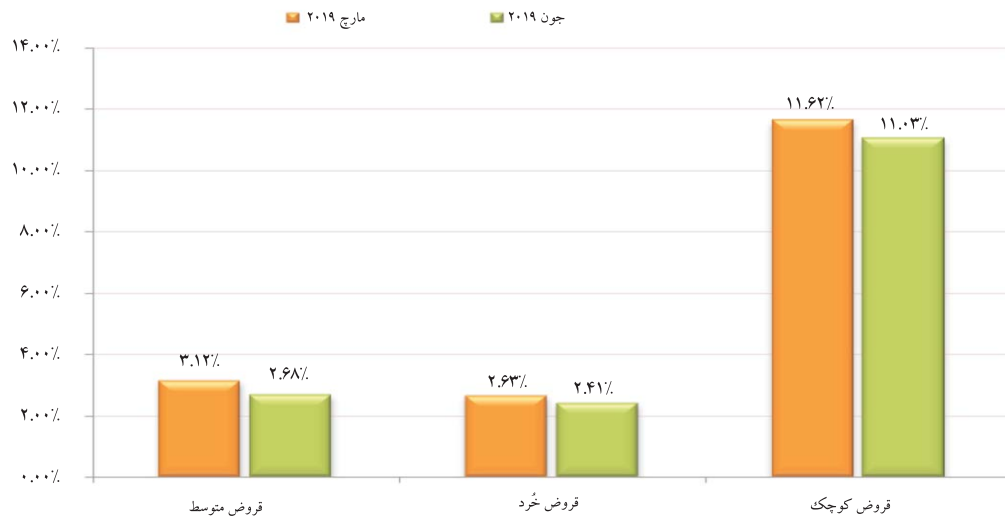
تناسب قروض اجراء شده در سایر ولایات ناچیز می باشد. تخصیص قروض از لحاظ سکتوری، جغرافیایی و نهادی بقدر کافی متنوع نبوده، اما انتظار می رود که اعطای قروض به مرور زمان بهبود یابد. بهتر است که تمام بانک ها جهت تنوع خدمات قرضه دهی در قسمت اعطای قروض سهم فعال داشته و نقش خود را من حیث وساطت گر مالی به خوبی انجام دهند.

جدول ۲.۶: توزیع قروض بر اساس سکتور از سال مالی ۱۳۹۳ الی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

قوس، ۱۳۹۳ (دسمبر، ۲۰۱۴)	قوس، ۱۳۹۴ (دسمبر، ۲۰۱۵)	قوس، ۱۳۹۵ (دسمبر، ۲۰۱۶)	قوس، ۱۳۹۶ (دسمبر، ۲۰۱۷)	قوس، ۱۳۹۷ (دسمبر، ۲۰۱۸)	جوزا، ۱۳۹۸ (جون، ۲۰۱۹)
قروض ساختمانی و املاک تجارتي					
۱۴.۳۲٪	۹.۴۴٪	۱۱.۱۲٪	۸.۷۰٪	۹.۰۳٪	۸.۴۵٪
ساخت و ساز و تعمیرات					
۰.۳۵٪	۰.۲۲٪	۰.۳۸	۰.۴۰٪	۰.۴۸٪	۰.۰۹٪
پروژه های زیربنایی					
۲.۴۱٪	۱.۱۷٪	۰.۶۴٪	۱.۳۲٪	۲.۱۸٪	۲.۵۴٪
برق					
۰.۶۱٪	۰.۰۹٪	۰.۰۴	۰.۰۰٪	۰.۳۶٪	۰.۳۶٪
سرک و خط آهن					
۰.۰۸٪	۱.۴۸٪	۰.۵۲	۰.۴۸٪	۰.۵۲	۰.۴۹٪
بندها					
۱.۸۱٪	۲.۴۴٪	۲.۴۴٪	۳.۴۶٪	۳.۲۸٪	۵.۳۴٪
معادن					
سایر پروژه های زیربنایی					
صنعت و تولید					
۲.۴۷۷٪	۴.۴۲۳٪	۳.۴۶۹٪	۲.۶۷۱٪	۴.۱۰٪	۳.۷۶٪
ساخت و ساز و تولید فلزات، چوب، پلاستیک، رابر، چرم و کاغذ					
۴.۱۸۷٪	۴.۲۳۹٪	۳.۷۴۳٪	۳.۱۶۴٪	۳.۶۷٪	۴.۰۲٪
ساخت و ساز صنایع دستی و محصولات ماشینی					
۲.۸۶۴٪	۱.۹۶۲٪	۱.۳۷۴٪	۳.۵۲۰٪	۴.۴۲٪	۴.۱۱٪
سمنت و مواد ساختمانی					
تجارت					
۲.۵۹٪	۰.۵۲	۰.۷۲٪	۱.۵۴٪	۲.۲۱٪	۱.۹۸٪
منسوجات					
۴.۹۳٪	۹.۸۹٪	۴.۳۴٪	۴.۶۷٪	۳.۶۲٪	۴.۱۷٪
عمده فروشی					
۰.۱۲٪	۰.۲۵٪	۰.۱۳٪	۰.۰۹٪	۰.۴۱٪	۰.۳۹٪
ماشین آلات					
۸.۷۴٪	۹.۸۰٪	۱۱.۰۸٪	۱۰.۷۸٪	۱۱.۴۸٪	۱۱.۹۶٪
نفت و روغنات					
۰.۲۴٪	۱.۴۲٪	۰.۲۶٪	۱.۳۹	۱.۷۸٪	۱.۷۶٪
پزده جات					
۱.۴۰٪	۱.۵۸٪	۱.۹۱٪	۲.۷۶٪	۳.۲۱٪	۲.۶۷٪
وسایل برقی					
۱.۸۷٪	۲.۷۳٪	۲.۳۵٪	۲.۵۷٪	۵.۱۴٪	۳.۰۱٪
سمنت و سایر مواد ساختمانی					
۴.۵۲٪	۸.۲۴٪	۷.۸۰٪	۷.۲۷٪	۶.۴۴٪	۸.۶۲٪
مواد غذایی					
۵.۷۲٪	۳.۴۷٪	۴.۱۷٪	۳.۲۸٪	۷.۹۲٪	۶.۹۱٪
تمام اقلام دیگر					
۳.۹۲٪	۳.۲۸٪	۷.۳۱٪	۸.۱۵٪	۳.۱۳٪	۳.۰۱٪
تجارت پرچون					
خدمات					
۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۳٪
تعلیم و تربیه					
۱.۲۰٪	۱.۴۶٪	۱.۳۳٪	۲.۰۴٪	۲.۱۶٪	۲.۴۹٪
هوتل و رستوران ها					
۲.۹۲٪	۵.۷۰٪	۵.۹۶٪	۵.۵۲٪	۵.۹۸٪	۶.۶۰٪
مخابرات/فروشندهگان کريدت کارت ها					
۴.۸۷٪	۵.۳۱٪	۴.۸۶٪	۱.۸۶٪	۳.۰۸٪	۳.۳۹٪
ترانسپورت زمینی					
۴.۱۸٪	۲.۶۶٪	۲.۳۵٪	۲.۹۰٪	۱.۲۱٪	۱.۶۰٪
ترانسپورت هوایی					
۰.۷۱٪	۱.۱۶٪	۱.۴۲٪	۱.۷۳٪	۱.۷۴٪	۱.۴۹٪
صحت و حفظ الصحه					
۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۵٪	۱.۱۸٪	۱.۲۸٪	۱.۱۹٪
مطبوعات، اعلانات و مطبعه					
۶.۱۹٪	۱۱.۳۶٪	۱۳.۲۲٪	۱۲.۲۶٪	۵.۰۷٪	۳.۶۴٪
تمام خدمات دیگر					
مالداري و مزارع					
۰.۰۴۳٪	۰.۰۲۶٪	۰.۰۵۹٪	۰.۲۲۵٪	۰.۳۰٪	۰.۳۳٪
مالداري و زراعت					
۲.۶۱٪	۲.۶۷٪	۳.۲۰٪	۳.۹۴٪	۳.۸۶٪	۳.۴۹٪
قروض زراعتی					
۰.۲۶٪	۰.۳۰٪	۰.۶۵٪	۰.۸۶٪	۱.۹۰٪	۲.۱۷٪
قروض به مستهلکین					
۷.۱۴٪	۲.۶۸٪	۲.۷۸٪	۰.۷۱٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪
قروض رهن مسکن به افراد					
۶.۶۸٪	۰.۰۰٪	۰.۴۳٪	۰.۵۷٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪
تمام قروض دیگر					

منبع: آمريت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

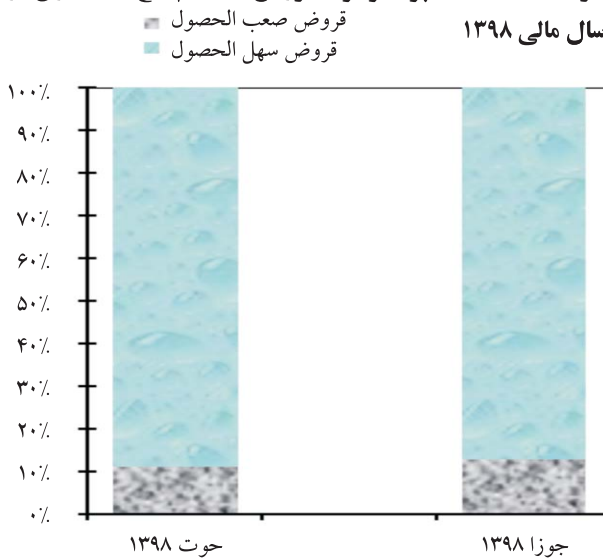
گراف ۳.۶: سهم قروض متوسط، خرد و کوچک در مجموع قروض ناخالص برای ربع های اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

بانکی بود، افزایش ۱.۰۵ میلیارد افغانی قروض صعب الحصول به تضعیف کیفیت قروض نسبت داده شده است. از میان ۱۲.۸۰ درصد قروض صعب الحصول، ۱۰.۳۰ درصد آن به ۳ بانک خصوصی ربط می گیرد. این بانک ها ۵۵.۹۷ درصد مجموع قروض ناخالص نظام بانکی و ۲۵.۱۵ درصد مجموع سرمایه مقرراتی نظام بانکی را تشکیل می دهند.

گراف ۴.۶: کیفیت پورتفولیوی قروض در ختم ربع های اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

صنف بندی قروض

• قروض صعب الحصول

از آنجا که سطح بلند قروض صعب الحصول برای بانک ها پذیرفتنی نیست، بانک ها به منظور کاهش بیشتر آن باید اقدامات لازم مدیریت خطرات را مد نظر داشته باشند. علاوه بر این، کیفیت مدیریت خطرات در بانک های که دارای عملکرد نامطلوب اعتباری می باشند، ضعیف بوده است.

بانک های که دارای کیفیت ضعیف قرضه می باشند، مهم است تا درخواست های قرضه گیرندگان را به دقت ارزیابی کنند، و مطمئن شوند تا درخواست ها با تمام قوانین، مقررات، متحدالمال، پالیسی های داخلی و طرز العمل ها مطابقت داشته، و وضعیت مالی مقروضین خویش را از نزدیک نظارت کنند تا اطمینان حاصل نمایند که گسترش قروض به ثبات نظام مالی تهدیدی را متوجه نمی سازد.

از لحاظ ارزش پولی، در پایان ماه جون سال ۲۰۱۹ سطح قروض صعب الحصول ۵.۶۳ میلیارد افغانی یا ۱۲.۸۰ درصد مجموع قروض ناخالص و ۱۷.۹۱ درصد سرمایه مقرراتی نظام

۳- عدم پرداخت دارایی ها و پیش پرداخت هایی که اصل مبلغ و یا تکتانه آنها از ۱۲۱-۴۸۰ روز نا تصفیه باشند، نظر به احکام و مقررۀ جدید تصنیف دارایی ها و جبران خساره در کتگوری (مشکوک و ضرر) قرار می گیرند.

۴- دارایی که مطابق مقررۀ تخصیص دارایی ها مبلغ اصلی یا تکتانه آن ۶۱ الی ۱۲۰ روز تصفیه نشده باشد (تحت المعیار)، دارایی های که قرضه آن پرداخت نشده و پیش پرداخت های که مبلغ اصلی و یا تکتانه آن واجب الادا، اما برای ۱۲۱ الی ۴۸۰ روز تصفیه نه گردیده باشد (مشکوک)، دارایی های که مبلغ اصلی و یا تکتانه آن الی ۴۸۱ روز یا بیشتر از آن تصفیه نشده باشد (ضرر)

• قروض معکوساً صنف بندی شده

قروض معکوساً صنف بندی شده (تحت المعيار يا مشكوك، خساره)^۴ در طول سال با افزایش ۱۰.۱ میلیون افغانی به ۷.۴۲ میلیارد افغانی می رسد که ۱۶.۸۸ درصد مجموع قروض ناخالص و ۲۳.۵۹ درصد سرمایه مقرراتی را تشکیل می دهد. افزایش مذکور به تضعیف کیفیت قروض نسبت داده شده است. روی این ملحوظ تبدیلی قروض معکوساً صنف بندی شده به یک حالت قابل قبول، مستلزم طرح برنامه های نظارتی و اقدامات اصلاحی توسط اداره می باشد. افزون بر آن، در عرصه تقویت اداره خوب بانک های دارای کیفیت پائین قرضه باید توجه بیشتر صورت گیرد و در پی آن به مؤثریت اداره افزوده و تفتیش داخلی بیشتر تقویت یافته خطرات اصلی و غیرسیتماتیک به صورت مناسب مدیریت شود. بانک ها به منظور رسیدگی به مشکلات و نقاط ضعف که باعث عملکرد ضعیف اعتباری می شود، اقدامات لازم را روی دست گیرند. اگرچه امکان دارد خطر سیستماتیک و رکود اقتصادی باعث تضعیف و کاهش کیفیت دارایی های مهم بانک، بخصوص قروض گردیده باشد، اما اداره بانک ها باید میکانیزم هایی را در اختیار داشته باشند تا همچو خطرات را پیش بینی و از اثرات ناگوار این خطرات بالقوه جلوگیری نموده، طبق مقررات احتیاطی تدابیر پیشگیرانه اتخاذ نمایند.

• قروض در کتگوری تحت نظر

قروض در کتگوری "تحت نظر"^۵ به ۳.۷۵ میلیارد افغانی می رسد که ۸.۵۴ درصد تمام قروض ناخالص را تشکیل میدهد و از ربع اخیر بدینسو افزایش ۳۹.۸۴ درصدی به ثبت رسانیده است. این افزایش عمدتاً به یک بانک نسبت داده شده و در نتیجه تصنیف مجدد به وجود آمده است. این کتگوری قروض به نظارت دقیق نیاز دارد، زیرا امکان دارد که در آینده به قروض معکوساً صنف بندی شده (تحت المعيار، مشكوك)

تبدیل شده و باعث ضرر گردد.

• قروض در کتگوری خساره^۶

قروض در کتگوری خساره از قرار ختم ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی به ۷.۷۳ میلیون افغانی می رسد که ۰.۰۲ درصد تمام قروض ناخالص را تشکیل داده است این کاهش به یک بانک این سکتور نسبت داده شده است.

۲.۱.۶ طلبات بین بانکی

طلبات ناخالص بین بانکی در میان سایر کتگوری های دارایی، دومین سهم را بخود اختصاص داده است که در حال حاضر به ۹۴.۷۸ میلیارد افغانی رسیده، ۳۰.۶۲ درصد مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد. طلبات ناخالص بین بانکی از ماه مارچ سال ۲۰۱۹ بدینسو، افزایش ۴.۹۵ میلیارد افغانی یا ۵.۵۱ درصدی به ثبت رسانیده که این افزایش عمدتاً به چهار بانک و نوسانات نرخ مبادله نسبت داده شده است. در عین حال فروش اوراق سرمایه ای به افغانی افزایش یافته و این امر نشان می دهد که نظام بانکی قسمتی از طلبات بین بانکی خود را به عنوان قروض و سرمایه گذاری در اوراق قرضه به دارایی های تکنانه زامبدل ساخته است. بانک ها نباید تنها خطرات مربوط بانک های انفرادی را بگونه مناسب مد نظر گیرند، بلکه خطراتی که متوجه کشور یا کشورهایی است که در آن وجوه خویش را سرمایه گذاری نموده اند، نیز مورد ارزیابی قرار دهند. (برای معلومات بیشتر به گراف ۴.۶ مراجعه نمایید)

۶.۱.۳ سرمایه گذاری ها^۷

پورتفولیوی خالص سرمایه گذاری نظام بانکی شامل اوراق قرضه، اوراق سرمایه ای دولتی و سرمایه گذاری در شرکت های وابسته می باشد که از ربع اخیر شاهد افزایش ۶.۴۸ درصدی یا ۱.۷۳ میلیارد افغانی بوده و ارزش آن به ۲۸.۴۵ میلیارد افغانی یا ۹.۱۹ درصد مجموع دارایی ها می باشد. افزایش مذکور عمدتاً به یک بانک نسبت داده شده است. شایان ذکر است

۵- قروض در کتگوری تحت نظر (دارایی که مبلغ اصلی و یا تکنانه آن مطابق مقرر تخصیص دارایی ها در مدت ۳۱ الی ۶۰ روز تصفیه نشده باشد).

۶- عدم پرداخت دارایی ها و پیش پرداخت های که اصل مبلغ و یا تکنانه آن الی ۴۸۰ روز یا بیشتر از آن، تصفیه نه شده باشد، و برای ۱۲ ماه در دفتر محاسباتی بانک حفظ گردیده باشد (ضرر)، نظر به احکام و مقرر تصنیف دارایی ها و جبران خساره بعد از ۱۲ ماه پلادرنگ حذف می گردند.

۷- سرمایه گذاری ها متشکل از سرمایه گذاری در اوراق قرضه، اوراق سرمایه ای، شرکت های وابسته و شرکت های فرعی می باشد.

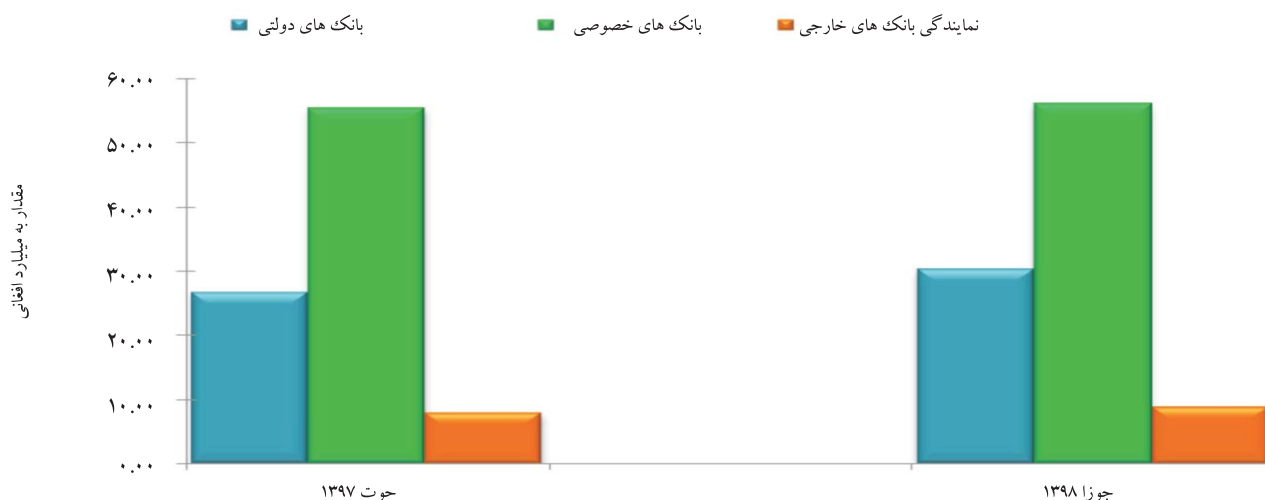
دارایی‌ها را تشکیل داده است و از ماه مارچ سال ۲۰۱۹، نشان دهنده کاهش ۷۶۲ میلیارد افغانی در هر دو بخش اصل مبلغ و فیصدی مجموع دارایی‌ها می‌باشد که از ماه جون سال ۲۰۱۹ بدینسو ارزش آن به ۱۲۱.۸۶ میلیارد افغانی می‌رسد. این کاهش در اوراق سرمایه‌ای به مشاهده رسیده است. سکتور بانکی کاملاً مطابق با مقررۀ ذخایر اجباری عمل نموده و وجوه مالی را محتاطانه و با دقت به سایر انواع دارایی‌ها صنف بندی می‌کند.

که بخش اعظم این سرمایه گذاری‌ها خارج از افغانستان صورت گرفته است. پورتفولیوی سرمایه گذاری به دو بانک دولتی، پنج بانک تجارتي و ۲ نمایندگی بانک‌های خارجی تعلق می‌گیرد.

۴.۱.۶ پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک

پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک بزرگترین کتگوری دارایی نظام بانکی بوده که ۳۹.۳۷ درصد مجموع

گراف ۵.۶: سهم طلبات بین‌البنکی بر اساس دسته بندی بانکها، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

گراف ۲.۶: سهم بدهی‌ها بر اساس دسته بندی بانک‌ها، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

۲.۶ بدهی‌ها

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

مجموع بدهی‌های سکتور بانکی افزایش ۸.۶۷ میلیارد افغانی یا ۳.۲۷ درصدی را تجربه نموده است که ارزش آن در مقایسه با ۲۶۵.۲۷ میلیارد افغانی ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی، به ۲۷۳.۹۴ میلیارد افغانی می‌رسد. تمامی اجزای مجموع بدهی‌ها طی دوره تحت بررسی افزایش یافته اند. بیشتر بدهی‌های سکتور بانکی را امانات تشکیل داده است (۹۷.۰۳ درصد) که "سایر بدهی‌ها" در جایگاه دوم و قرضه گیری در جایگاه سوم قرار دارد. برای جزئیات بیشتر به جدول ۱.۶ مراجعه شود.

۱.۲.۶ امانات

پس انداز ۱۹.۶۶ درصد مجموع پورتفولیوی سپرده ها را تشکیل داده است که از ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی به اندازه ۳.۵۹ درصد کاهش یافته است.

گراف ۷.۶: امانات افغانی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

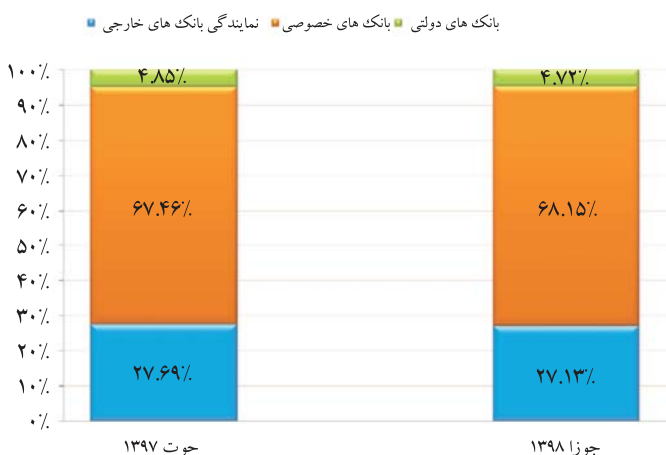
منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

گراف ۸.۶: ترکیب اسعاری امانات، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

گراف ۹.۶: امانات براساس دسته بندی بانک ها، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

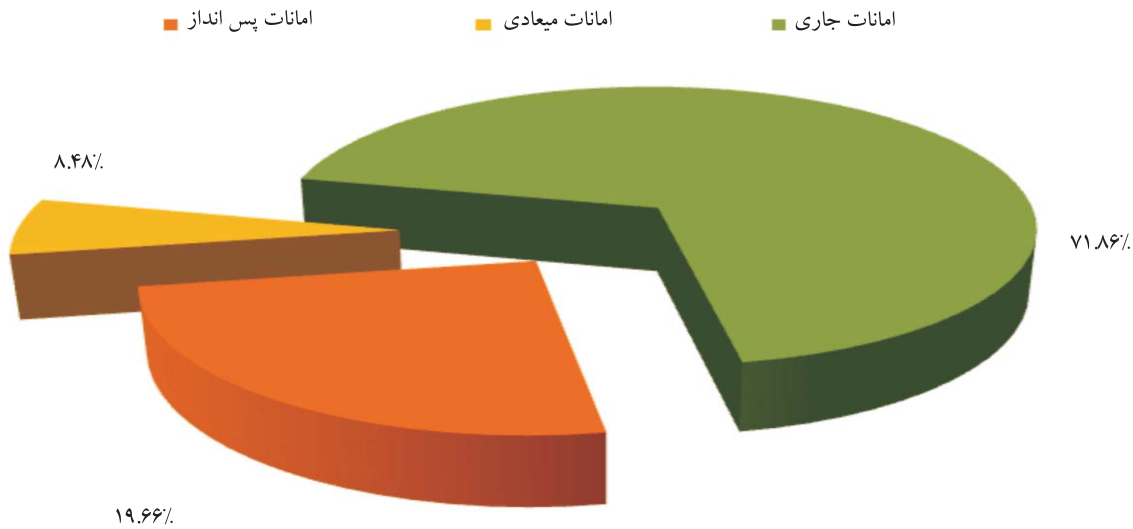

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

امانات، که منبع عمده تمویل در سکتور بانکی محسوب می شود و متشکل از سپرده های مشتریان و سپرده های بین البانکی می باشد، در ماه جون ۲۰۱۹ به مبلغ ۲۶۵.۸۱ میلیارد افغانی رسیده است که در مقایسه با ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی، شاهد افزایش ۸.۰۴ میلیارد افغانی یا ۳.۱۲ درصدی می باشد. مجموع سپرده های بانکی را سپرده های بین البانکی با ۶.۶۸ میلیارد افغانی و سپرده های مشتریان با ۲۵۹.۱۳ میلیارد افغانی تشکیل می دهد. افزایش در پایه امانات سکتور بانکی به نوسانات نرخ مبادله نسبت داده شده است. تحلیل اسعاری امانات نظام بانکی نشان می دهد که سپرده های این سکتور به افغانی به اندازه ۲.۹۲ درصد کاهش یافته که ۲۷.۰۴ درصد مجموع سپرده ها را تشکیل داده است. این در حالیست که امانات دلاری به اندازه ۵.۸۴ درصد افزایش یافته و ۶۶.۳۱ درصد مجموع امانات نظام بانکی کشور را تشکیل داده که افزایش در آن به نوسانات نرخ مبادله نسبت داده شده است. بانک های خصوصی ۱۸۱.۵۲ میلیارد افغانی را در حساب امانات جذب نموده که به اندازه ۴.۱۸ درصد افزایش یافته که ۶۸.۱۵ درصد مجموع امانات نظام بانکی را تشکیل می دهد. سهم بانک های دولتی به ۷۱.۱۰ میلیارد افغانی می رسد که از ماه مارچ سال ۲۰۱۹ افزایش ۱.۰۲ درصدی داشته و ۲۷.۱۳ درصد امانات نظام بانکی را تشکیل داده است. سهم نمایندگی های بانک های خارجی ۱۲.۵۵ میلیارد افغانی گزارش شده است که افزایش ۰.۴۲ درصدی را نشان داده، ۴.۷۲ درصد امانات را تشکیل می دهد.

از لحاظ انواع سپرده ها، امانات جاری ۷۱.۸۶ درصد مجموع سپرده ها را تشکیل داده که به اندازه ۲.۷۳ درصد افزایش یافته، امانات میعادگی که ۸.۴۸ درصد مجموع سپرده ها را تشکیل می دهد، در جایگاه دوم قرار داشته و نشان دهنده افزایش ۵.۴۲ درصدی می باشد. این در حالیست که امانات

گراف ۱۰.۶: تفکیک امانات برای ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

۲.۲.۶ قرضه گیری

سهم قرضه گیری در مجموع ساختار تمویلی نظام بانکی با داشتن ۱۳.۹۴ درصد افزایش در پایان ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی به ۳.۳۱ میلیارد افغانی می رسد که ۱.۲۱ درصد مجموع بدهی ها را تشکیل می دهد. وضعیت فعلی قرضه گیری به ۴ بانک ربط می گیرد.

۳.۶ نقدینگی

خطر نقدینگی را می توان به عنوان خطر نداشتن دارایی سیال کافی که تقاضای قرضه گیرنده و سپرده گذاران را برآورده سازد، تعریف نمود. تمام بانک ها مکلف اند تا جهت جلوگیری از هر گونه مشکل نقدینگی سطح مناسب سیالیت را

حفظ نمایند.

بنابراین، بانک ها مکلف به داشتن کمیته دارایی و بدهی (ALCO) می باشند که یکی از وظایف این کمیته، مطابق به پالیسی های بانک متشکل از مدیریت نقدینگی بانک ذریعه بررسی و تحلیل خلاها، سناریوها، جریان نقدینگی، ارزیابی حساسیت و غیره امور می باشد.

جدول ۳.۶: مقایسه نسبت های نقدینگی در فیصدی از سال ۱۳۹۳ الی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸

نسبت %	(دسامبر، ۲۰۱۴)	(دسامبر، ۲۰۱۵)	(دسامبر، ۲۰۱۶)	(دسامبر، ۲۰۱۷)	(دسامبر، ۲۰۱۸)	جون، ۲۰۱۹
مجموع نسبت کفایت سرمایه	۲۶.۴۶	۱۹.۹۴	۲۷.۶۸	۲۹.۸۱	۲۵.۹۱	۲۶.۵۵
نسبت اصلی کفایت سرمایه	۲۶.۰۹	۱۹.۶۶	۲۲.۹۳	۲۸.۱۷	۲۴.۵۶	۲۶.۱۲
نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع قروض ناخالص	۸.۰۹	۱۲.۳۴	۱۲.۶۷	۱۲.۴۲	۸.۹۹	۱۲.۸۰
بازده دارایی ها	۰.۹۰	۰.۲۰	۰.۱۱	۰.۶۴	۰.۸۱	۰.۷۷
بازده سهام	۷.۳۵	۱.۶۹	۱.۰۸	۳.۳۸	۶.۹۱	۶.۷۸
نسبت نقدینگی (حد اوسط بگونه وسیع)	۷۳.۶	۶۸.۲۲	۶۷.۷۴	۶۵.۹۲	۷۶.۶۲	۷۴.۰۰
نسبت سیالیت دارایی ها بر مجموع دارایی ها	۷۳.۲۸	۷۵.۰۵	۷۱.۹۸	۷۳.۹۵	۷۲.۸۸	۶۹.۹۹
*بازده دارایی ها، بازده سهام، جون سال ۲۰۱۹، بر اساس داده های ربعوار						

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی

۱.۳.۶ نسبت نقدینگی (اندازه گیری به پیمانۀ وسیع)

بانک ها باید سطح نسبت نقدینگی خود را حفظ نمایند که این نسبت نباید کمتر از ۱۵ درصد سطح نسبت نقدینگی باشد. این امر زمینه دستیابی را در صورت عدم کفایت نقدینگی مطلوب فراهم می سازد. نظام بانکی کشور در جریان این مدت بصورت کُل مازاد نقدینگی داشته که ۶۹.۹۹ درصد مجموع دارایی های این نظام را دارایی سیال تشکیل می دهد. نسبت نقدینگی (به پیمانۀ وسیع) به عنوان میانگین تمام نظام به ۷۴.۰۰ درصد می رسد. تمام بانک ها از حد تعیین شده برای نقدینگی در سطح بالا قرار داشته اند. برای جزئیات بیشتر به جدول ۳.۶ مراجعه نمایید.

۴.۶ سرمایه

نظام بانکی کشور از سرمایه کافی برخوردار است. وجوه سرمایه ای سکتور بانکی از ماه مارچ سال ۲۰۱۹ شاهد افزایش ۰.۰۳۸۳ درصدی یا ۱.۳۱ میلیارد افغانی بوده که ارزش آن به ۳۵.۶۰ میلیارد افغانی می رسد. افزایش در مجموع سرمایه مالی عمدتاً به تزریق نقده و فایده نسبت داده شده است. بطور مجموعی، نسبت کفایت سرمایه نظام بانکی ۲۶.۵۵ درصد

گزارش شده است. برای معلومات بیشتر به جدول ۳.۶ مراجعه شود. تحلیل و تجزیه سرمایه نظام بانکی نشان می دهد که سرمایه مالی عموم بانک ها بیشتر از سطح سرمایه مقرراتی بوده است. این در حالیست که نسبت کفایت سرمایه تمام بانک ها بالاتر از حداقل تعیین شده (۱۲ درصد خطر عیار شده دارایی ها) قرار داشته است. معیار خطر کمیته بازل برای سرمایه ۸ درصد گزارش شده است.

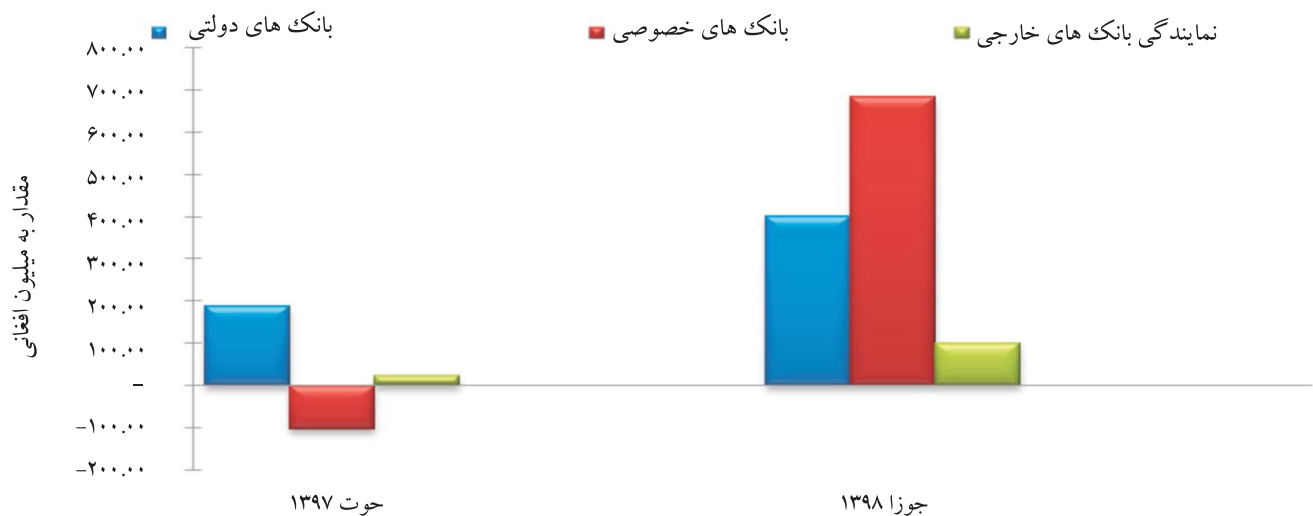
۵.۶ فایده نظام بانکی

طی ربع که در ماه جون سال ۲۰۱۹ به پایان رسید، فایده بلسند تکتانه و غیر تکتانه، تخصیص کم جبران خساره و مالیات به طور جمعی باعث بهبود فایده خالص سکتور بانکی گردید. فایده خالص به ۱.۱۷ میلیارد افغانی رسیده و در ربع اخیر، بهبود چشمگیری داشته است. افزایش مذکور به فروش اوراق سرمایوی جدید، صدور قروض جدید، سرمایه گذاری در اوراق قرضه که موجب افزایش فایده غیر تکتانه ای می گردد، و وجوه دریافتی از قروض حذف شده، نسبت داده شده است. فیس ها و کمیشن های بانک های دولتی و معاشات کارمندان دولتی فایده غیر تکتانه را سرعت بخشیده است، در حالی که وجوه

اساس فایده اصلی ۸ بانک ضرر را متحمل شدند، این در حالیست که در ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی، ۷ بانک شاهد ضرر بوده اند. تحلیل های گروهی نشان می دهد که بانک های دولتی و نمایندگی های بانک های خارجی در ختم ربع از نافعیت برخوردار بوده، در حالی که بانک های خصوصی شاهد ضرر بوده اند. برای معلومات بیشتر به گراف ۶.۱۰ مراجعه نمایید. طی ربعی که در ماه جون سال ۲۰۱۹ به پایان رسید، بیشترین سهم نافعیت در نظام بانکی را بانک های خصوصی تشکیل داده است که ارزش آن به ۶۸۱ میلیون افغانی می رسد، بانک های دولتی فایده خالص ۴۰۰ میلیون افغانی را کسب نموده اند، در حالی که نمایندگی های بانک های خارجی طی این دوره شاهد فایده خالص ۹۸ میلیون افغانی بود.

دریافتی از ضرر قروض عمدتاً به مبالغ کم تخصیص شده برای جبران خساره قرضه نسبت داده شده است. با این حال، مصارف عملیاتی طی همین ربع افزایش یافت. بازده دارایی ها نشانگر این است که یک بانک در نتیجه مدیریت خوب از هر دارایی خویش چه اندازه فایده را بدست آورده است. از میان فایده خالص رو به افزایش سکتور بانکی، بازده دارایی ها و بازده سهام در ماه جون سال ۲۰۱۹ بهبود یافت. بازده دارایی ها ۰.۷۷ درصد گزارش شده است، در حالیکه بازده سرمایه که بازده سرمایه گذاری سهامداران در بانک ها را سنجش می کند، ۶.۷۸ درصد به ثبت رسیده است. بهبود در نسبت بازده به رشد سریع در فایده خالص این سکتور نسبت داده شده است، در حالی که اوسط دارایی ها و سهم سهامداران از ربع چهارم بدینسو شاهد کاهش بوده است. در پایان ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی، نرخ بازده دارایی های بانک های دولتی ۰.۹۳ درصد، بانک های خصوصی ۰.۶۷ درصد و نمایندگی های بانک های خارجی ۱.۱۶ درصد به ثبت رسیده است. عموم بانک ها در ربع که در ماه جون به پایان رسید، شاهد فایده بوده اند، اما بر

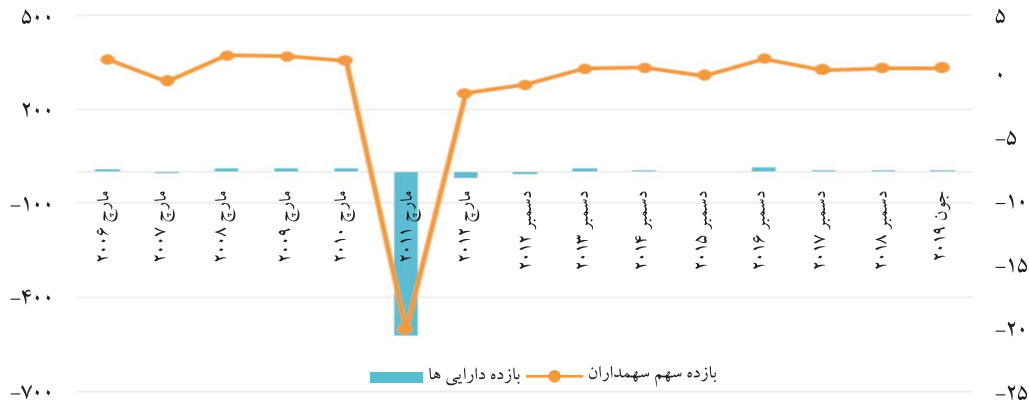
گراف ۱۱.۶: نافعیت سکتور بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

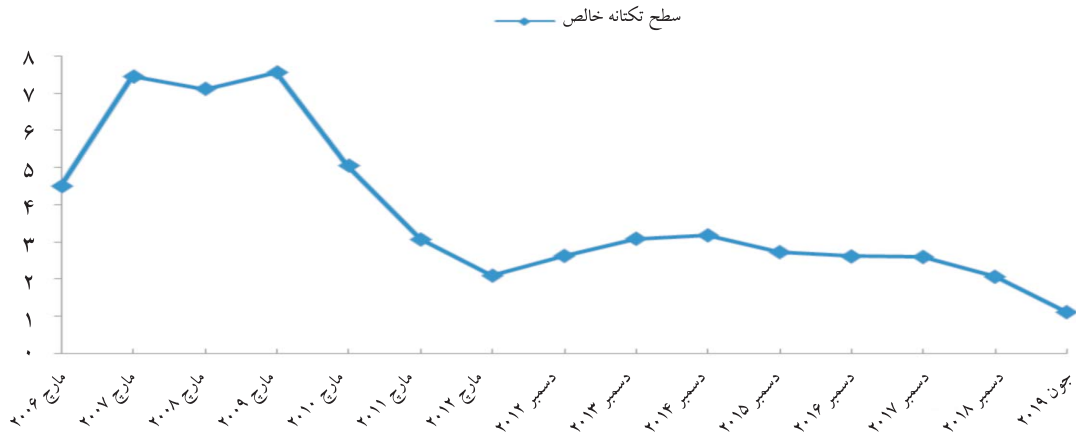
گراف ۱۲.۶: بازده دارایی ها و بازده سهم سهامداران

بازده دارایی ها و بازده سهم سهامداران

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

گراف ۱۳.۶: سطح تکتانه خالص

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

جدول ۴.۶: جدول فایده و ضرر، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

جدول فایده/ضرر			
اقدام	حوت، ۱۳۹۷ (مارچ، ۲۰۱۹)	جوزا ۱۳۹۸ (جون، ۲۰۱۹)	فیصدی تغییرات
عواید تکتانه	۱،۸۲۳،۸۱	۲،۰۳۳،۰۷	۱۱.۴۷
مصارف تکتانه	۲۷۸،۸۹	۳۱۱،۱۸	۱۱.۵۷
عواید خالص تکتانه	۱،۵۴۴،۹۲	۱،۷۲۱،۸۹	۱۱.۴۵
عواید غیر تکتانه ای	۱،۷۱۶،۰۲	۲،۴۷۲،۷۳	۴۴.۰۹
مصارف غیر تکتانه ای	۱،۴۴۷،۷۳	۱،۵۵۶،۳۰	۷.۵۰
هزینه معاشات	۱،۰۶۲،۶۰	۱،۱۵۸،۰۵	۸.۹۸
توزیع کراید	۳۶۲،۹۳	۱۲۳،۷۲	-۶۵.۹۱
فایده/ضرر قبل از مالیه	۳۸۷،۶۸	۱،۳۵۶،۵۵	۲۴۹.۹۱
فایده/ضرر بعد از مالیه	۱۰۶،۶	۱،۱۷۹،۰۷	۱۰۰۶.۰۶

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

۶.۶ خطر مبادله ارز

سطح عمومی وضعیت آزاد خطر مبادله ارز که توسط بانک‌ها بگونه وسیع مورد استفاده قرار می‌گیرد، در محدوده که د افغانستان بانک برای آنها تعیین نموده، قرار دارد. در کل، تمام بانک‌ها در محدوده که برای سطح عمومی وضعیت آزاد مبادله ارز تعیین شده، قرار دارند. این در حالیست که چهار بانک از محدوده وضعیت آزاد مبادله اسعار و همچنان اسعار انفرادی (وضعیت طویل المدت دالر امریکایی و یورو) تخطی نموده اند. بانک‌های مذکور مکلف اند که سطح وضعیت مبادله ارزی خویش را با سطح تعیین شده مطابقت دهند، در غیر آن کاهش ارزش دالر امریکایی می‌تواند این بانک‌ها را با خسارات بیشتر مواجه سازد.

تأثیر تغییرات نرخ مبادله بالای سرمایه مقرراتی نظام بانکی نشان می‌دهد که ۲۰ درصد افزایش نرخ مبادله باعث افزایش سرمایه مقرراتی نظام بانکی به اندازه ۲.۳۸ میلیارد افغانی و عکس آن خواهد شد.

به همین ترتیب افزایش ۴ درصدی نرخ مبادله اسعار برابر به افزایش ۴۷۷ میلیون افغانی و برعکس آن خواهد شد.

۷.۶ خطر نرخ تکتانه

نظام بانکی کشور به صورت کلی در وضعیت حساس نرخ تکتانه قرار دارد. با این حال، محاسبات انجام یافته بالای جدول حساسیت نرخ تکتانه بانک‌ها نشان می‌دهد که عواید تکتانه خالص نظام بانکی در صورت افزایش نرخ تکتانه بازار به اندازه ۰.۰۳ درصدی (روند صعودی نرخ تکتانه) طی ۱۲ ماه آینده به ارزش ۸۵۳ میلیون افغانی افزایش خواهد یافت. عکس آن، اگر نرخ تکتانه به اندازه ۰.۰۳ درصد (روند نزولی نرخ تکتانه) کاهش یابد، عواید تکتانه به ارزش ۸۵۳ میلیون افغانی کاهش خواهد یافت. برای ۵ بانک، در صورتی که نرخ تکتانه به اندازه ۰.۰۳ درصد افزایش یابد، در نتیجه، عواید تکتانه خالص در ۱۲ ماه آینده کاهش خواهد یافت.

دلیل عمده فشار بالای میزان حساسیت دارایی‌های بانک‌ها و فور دارایی‌هایی که دارای تکتانه بیشتر اند در برابر بدهی‌های دارای تکتانه عنوان شده است. هرچند این وضعیت میزان تکتانه خالص و نافعیت را در تمام بانک‌ها بالا می‌برد، اما در بازار کاهش غیر متوقعه نرخ‌ها، بانک‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد.

۸.۶ چگونگی عملکرد بانکداری اسلامی از ماه جون سال ۲۰۱۹ / ماه جوزا سال ۱۳۹۸

بانکداری اسلامی متشکل از ۱ بانک و شش دريچه بانکداری اسلامی بوده و ۱۰.۶۸ درصد سهم دارایی‌ها، ۲۷.۹۲ درصد سهم قروض ناخالص و ۱۰.۳۰ درصد سهم امانات سکتور بانکی را تشکیل می‌دهد.

سکتور بانکداری اسلامی طی ربع چهارم طوری که از رشد مجموع دارایی‌ها به ملاحظه می‌رسد که عمدتاً توسط افزایش امانات تمویل گردیده، برای شاخص‌های عمده مالی روند مثبت به ثبت رسانیده است. از جمله شش دريچه، سرمایه چهار دريچه بانکداری اسلامی منفی گزارش شده است و سرمایه سهمداران یک بانک کاملاً اسلامی در سطح سالم قرار داشته که عمدتاً به افزایش نافعیت و سطح مناسب وضعیت نقدینگی نسبت داده شده است. با این حال، تمویل ناخالص و سرمایه گذاری روند مثبت داشته که عمدتاً به تمویل‌ها و سرمایه گذاری‌های جدید نسبت داده شده است.

پایه دارایی‌های این سکتور در ربع گذشته رشد ۵.۵۹ درصدی را نشان می‌دهد و در ختم ماه جون سال ۲۰۱۹ در مقایسه با ۳۱.۳۳ میلیارد افغانی ربع مشابه گذشته (مارچ، ۲۰۱۹) به ۳۳.۰۸ میلیارد افغانی می‌رسد.

افزایش دارایی‌ها عمدتاً به افزایش پول در خزانه، سرمایه

گذاری ها و عموم دارایی های دیگر نسبت داده شده است. پورتفولیوی مجموع تمویل ناخالص مالی و سرمایه گذاری های این سکتور طی ربع، افزایش ۸.۵۳ درصدی را نشان می دهد که ارزش آن ۱۲.۲۹ میلیارد افغانی به ثبت رسیده است. افزایش در مجموع تمویل ناخالص مالی و سرمایه گذاری ها طی ربع عمدتاً به تمویل جدید در صکوک و تمویل مباحه نسبت داده شده است، و در عین زمان، تصفیه تمویل مالی مباحه نیز صورت گرفته است.

افزایش فیصدی مجموع پورتفولیوی مالی و سرمایه گذاری این سکتور ۱.۵۳ فیصد تمویل مالی مباحه و ۷ درصد تمویل مالی صکوک را تشکیل می دهد.

امانات، که منبع عمده تمویل در سکتور بانکی بوده در ربع آخر شاهد رشد ۶ درصدی بوده و در حال حاضر ارزش آن به ۲۷.۳۸ میلیارد افغانی می رسد. افزایش مجموع امانات به افزایش سپرده های میعاد و پس انداز که ۶۵.۲۶ درصد مجموع امانات را تشکیل میدهد، نسبت داده شده است.

امانات میعاد ۲۵.۹۸ درصد و امانات پس انداز ۳۹.۲۸ درصد مجموع امانات را تشکیل می دهد. از سوی دیگر، نرخ رو به افزایش دالر در برابر افغانی نیز در افزایش مجموع امانات این سکتور نقش داشته است. این در حالیست که امانات جاری در ربع فعلی شاهد کاهش بوده است. برای دریاچه های بانکداری اسلامی هیچ گونه الزامات قانونی وجود ندارد تا برای سرمایه مالی حد جداگانه داشته باشد. سرمایه یک بانک کاملاً اسلامی از حد مقرراتی تجاوز نموده است. مجموع سرمایه این سکتور طی ربع اخیر (مارچ، ۲۰۱۹) شاهد کاهش ۱.۰۶ درصدی بوده که به ضررهای این ربع نسبت داده شده است.

از جمله شش دریاچه بانکداری اسلامی، سرمایه مالی چهار دریاچه منفی گزارش شده است، با این هم، نسبت سرمایه مقرراتی بانک کاملاً اسلامی با حد تعیین شده بسیار نزدیک

می باشد (۱۲ درصد خطر عیار شده دارایی ها). به طور مجموعی سکتور بانکداری اسلامی طی دو ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ (جون، ۲۰۱۹)، در مقایسه با ۱۱۱.۳۵ میلیون افغانی فایده خالص دوره مشابه (جون، ۲۰۱۸ میلادی) ۲۵۹ میلیون افغانی ضرر خالص را متحمل شده است. که به طور سالانه منجر بر ۲.۱۰ درصد بازده دارایی ها و ۱۴.۲۶ درصد بازده سرمایه سهمداران گردیده است. این درحالیست که ارقام مذکور در ماه جون ۲۰۱۸ میلادی سالانه بالترتیب ۱ درصد و ۶ درصد گزارش شده بود.

وضعیت نقدینگی و مبادله ارز دریاچه های بانکداری اسلامی با حد تعیین شده د افغانستان بانک سازگار بوده است (۲۰ درصد نسبت سریع و ۱۵ درصد نسبت نقدینگی به مفهوم وسیع، و ± 40 درصد برای وضعیت کلی مبادله ارز و ± 20 درصد برای وضعیت انفرادی سعر) بر اساس وضعیت مجموعی و انفرادی سعر (وضعیت دراز مدت دالر امریکایی). از سوی دیگر، بانک کاملاً اسلامی هر دو حد تعیین شده د افغانستان بانک برای مبادله ارز را نقض نموده است.

۱.۸.۶ مجموع دارایی ها

پایه دارایی های سکتور بانکداری اسلامی طی ربع آخر با رشد ۵.۵۹ درصدی در مقایسه با کاهش ۹.۲۷ درصدی دوره مشابه (مارچ، ۲۰۱۸) به ۳۳.۰۸ میلیارد افغانی (۴۱۲.۴۰ میلیون دالر) می رسد. افزایش در مجموع دارایی ها عمدتاً به رشد در پایه امانات نسبت داده شده است.

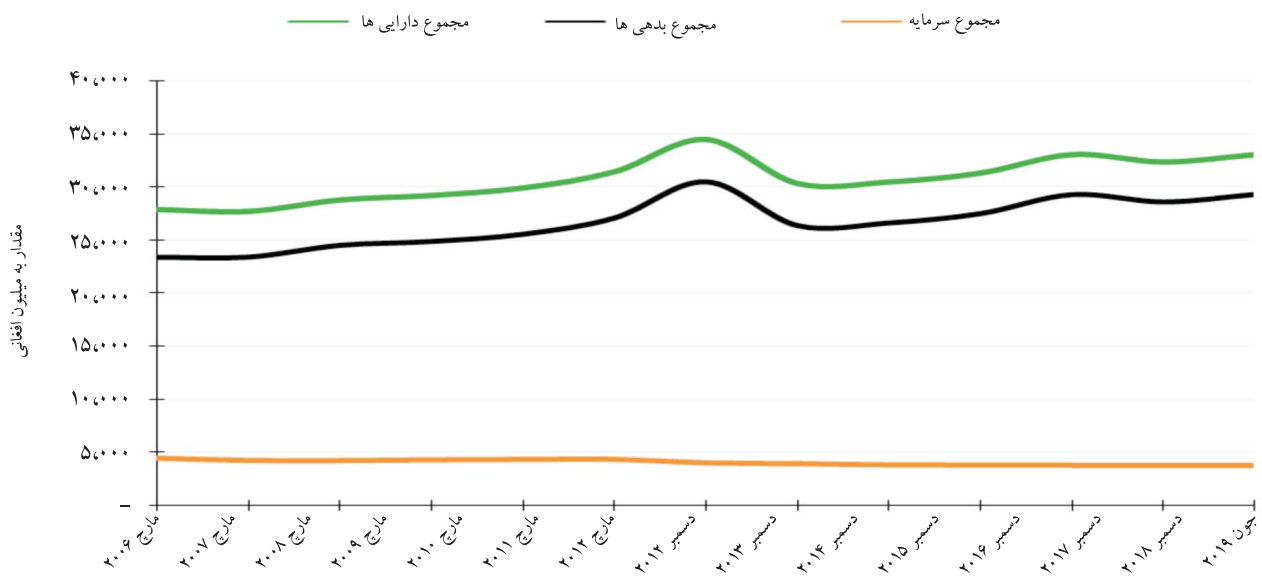
تحلیل مجموع دارایی ها نشان می دهد که افزایش چشمگیر در ارتباط با پول در خزانه، حساب سرمایه و سایر دارایی های دیگر مشاهده شده است.

با در نظر داشت افزایش در مجموع دارایی ها درین سکتور، بلندترین نرخ رشد دارای بانک کاملاً اسلامی ۸۱.۸۹ گزارش شده است. به طور مقایسوی، نرخ رشد دارای ۳ دریاچه بانکداری اسلامی ۱۸.۱۰ درصد به ثبت رسیده است در حالی که ۳ دریاچه دیگر بانکداری

بانک های خصوصی ۳۷ درصد مجموع دارایی های این سکتور را تشکیل می دهد. روند دارایی های سکتور بانکداری اسلامی از ماه جون ۲۰۱۸ الی جون ۲۰۱۹ در گراف ۶.۱۳ نشان داده شده است.

اسلامی طی این ربع، شاهد کاهش دارایی ها بوده است. سهم فیصدی بانک کاملاً اسلامی در مجموع دارایی های این سکتور ۴۹ درصد و در پیچه های بانک های دولتی ۲۸ درصد گزارش شده است. این درحالیست که سهم فیصدی ۴ در پیچه

گراف ۱۴.۶ روند دارایی های بانکداری اسلامی

منبع: آمریت عمومی نظارت امور مالی، د افغانستان بانک

جدول ۵.۶: دارایی های بانکداری اسلامی طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

دارایی های سکتور بانکداری اسلامی، ماه جون سال ۲۰۱۹			
شماره	نام بانک	دارایی ها به میلیون افغانی	فیصدی مجموع دارایی های سکتور
۱	بانک اسلامی افغانستان	۱۶,۲۸۲.۸۸	۴۹.۲۱
۲	در پیچه بانکداری اسلامی افغان یونایتد بانک	۴,۶۲۰.۳۱	۱۴.۹۶
۳	در پیچه بانکداری اسلامی بانک ملی افغان	۴,۵۵۴.۷۳	۱۳.۷۶
۴	در پیچه بانکداری اسلامی غضنفر بانک	۳,۱۹۷.۸۳	۹.۶۶
۵	در پیچه بانکداری اسلامی میوند بانک	۳,۱۲۴.۹۴	۹.۴۴
۶	در پیچه بانکداری اسلامی بانک بین المللی افغانستان	۱,۱۸۵.۵۸	۳.۵۸
۷	در پیچه بانکداری اسلامی نوی کابل بانک	۱۲۱.۰۴	۰.۳۶
	مجموع	۳۳,۰۸۷.۳۴	۱۰۰.۰۰

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

افغانستان بانک (۴۰.۳۵ درصد)، طلبات بین البانکی (۱۵.۵۲ درصد)، تمویل مالی خالص مرابحه (۱۶.۴۶ درصد)، سرمایه گذاری (صکوک و دارایی های که برای اجاره کسب گردیده) ۱۷.۷۷ درصد بوده و سایر دارایی ها (۶.۹۶ درصد) مجموع دارایی ها را تشکیل داده است.

نوسانات دارایی های سکتور بانکداری اسلامی طی ماه دسمبر و ماه جنوری سال ۲۰۱۹ میلادی عمدتاً به کاهش در امانات جاری مشتریان طی دوره مذکور، نسبت داده شده است. اجزای پورتفولیوی دارایی های سکتور بانکداری اسلامی متشکل از پول نقد در خزانه، طلبات بدون تکتانه بالای د

جدول ۶.۶: مجموع دارایی ها و قروض سکتور بانکداری اسلامی برای ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

شرح	حوت، سال مالی ۱۳۹۸ مارچ، ۲۰۱۹	جوزا، سال مالی ۱۳۹۸ جون، ۲۰۱۹	فیصدی مجموع دارایی ها/ بدهی ها	رشد ربعوار
مقدار به میلیون افغانی				
دارایی ها				
پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک	۱۲,۴۰۳	۱۳,۳۵۱	۴۰٪	۷.۶۵٪
طلبات بین البانکی	۵,۱۳۹.۸۷	۵,۱۳۶.۶۸	۱۵.۵۲٪	-۰.۰۶٪
تمویل مالی مرابحه (خالص)	۵,۵۲۱.۵۶	۵,۴۴۹.۰۴	۱۶٪	-۱٪
سرمایه گذاری (صکوک و غیره)	۵,۵۰۴.۴۷	۵,۸۸۰.۶۰	۱۸	۷٪
سایر دارایی ها	۲,۱۲۴.۰۶	۲,۶۳۳.۸۸	۸٪	۲۴٪
دارایی ثابت و ملموس	۶۴۵.۴۱۸	۶۳۶.۰۲۷	۲.۱٪	-۲.۹٪
مجموع دارایی ها	۳۱,۳۳۵.۵۶	۳۳,۰۸۷.۳۴		۵.۵۹٪
بدهی ها				
امانات	۲۵,۸۳۲.۰۳	۲۷,۳۸۲.۷۳	۹۳٪	۶٪
سایر بدهی ها	۱,۷۶۲.۹۲	۱,۷۶۲.۹۲	۵٪	۲۱٪
مجموع بدهی ها	۲۷,۴۹۸.۵۰	۲۹,۲۹۱.۱۰		۷٪
سرمایه مالی	۳,۸۳۷.۰۵	۳,۷۹۶.۲۴		-۱.۰۶٪
مجموع بدهی ها + سرمایه	۳۱,۳۳۵.۵۵	۳۳,۰۸۷.۳۴		۵.۵۹٪

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

تمویل مالی مرابحه و سرمایه گذاری ناخالص (صکوک)

تمویل مالی مرابحه ناخالص و سرمایه گذاری های سکتور بانکداری اسلامی (صکوک و غیره) در ماه جوزا ۱۳۹۸ (جون، ۲۰۱۹) به ۱۲.۲۹ میلیارد افغانی (۱۵۳.۲۷ میلیون افغانی) می رسد و ۳۷.۱۶ درصد مجموع دارایی ها را تشکیل داده است که از ماه حوت (مارچ، ۲۰۱۹) نشان دهنده افزایش ۸.۳۶ درصدی یا ۴۷۲.۶۹ میلیون افغانی می باشد، در حالی که تمویل مالی مرابحه ناخالص ۶.۳۱ میلیارد افغانی (۷۸.۷۷ میلیون دالر امریکایی) یا ۱۶.۴۶ درصد مجموع دارایی ها را تشکیل داده است، و سرمایه گذاری (صکوک و غیره) ۵.۵۰ میلیارد افغانی (۶۸.۶۰ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده که ۱۷.۵۵ درصد مجموع دارایی ها را تشکیل داده است. مجموع تمویل مالی و سرمایه گذاری ها به افغانی ۵.۲۲ میلیارد

افغانی (۶۵.۱۷ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده است که ۴۲.۵۲ درصد مجموع تمویل مالی و سرمایه گذاری ناخالص یا ۱۵.۷۷ درصد مجموع دارایی ها را تشکیل می دهد. این در حالیست که تمویل مالی و سرمایه گذاری به دالر امریکایی ۷.۰۶ میلیارد افغانی (۸۸.۰۹ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده است که ۵۷.۴۷ درصد مجموع تمویل مالی و سرمایه گذاری یا ۲۱.۳۶ درصد مجموع دارایی ها را تشکیل می دهد. افزایش در مجموع تمویل مالی و سرمایه گذاری عمدتاً به افزایش در سرمایه گذاری اوراق سرمایوی (صکوک) ۳۷۹.۲۹ میلیون افغانی و تمویل مالی مرابحه ۹۶.۵۶ میلیون افغانی نسبت داده شده است. در عین حال، تمویل مالی مرابحه ناخالص طی ربع کاهش ۷۲.۵۲ میلیون افغانی را نشان می دهد که به افزایش در ذخایر جبران خساره نسبت داده شده است. افزایش در مجموع سرمایه گذاری و تمویل مالی ناخالص

عمدتاً به تمویل مالی جدید صکوک و مباحه طی ربع تحت بررسی نسبت داده شده است. در عین حال، تصفیه و تسویه و اقساط تمویل مالی مباحه طی این ربع جمع آوری شده است. قرضه دهی تمویل مالی بر اساس سکتور در افغانستان را دریچه بانکداری اسلامی احاطه نموده است که ۸۷.۲۴ درصد مجموع تمویل مالی ناخالص این سکتور را تشکیل می دهد، در حالی که سهم بانک اسلامی در مجموع تمویل مالی مباحه به ۱۲.۷۵ درصد می رسد. در ضمن، مجموع سرمایه گذاری اوراق سرمایوی در صکوک این سکتور خارج از کشور سرمایه گذاری شده است که ۸۱.۱۴ درصد مجموع آن توسط بانک کاملاً اسلامی، و متباقی ۱۸.۸۵ درصد توسط دو دریچه بانک های تجارتي صورت گرفته است.

مجموع تمویل مالی خالص و سرمایه گذاری این سکتور متشکل است از: مبالغ قابل حصول مباحه که با افزایش ۱.۵۳ درصدی به ۶.۴۱ میلیارد افغانی می رسد و ۵۲.۱۷ درصد تمویل مالی ناخالص و سرمایه گذاری ها را تشکیل داده است؛ مشارکۀ رو به تنزیل که ارزش آن ۱۱۷.۶۳ میلیون افغانی یا

۰.۹۵ درصد می باشد؛ مشارکۀ دوامدار که به ۵۳۸۰ میلیون افغانی می رسد؛ و سرمایه گذاری صکوک که ارزش آن به ۳.۷۵۰ میلیارد افغانی رسیده، شاهد افزایش ۳۷۹.۲۹ میلیون افغانی بوده و ۳۰.۴۹ درصد مجموع تمویل مالی و سرمایه گذاری ناخالص را تشکیل داده است. دارایی های که برای اجاره حصول شده است به ارزش ۱.۹۵ میلیارد افغانی گزارش شده که طی ربع تحت بررسی در جون سال ۲۰۱۹ میلادی ۱۵.۹۲ درصد مجموع تمویل مالی و سرمایه گذاری این سکتور را تشکیل داده است.

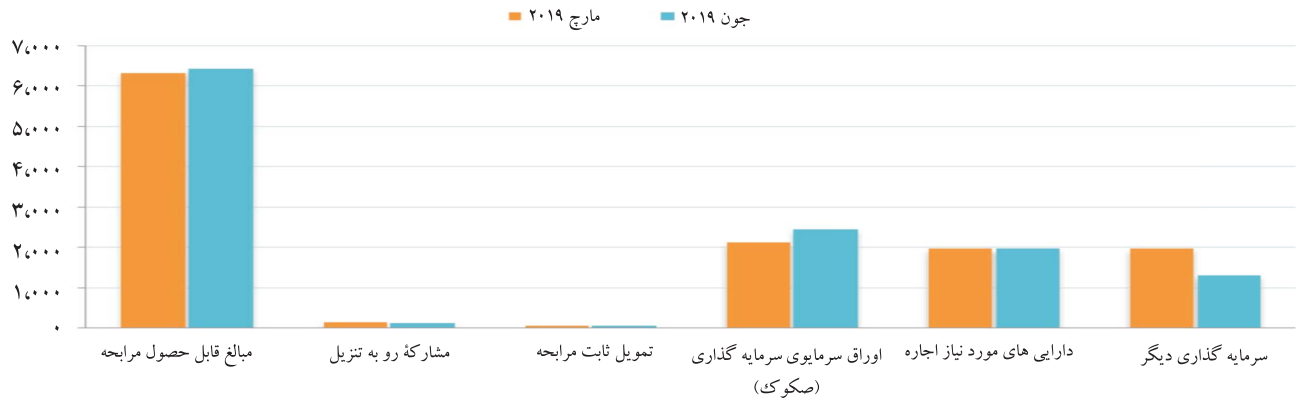
افزایش در پورتنفولیوی سرمایه گذاری ها (صکوک) در یک دریچه بانکداری و یک بانک کاملاً اسلامی مشاهده گردیده است. قابل یادآوری است واحد بانکداری اسلامی نوی کابل بانک فعالیت های تمویل مالی و سرمایه گذاری ندارد. جهت جزییات بیشتر به گراف ۶.۱۵ مراجعه نمایید.

جدول ۷.۶: سرمایه گذاری و تمویل مالی سکتور بانکداری اسلامی بر اساس محصول، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

شماره	محصول	مارچ - ۲۰۱۹	جون - ۲۰۱۹	تفاوت در مقدار	تفاوت	فیصدی ناخالص محصول سرمایه گذاری ها و تمویل مالی
مقدار به میلیون افغانی						
۱	مبالغ قابل حصول مباحه	۶,۳۱۹,۷۲	۶,۴۱۶,۲۹	۹۶,۵۶	۱.۵۳%	۵۲.۱۷%
۲	مشارکۀ رو به تنزیل	۱۲۴,۱۰۳	۱۱۷,۶۳	(۶,۴۶)	۵%	۱%
۳	تمویل مالی مشارکۀ دوامدار	۵۰,۵۰۳	۵۳,۸۰	۳,۳۰	۷%	۰.۴۳%
۴	اوراق سرمایوی سرمایه گذاری (صکوک)	۲,۱۱۴,۷۷	۲,۴۴۴,۱۲	۳۲۹,۳۵	۱۶%	۱۹.۸۷%
۵	دارایی های کسب شده برای اجاره	۱,۹۵۸,۷۸	۱,۹۵۸,۷۸	۰	۰%	۱۶%
۶	سایر سرمایه گذاری ها	۱,۲۵۶,۳۰	۱,۳۰۶,۲۴	۴۹,۹۴	۴%	۱۰.۶۲%
	مجموع عمومی	۱۱,۸۲۴,۱۹	۱۲,۲۹۶,۸۹	۴۷۲,۷	۳.۹۹%	۱۰۰%

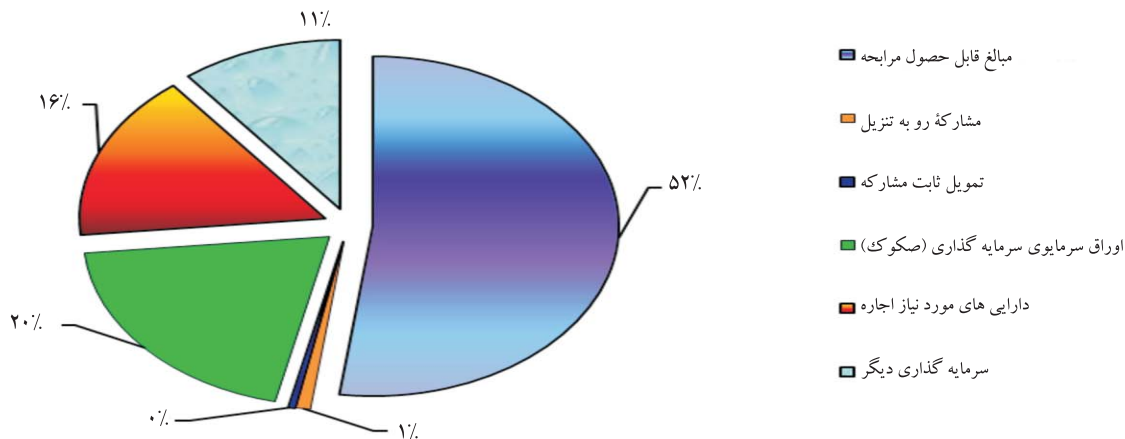
منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

گراف ۱۵.۶: سرمایه گذاری و تمویل مالی سکتور بانکداری اسلامی بر اساس محصول: مقایسه ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

گراف ۱۶.۶: فیصدی سرمایه گذاری و تمویل مالی بر اساس محصول، ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

حصول تشکیل می دهد. مبالغ تخصیص شده برای تمویل مالی مباحثه ۱۵.۰۷ درصد مجموع تمویل مالی ناخالص سکتور بانکداری اسلامی را تشکیل می دهد، این در حالیست که در ربع که در ماه مارچ سال ۲۰۱۹ پایان یافت، ۱۲.۶۲ درصد به ثبت رسیده بود.

• طلبات بین البانکی

طلبات بین البانکی سکتور بانکداری اسلامی در کتگوری های مختلف دارایی ها چهارمین جایگاه بزرگ را دارا بوده، که در پایان ربع دوم در ماه جون سال ۲۰۱۹ میلادی ۵.۱۳ میلیارد افغانی گزارش شده است که ۱۵.۵۲ درصد (۶۴.۰۲ میلیون دالر امریکایی) مجموع دارایی ها را تشکیل داده است. باید یادآور

• ذخایر جبران خساره تمویل مالی و سرمایه گذاری ها

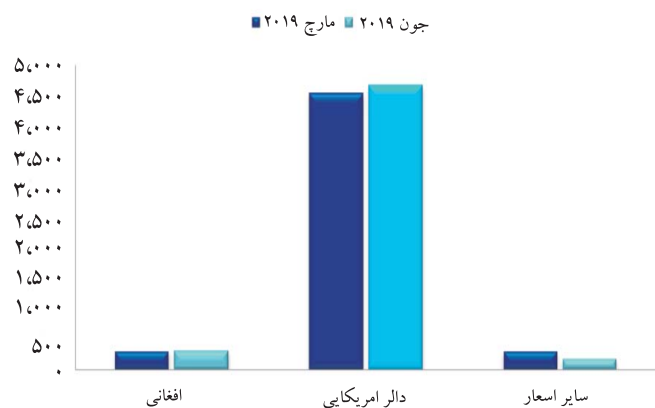
در پایان ماه جون سال ۲۰۱۹ (جوزا، ۱۳۹۷) مجموع مبالغ تخصیص داده شده برای جبران خساره سکتور بانکداری اسلامی ۸۱۳.۲۱ میلیون افغانی گزارش شده است که در مقایسه با ماه مارچ سال ۲۰۱۹ میلادی افزایش ۱۷۵.۰۹ میلیون افغانی را نشان میدهد. از مجموع این مبلغ ۱۶۹.۰۸ میلیون افغانی برای تمویل مالی مباحثه و ۶ میلیون افغانی دیگر برای مبالغ قابل حصول مد نظر گرفته شده است.

مبالغ تخصیص شده برای این سکتور را ۹۶۷.۲۴ میلیون افغانی برای تمویل مالی مباحثه و ۲۱ میلیون افغانی برای مبالغ قابل

شد که هیچ گونه تغییر در اجزای دارایی ها به ملاحظه نه رسیده. طلبات بین بانکی به افغانی ۵.۸۴ درصد، به دالر امریکایی ۹۰.۷۵ و سایر اسعار ۳.۴ درصد به ثبت رسیده است. جهت جزییات بیشتر به گراف ۱۶.۶ مراجعه نمایید.

از جمله ۶ دریچه بانکداری اسلامی، ۲ دریچه و یک بانک اسلامی طلبات بین بانکی دارند که متشکل از مبلغ ۲.۲۱ میلیارد افغانی امانات میعاد و ۲.۹۱ میلیارد افغانی امانات جاری می باشد که این طلبات بین بانکی به عنوان جنس مباحه و انتقالات داخلی بانک ها و معاملات تصفیوی بین بانک ها مورد استفاده قرار گرفته است.

گراف ۱۷.۶: طلبات بین بانکی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

• پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک

پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک در ختم ماه جون ۲۰۱۹ میلادی ۱۳.۳۵ میلیارد افغانی (۱۶۶.۴۱ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده است که در مقایسه با ربع گذشته که در ماه مارچ سال ۲۰۱۹ به پایان رسید، افزایش ۹۴۸.۲۶ میلیون افغانی داشته است. پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک بزرگترین جز دارایی ها شمرده میشود که ۴۰ درصد مجموع دارایی های سیستم را تشکیل می دهد. افزایش در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک عمدتاً

در ارتباط با پول نقد در خزانه مشاهده شده است. علت افزایش اقلام فوق عمدتاً به افزایش در مجموع امانات سکتور طی ربع تحت بررسی نسبت داده شده است. پول نقد در خزانه و طلبات بین بانکی متشکل از ۵.۱۳ میلیارد افغانی پول نقد در خزانه، ۵.۷۸ میلیارد افغانی در حساب جاری غیر تکتانه ای در د افغانستان بانک و ۲.۴۲ میلیارد افغانی حساب ذخایر اجباری در د افغانستان بانک می باشد.

۲.۸.۶ مجموع امانات:

امانات که منبع عمده تمویل و جز بزرگ بدهی ها می باشد، ۲۷.۳۸ میلیارد افغانی (۳۴۱.۳۰ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده است که ۹۳ درصد مجموع بدهی ها را تشکیل داده است و از ماه حوت ۱۳۹۷ (مارچ، ۲۰۱۹ میلادی) شاهد افزایش ۶ درصدی بوده است. این در حالیست که طی ربع اخیر بارشد ۱۰.۶۶ درصدی، ۲۵.۸۳ میلیارد افغانی (۳۲۱.۹۷ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده بود. افزایش در امانات عمدتاً در امانات میعاد (۱.۱۳ میلیارد افغانی یا افزایش ۱۹.۶۲ درصدی) به ملاحظه رسیده است. امانات پس انداز ۷۸۱.۲۶ میلیون افغانی بود که ۸.۱۱ درصد افزایش را نشان می دهد، در حالی که امانات میعاد و امانات پس انداز طی ربع اخیر ۱.۹۱ میلیارد افغانی یا افزایش ۲۷.۷۲ درصدی داشت. در عین حال، امانات جاری سکتور شاهد کاهش ۴۱۶.۷۹ میلیون افغانی یا ۴ درصدی بوده است.

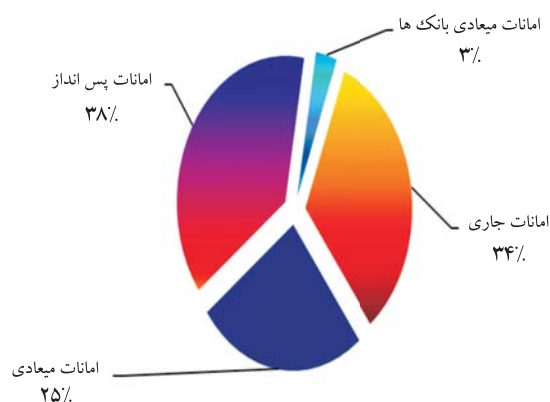
علاوتاً، این افزایش عمدتاً در امانات افغانی صورت گرفته در حالی که در ارتباط با وضعیت امانات دالری، کاهش به ثبت رسیده است. امانات افغانی سکتور ۹.۱۶ میلیارد افغانی (۱۱۴.۱۹ میلیون دالر امریکایی) گزارش شده است که ۳۳.۴۵ درصد مجموع امانات را تشکیل داده و افزایش ۱۱.۸۴ درصدی را نشان می دهد. این در حالیست که امانات دالری سکتور بانکی به ۱۵.۷۹ میلیارد افغانی (۱۹۶.۸۲ میلیون دالر امریکایی) رسیده است که ۵۷.۶۶ درصد مجموع امانات را تشکیل داده و شاهد کاهش ۱۰ درصدی می باشد. بانک اسلامی افغانستان

۳.۸.۶ نقدینگی

وضعیت نقدینگی تمام دریاچه های بانکداری اسلامی و بانک کاملاً اسلامی از حد پایین تعیین شده نسبت نقدینگی به مفهوم وسیع (۱۵ درصد) و نسبت نقدینگی سریع (۲۰ درصد)، تجاوز نموده است. نسبت نقدینگی به مفهوم وسیع سکتور بانکداری به طور اوسط در مقایسه با ۵۴.۴۴ درصد دوره گذشته (مارچ، ۲۰۱۹ میلادی)، ۵۱.۵۷ درصد به ثبت رسیده که نشان دهنده کاهش ۲.۸۷ درصدی می باشد. ازین که در افغانستان بازار سرمایه وجود ندارد، سکتور بانکی عمدتاً سیال باقی مانده است. به طور عموم، خطر نقدینگی را می توان به عنوان خطر نداشتن دارایی سیال کافی که تقاضای قرضه گیرنده و سپرده گذاران را برآورده سازد، تعریف نمود. تمام بانک ها مکلف اند تا جهت جلوگیری از هر گونه مشکل نقدینگی سطح مناسب سیالیت یا نقدینگی را حفظ نمایند. بنابراین، بانک و دریاچه های بانکداری اسلامی مکلف به داشتن کمیته دارایی و بدهی (ALCO) می باشند که یکی از وظایف این کمیته، مطابق به پالیسی های بانک مدیریت نقدینگی بانک ذریعه تحلیل خلاها، سناریو، جریان نقدینگی، ارزیابی حساسیت و غیره امور می باشد. جهت جزییات بیشتر به جدول ۸.۶ مراجعه نمایید.

بلندترین سهم فیصدی مجموع امانات این سکتور را دارد که سهم فیصدی آن ۵۱.۰۴ درصد و به تعقیب آن دریاچه های بانکداری اسلامی که سهم فیصدی آن ۴۸.۹۵ درصد می باشد، قرار دارد. مجموع امانات سکتور را ۹.۲۱ میلیارد افغانی امانات جاری، ۶.۸۹ میلیارد افغانی امانات میعادی و ۱۰.۴۲ میلیارد افغانی امانات پس انداز تشکیل می دهد. در ضمن، امانات جاری ۳۴.۷۳ درصد، امانات میعادی ۲۵.۹۸ درصد و امانات پس انداز ۳۹.۲۸ درصد مجموع امانات سکتور را تشکیل داده است که متشکل از ۲۶.۵۲ میلیارد افغانی امانات مشتریان و ۸۵۵.۳۶ میلیون افغانی امانات بانکی می باشد. سپرده های بانکی تنها ۳.۱۲ درصد مجموع امانات سکتور را تشکیل می دهد.

گراف ۱۸.۶ تفکیک امانات برای ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

جدول ۸.۶: شاخص های کلیدی سالمیت سکتور بانکداری اسلامی برای ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

نسبت %	(مارچ، ۲۰۱۹)	(جون، ۲۰۱۹)
نسبت سیالیت دارایی ها بر مجموع دارایی ها	۵۶٪	۵۵.۸۷٪
نسبت سیالیت دارایی ها بر دارایی های کوتاه مدت	۲۱۹۴٪	۳۲۷۱٪
نسبت تمویل مالی به اسعار بر مجموع تمویل مالی	۶۸٪	۵۸.۶۷٪
نسبت تمویل مالی به اسعار بر مجموع تمویل مالی	۷۲٪	۷۰٪
بازده دارایی ها	(۵.۲۱)	(۰.۲۱۲)
بازده سهام	(۲۶.۰۶)	(۱.۸۳۱)

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

۴.۸.۶ سرمایه:

بانکداری اسلامی، ۵ دریچه شاهد ضرر بوده که ارزش آن به ۱۳۰.۷۷ میلیون افغانی می رسد. این در حالیست که در ربع اخیر ۵ دریچه بانکداری اسلامی با ۲۴۵.۳۵ میلیون افغانی ضرر مواجه بوده اند. کاهش ضرر این سکتور در ربع فعلی عمدتاً به کاهش ۱۹۶.۹۷ میلیون افغانی در مبالغ تخصیص شده برای جبران خساره کریدت خالص نسبت داده شده است. علت عمده ضرر این سکتور به ۲۱۷ میلیون افغانی مبالغ تخصیص شده برای جبران خساره قرضه خالص دو دریچه و یک بانک کاملاً اسلامی، نسبت داده شده است.

سهم دو دریچه در مبالغ تخصیص شده برای جبران خساره قرضه، ۲۰۰ میلیون افغانی و سهم یک بانک کاملاً اسلامی ۱۷ میلیون افغانی گزارش شده است. در عین حال، این سکتور مبلغ ۹۰ میلیون افغانی را به عنوان ادغام مجدد مبالغ تخصیص شده برای جبران خساره قرضه گزارش داده است که ۷۰.۵۶ میلیون افغانی در ارتباط با ۳ دریچه بانکداری و ۱۹.۴۹ میلیون افغانی در ارتباط با یک بانک کاملاً اسلامی گزارش شده است.

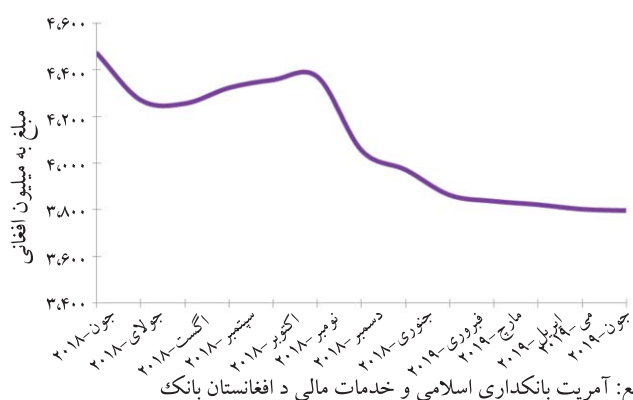
بانک کاملاً اسلامی طی ربع تحت بررسی ۴۲.۸۱ میلیون افغانی فایده خالص را گزارش نموده است. قابل یادآوری است فایده این بانک در ربع فعلی به ارزش گذاری مجدد مبادله ارز نسبت داده شده است که این فایده اصلی بانک نمی باشد. ضرر بانک قبل از ارزش گذاری مجدد مبادله ارز، ۱۲۴.۸۲ میلیون افغانی گزارش شده است.

• نافعیت به طور مجموعی: از جدی الی جوزا، سال مالی ۱۳۹۸ (جنوری الی جون، ۲۰۱۹)

به طور مجموعی سکتور بانکداری اسلامی طی دو ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ (ماه جنوری الی جون سال ۲۰۱۹)، ضرر خالص ۲۵۹.۳۴ میلیون افغانی (۳.۲۳۲ میلیون دالر امریکایی به ثبت رسانیده است. این در حالیست که در دوره مشابه سال گذشته ۱۱۱.۳۴ میلیون افغانی فایده خالص گزارش شده بود.

سرمایه این سکتور به ۳.۷ میلیارد افغانی (۴۷.۳۱ میلیون دالر امریکایی) می رسد که از ربع گذشته (مارچ، ۲۰۱۹) بدینسو کاهش ۱.۰۶ درصدی داشته که در آن زمان ارزش آن ۳.۸۳ میلیارد افغانی (۴۷.۸۲ میلیون دالر امریکایی) بود. علت کاهش در سرمایه این سکتور به متحمل شدن ضرر طی ربع، نسبت داده شده است. نسبت کفایت سرمایه بانک اسلامی افغانستان از حد مقرراتی تجاوز نموده است. سرمایه دریچه های بانکداری اسلامی متشکل از حقوق صاحبان سهم (که به شکل دارایی های سیال نبوده اما ارزش آن ملکیت سرمایوی را تشکیل می دهد که از بانک صنعتی به دریچه های بانکداری اسلامی انتقال گردیده است)، مفاد/ضرر بدست آمده سالهای گذشته، عواید دیگر (عواید حاصله از ارزش گذاری مجدد دارایی های ثابت) و نفع/ضرر سال جاری می باشد. روند سرمایه مالی این سکتور، طوری که فوقاً بیان گردیده، طی گراف ۱۸.۶ نشان داده شده است.

گراف ۱۹.۶: روند سرمایه بانک های اسلامی در سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

۵.۸.۶ نافعیت:

• تفکیک ربع به ربع

سکتور بانکداری اسلامی در ربع جاری (ربع دوم) که در ماه جون سال ۲۰۱۹ پایان یافت، با ۶۹.۷۳ میلیون افغانی ضرر خالص مواجه بوده است. این در حالیست که در ربع اخیر ۲۱۸.۲۱ میلیون افغانی ضرر خالص گزارش شده بود. از جمله ۶ دریچه

نتیجتاً، ارزش بازده دارایی‌ها در مقایسه با ۱۰۰۴ درصد ماه جون سال ۲۰۱۸ میلادی، ۲۰۱۰ درصد گزارش شده است. بخش عمده فایده خالص سال گذشته به عواید انتفاعی و غیرانتفاعی ۵ درجه و یک بانک کاملاً اسلامی نسبت داده شده است. علت ضرر این سکتور عمدتاً به مبلغ ۴۵۳.۷۳ میلیون افغانی که به عنوان مبالغ تخصیص شده برای جبران خساره کرایت خالص محاسبه شده، نسبت داده شده است که ۹۷.۷۴ درصد در ارتباط با ۳ درجه و متباقی آن در رابطه با یک بانک کاملاً اسلامی به ثبت رسیده است. فکتور دیگر که در ضرر این سکتور نقش داشته است، افزایش ۲۴۶ میلیون افغانی در مصارف غیر انتفاعی (مصارف عملیاتی) می باشد. با

این حال، عواید فایده خالص، و فایده مبادله ارز طی زمان تحت بررسی افزایش یافت و مصارف مالیه تجدید نظر شد. تمام ۶ درجه بانکداری اسلامی ضرر ۳۱۲.۸۵ میلیون افغانی را متحمل شدند. این در حالیه که به شکل مقایسوی در دوره گذشته تحت بررسی، توام با ضرر ۳ درجه بانکداری اسلامی، ۱۷۷ میلیون افغانی فایده گزارش شده بود. تنها یک بانک کاملاً اسلامی فایده خالص به ارزش ۵۳.۵۱ میلیون افغانی را بدست آورده است که به ارزش گذاری مجدد مبادله ارز به ارزش ۳۰۸ افغانی در دوره شش ماه گزارش شده، نسبت داده شده است.

جدول ۹.۶: جدول نفع و ضرر سکتور بانکداری اسلامی، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

جدول فایده و ضرر (مقدار به میلیون افغانی)			
تفاوت	جون - ۲۰۱۹	ماه مارچ سال ۲۰۱۹	اقلام
۲۳.۶۲	۲۲۰.۴۶	۱۹۶.۸۴	عاید از رهگذر فایده
۱۴.۷۴	۹۵.۳۰	۸۰.۵۶	مصرف عاید بدست آمده از فایده
۸.۸۷	۱۲۵.۱۶	۱۱۶.۲۸	عاید خالص بدست آمده از فایده
۱۲.۹۰	۱۰۵.۳۶	۹۲.۴۵	سایر عواید غیر انتفاعی
۲۳.۲۵	۲۹۹.۰۳	۲۷۳.۰۹	سایر مصارف عواید غیر انتفاعی
۱۹۷.۴۹	(۱۹۵.۸۹)	(۳۹۳.۳۸)	فایده (ضرر) قبل از ارزش گذاری مجدد مبادله ارز
(۱۹۸.۹۷)	۱۲۷.۳۸	۳۲۶.۳۵	توزیع کرایت خالص
۸.۴۷	۱۴۳.۵۸	۱۳۵.۱۰	فایده / ضرر ارزش گذاری مجدد مبادله ارز
۲۲.۶۳	(۱۷.۵۲)	(۴۰.۰۵)	فایده / ضرر قبل از مالیه
۱۴۸.۴۸	(۶۹.۷۳)	(۲۱۸.۲۱)	عواید فایده خالص / ضرر بعد از مالیه

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

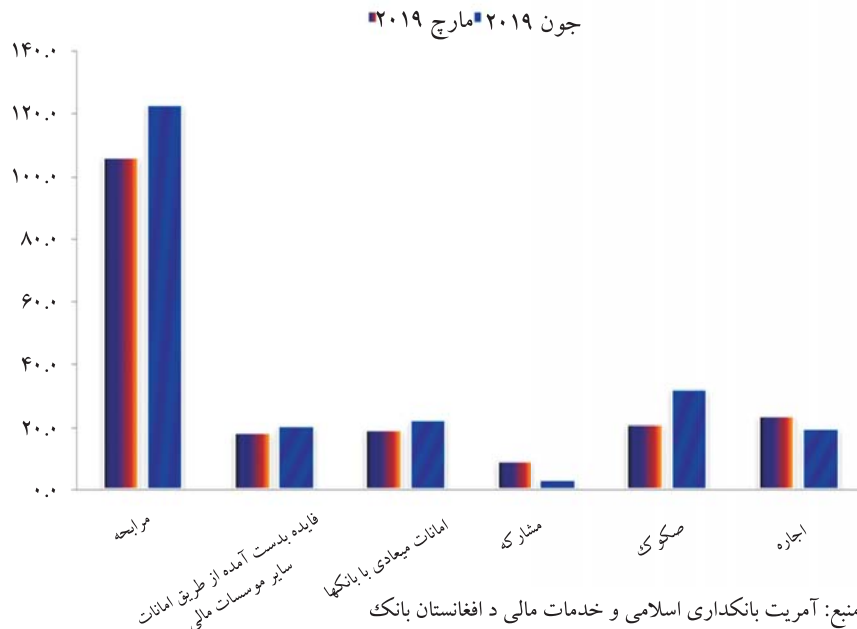
در عموم، سکتور بانکداری اسلامی هفت نوع محصول مالی را ارایه می کند. بازده‌ها از تمویل مالی ربع دوم سال (جون، ۲۰۱۹) در جدول ذیل نشان داده شده است:

جدول ۱۰.۶: فایده بر اساس انواع عمده محصولات سازگار با شریعت، ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

ارزش فایده بر اساس نوع عمده قرارداد سازگار با شریعت (مقدار به میلیون افغانی)			
تفاوت	جون - ۲۰۱۹	ماه مارچ سال ۲۰۱۹	محصول
۲.۹۷	۲۲.۰۹	۱۹.۱۱۸	امانات میعادى در بانک ها
۲.۲۱	۲۰.۳۹	۱۸.۱۸۳	فایده بدست آمده از طریق امانات سایر مؤسسات مالی
۱۶.۷۱	۱۲۲.۹۵	۱۰۶.۲۳۵	مراجعه
(۵.۹۶)	۳.۲۱۳	۹.۱۷۳	مشارکة رو به تنزیل
۱۱.۴۵	۳۵	۲۰.۷۷۸	صکوک
(۳.۷۷)	۱۹.۵۷	۲۳.۳۵۱	اجاره
۲۳.۶۲	۲۲۰.۴۶	۱۹۶.۸۴۷	مجموع عواید فایده

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

گراف ۶.۲۰ فایده بر اساس انواع عمده محصولات سازگار با شریعت؛ ربع اول و دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

جدول ۱۱.۶: تعداد مجموعی کارکنان، قرضه گیرندگان و سپرده گذاران سکتور بانکداری اسلامی الی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)

شماره	خصوصیات
۱,۰۱۷	کارکنان افغان
۴	کارکنان خارجی
۸۱۹	قرضه گیرندگان فعلی
۳۴۶,۰۲۳	سپرده گذاران فعلی

منبع: آمریت بانکداری اسلامی و خدمات مالی د افغانستان بانک

آمریت عمومی دفتر ریاست
info@dab.gov.af
تلفون: +۹۳ ۲۰ ۲۱۰۴۱۴۶